

.....
15.948

370-377

OSZK

OSZK

George S. Fisher, K. 100. 10

OSZK

15948

POZÁROSI SZÍNHÁZAK MŰSORA

370 - 377.

62

TŰZPRÓBA

SZÍNEMŰ ÖT FELVONÁSBAN

IRTA

DRASCHE-LÁZÁR ALFRÉD

KÖZLEKEDÉSI
ERANKI
KÖNYVTÁR
SZÉKESÉVÉSE

KIADJA:

LAMPEL R. KK. (WODIANER F. ÉS FIAI) R.T.
KÖNYVKIADÓVÁLLALATA, BUDAPEST.

Ára 9 korona 60 fillér

FŐVÁROSI SZÍNHÁZAK MŰSORA.

Minden füzet külön is kapható. * Egy-egy szám ára 1 K 20 fill.

A dült betű a szerző, illetve a fordító neve. — A műkedvelői színpadokra alkalmas egyfelvonásos daraboknál jelezve van a szereplők száma.

- 1a. Az ördög mátkája. Népszínmű 3 felv. Géczy István.
- 2-3. A hivatalos feleség. Vigjáték 4 felv. Savage—Márkus J.
- 4-5. A császár ezredese. Színmű 6 képben. Ohnet—Fai J.
- 6-7. Az államtitkár úr. Vigjáték 3 felv. Bisson—Ambrus Z.
- 8-9. A talisman. Drámai rege 3 felv. Fulda—Makai Emil.
10. Szőke Katalin. Dráma 3 felv. Voss—Makai Emil.
- 11a. Bankbár. Dráma 5 szakaszban. Katona József.
- 12a. Kisértetek. Színmű 3 felv. Ibsen—Rudnyánszky Gyula.
- 13-14. A kikapós patikárius. Bohózat 4 felv. Gandillot—Heltai.
- 15a. John Gabriel Borkmann. Színmű 4 felv. Ibsen—Jászai Mari.
- 16-17. A Benjón család. Vigjáték 5 felv. Sardou—Váradi A.
- 18a. Ifjuság. Dráma 3 felv. Halbe—Szomaházy.
19. A sarga kabát. Kínai színmű. Benrimo—Hazelton—Kosztolányi
- 20-21. Medea. Szomorújáték 5 felv. Grillparzer—Ambrus A.
- 22-23. A persely. Bohózat 3 felv. Labiche—Detacour—Góth S.
- 24-25. Frau-Frau. Színmű 5 felv. Meilhac-Halévy—Fai J. B.
- 26ab. A vaspáros. Színmű 4 felv. Ohnet—Fai J. B.
- 27-28. Fedora. Dráma 4 felv. Sardou—Paulai Ede.
- 29-30. Lecouvreur Adrienne. Dr. 5 f. Scribe—Legouvé—Csepreghi L.
- 31a. Míobe. Bohózat 3 felv. Paulton—Szomaházy I.
- 32-33. Az agglegények. Vigjáték 3 felv. Sardou—Ambrus Z.
- 34-35a. Az egér. Vigjáték 3 felv. Pailleron—Fai J. Béla.
- 36-37. Roberto de Pedrosa. Dráma 3 felv. Echegaray—Szalai E.
- 38a. Felhőszakadás. Népszínmű 3 felv. Gerő Karoly.
- 39-40. Rejtett arcz. Vigjáték 4 felv. Blumenthal—Adorján S.
41. Túraser Bertalan. Dráma 3 felv. Langmann—Agai B.
- 42a. A harang. Színmű 3 felv. Kazaliczky Antal.
- 43a. A hipnotizált anyós. Bohózat 3 felv. Bisson—Köveßy A.
44. Pártutók. Vigjáték 3 felv. Kisfaludy Károly.
45. Gringoire. Színmű 1 f. (4 férfi, 2 nő, nép.) Banville—Csepreghi.
46. Az idegesek. Bohózat 1 felv. Michel Labiche—Ilcsvai H.
47. Az aranyasszony. Vigjáték 3 felv. Schöthan és koppel E.
- 48a. Tosca. Dráma 6 felv. Sardou—Makó Lajos.
- 49-50. Szent-e vagy örült? Dráma 3 felv. Echegaray—Szalai.
51. Az utczai énekeslány. Lirai ötlet 1 felv. Echegaray—Szalai.
- 52a. Mozgófényképek. Boh. 3 f. Blumenthal és Kadelburg—Heltai.
- 53-54. A föld szelleme. Tragédia. Wedekind—Benedek.
- 55-56. A nők barátja. Vigjáték 5 felv. Ifj. Dumas Sándor—Kürthy E.
57. Adorján báró. Színmű 4 felv. Prem József.
- 58a. Kean. Vigjáték 5 felv. Id. Dumas Sándor—Hevesi S.
- 59-60. A haramiák. Szomorújáték 5 felv. Schiller—Hevesi S.
- 61a. A végrehajtó. Bohózat 3 felv. Sylvane—Artus—Béldi.
- 62-63. A vándormadár. Színmű 3 felv. Prem József.
- 64-65a. A becsület. Színmű 4 felv. Sudermann—Fai J. B.
- 66a. Henschel fuvaros. Dr. 5 f. Gerh. Hauptmann—Molnár F.
- 67-68. Othello. Szomorújáték 5 felv. Shakespeare—Endrei.
- 69a. Dodó főhadnagy. Vigjáték 3 felv. Pekár Gyula.
- 70-71. Farsang utólja. Dráma 3 felv. Hartleben—Beöthy.
72. A Robinsonok. Vigj. 1 felv. (6 férfi, 6 nő.) Makai E.
- 73a. A Sárdi ház. Népszínmű 3 felv. Géczy István.
- 74-75a. A szerencse fia. Komédia 4 felv. Drégely Gábor.
- 76-77. Lear király. Szomorújáték 5 felv. Shakespeare—Zigány Á.
78. Homokzátányok. Vigjáték 3 felv. Molnár Gyula.
- 79ab. Dr. Szeleburdi. Énekes bohózat 3 felv. Guthi—Hegedüs.
- 80-81. Georgeette. Színmű 4 felv. Sardou—Fai J. Béla.
- 82abc. Francillon. Színmű 3 felv. Dumas S.—Paulay E.
- 83-84. A velencei kalmár. Dráma 5 felv. Shakespeare—Zigány Á.
- 85-86. A makranczos hölgy. Vigj. 5 felv. Shakespeare—Zigány Á.
- 87-88abc. A székimondó asszonyság. Színmű 3 f. Sardou—Fai és Makó.
- 89-90. Az alibi. Detektívtört. 4 felv. Armstrong—Mikes.
- 91a. A végrehajtó. Vigj. 1 felv. (4 férfi, 3 nő.) Ábrányi E.
- 92-93. Tudós professzor Hatvani. Vigj. 3 felv. Makai E.

TŰZPRÓBA

SZÍNEMŰ ÖT FELVONÁSBAN

«TŰZPRÓBA» CZIMŰ REGÉNYE NYOMÁN

IRTA

DRASCHE-LÁZÁR ALFRÉD

KIADJA:

LAMPEL R. Kk. (WODIANER F. ÉS FIAI) R.-T.
KÖNYVKIADÓVÁLLALATA

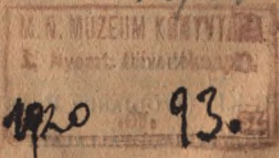
BUDAPEST

P.O. hung.
1156

Szinpadokkal szemben kézirat.

15.948/370-377

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

SZEMÉLYEK:

XVI. Keresztély, Solmingen	Marietta	} leányai
hercege	Zsófia	
Hercegné	Gróf Hamalya	
Livia	Katinka, leánya	
Rudi	Wottitz, pénzügynök	
Dünhusen Friderika grófnő,	Háziúr	
Livia társalkodónője	Tusch Mici	} színész- nők
özv. gróf Magnus Jánosné	Wondrasch Annie	
Miklós	Bengál Pepi	
Ada	Főkomornyik	
Báró Lénárd Viktor	Első	} inas a hercegi házban
Petneky ezredes	Második	
Gróf Lanfroy őrnagy	Első	} úr } a } löverseny- } téren
Regensperg kapitány	Második	
Kemény	Harmadik	
Báró Verémy	Első	
Gróf Maál György	Második	} hölgy
Turszky		
Bonyhády	Főpincér	
Maróthy	Mari, Magnusék cselédje	
Gróf Hamalya Luky	János, Magnus legénye	
Zathoch grófnő	Péter, Maróthy legénye	
	Csendőrfőrmester	

Történik az I. felvonás Magnus grófné lakásán, a II. felvonás a . . . huszárok pozsonyi háziversenyén, a III. felvonás Solmingen hercegek pozsonyi palotájában, a IV. felvonás egy előkelő pozsonyi szálló külön termében, az V. felvonás Magnus gróf falusi lakásán, Szentgyörgyön. A I. és II. felvonás közt öt év, a II. és III. felvonás közt 3 hét van, a III., IV. és V. felvonást pedig egy-egy nap választja el egymástól.

*Először adták a Magyar Színházban 1920 január 3-án,
a következő szereposztással:*

XVI. Keresztély, Solmingen hercege	—	Réthey
Hercegné	— — — — —	S. Komlóssy Ilona
Livia	} gyermekeik	Jankovits Magda
Rudi		
Dünhusen Friderika grófnő,	— — — — —	Uray
Livia társalkodónője	— — — — —	Simon Marcsa
özv. gróf Magnus Jánosné	— — — — —	Forray Róza
Miklós	} gyermekei	Törzs
Ada		
Báró Lénárd Viktor	— — — — —	Báthory Gizella
Petneky ezredes	— — — — —	Vándori
Gróf Lanfroy őrnagy	— — — — —	Gere
Regensperg kapitány	— — — — —	Vándori B.
Kemény főhadnagy	— — — — —	Boda
Báró Verém	— — — — —	Novotny M.
Gróf Maál György főhadnagy	— — — — —	Vasszary J.
Turszky főhadnagy	— — — — —	Sebestyén
Bonyhády	— — — — —	Horváth
Maróthy	— — — — —	Pártos
Gróf Hamalya Luky hadnagy	— — — — —	Tarnai
Zathoch grófné	— — — — —	Z. Molnár
Marietta	} leányai	Zala Karola
Zsófia		
Gróf Hamalya	— — — — —	Sárvay Rózsi
Katinka, leánya	— — — — —	Fehér Ibolya
Wottitz, pénzügynök	— — — — —	Csiszér
Háziúr	— — — — —	Korányi Mária
Tusch Mici	} színésznők	Vágó
Wondrasch Annie		Körmendy
Bengál Pepi		Sári Rózsi
Főkomornyik	— — — — —	Dolinai Ilona
Első	} inas a hercegi háznál	Balogh Juci
Második		Gyöngyi
Főpincér	— — — — —	Bányai
Mari, Magnusék cselédje	— — — — —	Rózsa
János, Magnus legénye	— — — — —	Kenessey
Csendőrmester	— — — — —	Arányi Margit
		Hajnal
		Erdős

ELSŐ FELVONAS.

Magnus grófné lakása. Szegényesen berendezett szalón, amely egyuttal ebédlő is. Jobbra utcára nyíló ablak, a háttérben főbejárat, balra ajtó, mely a grófné és Ada hálószobájába nyílik. A sarokban jobbra kopott kerevet, ezen ágypárna. Balra az előtérben íróasztal, a középén terített asztal, e körül három szék. Balra a háttérben szekrény. A szoba rendetlen, itt-ott hirtelenül levetett női ruhadarabok, az ebédlőasztal alatt egypár selyem harisnya, több női ruhadarab hever az egyes butorokon. Délután.

ELSŐ JELENET.

Grófné kacér pongyolában a kereveten fekszik; Ada egyszerű utcai ruhában az íróasztal előtt ül, arccal a szoba felé; halkán danol. Miklós a bécsújhelyi katonai növendékek egyenruhájában, nagy léptekkel jár-kei a szobában; ő cigarettázik, a grófné szivart szí. Mari szobaleány, leszedi az asztalt.

Grófné (Miklóshoz). Mikor is utazol, Miki?

Miklós. Az öt órai vonattal megyek. (Nagyot szippant a cigarettáján, leszíja a füstöt, aztán azt kibocsátva, folytatja.) Éjféltajt Bécsújhelyen leszek. Holnap pedig úgy lesz minden, mintha itt sem lettem volna. Reggel hatkor lovaglás, nyolctól tizenkettőig teoretikus előadás, aztán menázi, stb., stb. . . . (Elgondolkozva megáll, aztán Marihoz.) Kitisztította már a másik pár cipőmet is?

Mari. Már régen. Bent is van a kufferban.

Ada (Miklóshoz). Nekem is adhatnál egy cigaretta, neked mindig olyan jó bagód van.

Miklós (Adához lép és elébe tartja a tárcáját). Tessék!

Ada. Nem ezekből kérek, csinálj nekem egyet! Oly nagyszerűen értesz hozzá! *(Tovább danolgat.)*

Miklós *(előveszi dohányát, cigarettát készít és oda-tartja Ada elé).* Nyálazd meg.

Ada *(nevetve).* Köszönöm! *(Kiveszi a cigarettát Miklós kezéből, megnedvesíti, aztán danolgatva rá-gyújt.)*

Miklós. Kérlek, hadd már abba ezt a rettenetes nótát. Minden utcagyerek ezt fütyüli Pesten!

Ada. Rém helyes dal!

Miklós *(gúnyosan, de minden keserűség nélkül).* Benned is chansonette veszett el a mulatni vágyó emberiség számára!

Grófné. Mindig mondom neki, hogy kabaretben fog végződni!

Ada *(felkel, tánclépésben járva).* Bárcsak így volna! Tánc és ének! Istenem, elfelejtetik az emberrel a szomorú gondolatokat! *(Abbahagyja a táncot, Miklóshoz lép és megcsókolja.)* No ne haragudj, te jó, derék katonabácsi!

Miklós *(kedvesen).* Már igazán rád férne egy kis komolyság is.

Ada. Élég komoly az élet! *(Kis szünet után.)* Kár, hogy ismét el kell menned, Miki! Milyen gyorsan múlt el ez a kis husvéti vakáció!

Miklós *(vállat von, aztán ismét fel-alá jár).* Az utolsó, hál Istennek! Augusztus 18-ikán vége a komédiának s aztán végre tiszt lesz belőlem. Már alig várom. És mégis 143 napom van.

Grófné *(némi habozással).* Pünkösdkor nem jössz?

Miklós *(határozottan).* Nem én! *(Kis szünet után, mintha tompítani akarná kijelentését.)* Arra a két napra nem érdemes. Az út is sokba kerül.

Ada *(hivogató mosollyal).* Mégis, gyere el, Miki!

Grófné *(Adához).* Ne bántsd! Hisz látod, hogy nem akar! *(Indulatos mozdulattal összehajítja lábait fölött pongyoláját, majd felé fordul.)*

Miklós. Ne féljen semmit, mama. *(Kicsinylő kéz-*

mozdulattal.) Még ha tehetném, akkor sem jönnek. Maga tudja is ezt nagyon jól!

Grófné (ismét a szoba felé fordul, hevesen). Miért? Miért?

Miklós. Miért? (megáll a kerevet előtt, szólni akar, de aztán Marira mutat). Különben jobb, ha nem is mondom.

Grófné. Még most sem kész, Mari? Mi az ördögöt csinál ezzel a pár tányérral és pohárral?

Mari. Hisz már megyek is! (Lerántja az abroszt az asztalról, hóna alá veszi és az edényekkel balra el.)

MÁSODIK JELENET.

Voltak, Mari nélkül.

Miklós (gúnyos mosollyal utána néz Marinak, aztán körültekint a szobában; rosszul leplezett undorodással.) Na, nem bánom! (A grófné felé fordulva.) Úgy látom, már nem vagytok kíváncsiak?

Grófné. Nem is. Nem szeretek veled disputálni, mert olyan csavart az eszejárásod, hogy legfeljebb ismét valami kellemetlent mondanál az embernek. Mihelyest láttam, hogy a cseléd előtt titkaid vannak, már nem érdekelt a dolog.

Miklós (keserű mosollyal). Értem. Hisz az a nagy baj, hogy ti ketten csak a kellemes dolog iránt érdeklődtök s az igazságnak nem mertek a szemébe nézni. Pedig sok bajt kerülhettetek volna ki. (A főbejárathoz lép, kinyitja az ajtót s azon kimegy az előszobába. Az ajtó nyitva marad. Az előszobában fogasról oldalfegyvert szed le s azt felköti.)

Ada (az ajtóig megy; Miklóshoz.) Hová mész?

Miklós. Egy jó barátomhoz. El akarok tőle bucsuzni. Ki tudja, mikor látom ismét.

Ada. Ki az?

Miklós. Mondtam, egy jó barátom. Úgy sem is-

mered. Most huszárönkéntes. Szintén itt van Budapest, szabadságon.

Ada. Fess ember?

Miklós. Igen. Még mit akarsz tudni?

Ada. Semmit. Miért nem hozod ide?

Miklós *(nem felel; sapkát tesz fel, keztyűt húz és ismét bejön a szobába).*

Ada. Miért nem hozod hozzánk a barátodat?

Miklós. Előbb szedd fel azt a harisnyát, ott az asztal alól s rakd el a holmidat arról a székről. *(A grófné irányába megy.)*

Ada. Ez a mama holmija.

Grófné. Annak a gazdag biharmegyei földbirtokosnak a fia, akihez mészs?

Miklós *(kitérőleg)*. Igen, igen.

Grófné. Hogy is hívják csak?

Miklós. Ezt már nem mondom meg.

Grófné. Miki, miért vagy ilyen neveletlen?

Miklós. Nem vagyok neveletlen, csak óvatos. Még meg találná pumpolni azt a derék, öreg urat! *(Sietve el a főbejáraton.)*

HARMADIK JÉLENET.

Voltak, Miklós nélkül.

Grófné *(felül és Miklós után dobja a párnáját).*

Ada *(felkacag).*

Grófné. Hozd vissza a párnámat.

Ada *(visszahozza a párnát és a grófné feje alá dugja).*

Grófné. Isten bizony nem sajnálom, hogy Miklós ismét elkerül innét.

Ada *(szemrehányólag)*. Hogy mondhat ilyet!

Grófné *(éles hangon)*. Nagyszerű! Azt csak magad is be fogod látni, hogy a mi viszonyaink között nem kellemes, ha valaki folyton itt ül a nyakunkon és minden lépésünkre figyel. Horváthné már kétszer

üzent, hogy miért nem járok többé hozzá, no meg hogy veled mi van . . .

Ada *(ijedten)*. Mama kérem, ne beszéljen nekem erről a rettenetes nőről. En oda nem megyek többé!

Grófné. Mi kifogásod Horváthné ellen? Arról nem tehetek, hogy viszonyaink nem engedik meg nekünk, hogy abba a társaságba járjunk, amelyre nevünk, születésünk predesztinált! A mi körülményeink között örülhetünk, hogy van olyan vig és mulatságos hely, mint a Horváthné háza. Mit akarsz tulajdonképen?

Ada. Ne beszéljen velem úgy, mintha olyan buta volnék, hogy magának ezeket a dolgokat elhiggyem, mama. Azzal már régen tisztában vagyok, hogy mi nem tartozunk az úgynevezett társasághoz! Már a zárdában kinyíltak a szemeim. Barátnőim egymás után elhidegültek irántam, aztán megjegyzéseket tettek, amelyeket nem tudtam elviselni. Elmondtam magának akkoriban, de maga csak nevetett. Így aztán kénytelen voltam magam segíteni a helyzetemen. Úgy viselkedtem, hogy kitettek az intézetből.

Grófné. Most nem erről van szó.

Ada. Tudom, hanem Horváthnéról. Már pedig az az egy bizonyos, hogy Horváthné nem tisztességes nő!

Grófné *(elneveti magát)*. Mindig ezekkel az ostobaságokkal hozakodol elő! Úgy látszik, hogy ez a szerencsétlen Miki ismét egészen megzavarta a fejedet.

Ada. Dehogy.

Grófné. Mi az «tisztességes»? Az egy fogalom, amelynek reális alapja nincs. Tisztességes az, aki az emberekkel el tudja hitetni, hogy tényleg tisztességes. Akinek ez nem sikerül, akármilyen tisztességes is, az nem tisztességes. Ez az egész.

Ada. Ki nem állhatom, ha nekem így beszél, mama! *(Ráteszi kezét a baloldali ajtó kilincsére; csöngetnek, mire összerezzen. Teljesen megváltozott hangon, szeliden.)* Csöngettek! Hallotta?

Grófné (*majdnem szeretetteljesen*). Hallottam, Adusom.

Ada. Vajjon ki lehet ez?

Grófné (*felkel*). Ki legyen? Vagy a szabó, vagy a suszter, vagy az ékszerész! Tele van a világ haszontalan emberekkel. (*Kint hangosan beszélnek, hallani Mari hangját, amint mondja: A méltóságos grófné nincs itthon. Grófné a főbejárathoz lép, hallgatódzik.*)

NEGYESEDIK JELENET.

Voltak, Mari.

Mari (*jön a főbejáraton*).

Grófné (*Marihoz*). Nem mondtam már ezerszer, hogy az ilyen népséget be se eressze az előszobába? (*Villámgyorsan kiveszi butonjait a füléből s a pongyola zsebébe csusztatja.*)

Mari (*fennhangon*). Én már beleuntam ebbe a hazudozásba! Már három hó . . .

Grófné. Pszt! Pszt!

Mari. Nekem né pszteljen a méltósága. Három hónap óta ingyen szolgálom, de végre is . . .

Grófné. Hallgasson már!

Mari (*folytatva*). Szegény leány vagyok, szükségem van a pénzemre! Tetszik tudni, hogy holnap elmegyek, hát már semmi kedvem sincs, hogy . . .

Grófné. Mars ki, szemtelen teremtés!

Mari (*folytatva*). . . . hogy folyton veszekedjek a vendégekkel! (*Megkönnyebbülten el a főbejáraton*).

Ada (*kétségbeesetten el a baloldali ajtón*).

Grófné (*bosszusan tesz néhány lépést az asztal irányába*).

ÖTÖDIK JELENET.

Grófné, Wottitz.

Wottitz (*kopogás után benyit a főbejáraton*). Remélem nem vagyok alkalmatlan, kezeit csókolom, aranyos méltóságos asszonykám!

Grófné *(erőltetetten)*. Maga az, kedves barátom? Kérem, parancsoljon helyet foglalni. Látta, milyen ügyetlen egy ilyen falusi leány! Ha tudtam volna...

Wottitz. Ó kérem, nem tesz semmit! Hisz ismerem ezt. Az ember szereti, ha néha békében hagyják.

Grófné *(ismét rendes hangon, élénken)*. Látta, maga egy okos, felvilágosodott ember, kedves Wottitz. Fogalma sincsen, hogy hányszor napjában zavarnak bennünket! Egészen ismeretlen emberek, kéregetők...

Wottitz. Képzelem!

Grófné. Komolyan mondom! De kérem, ne nézen rám! Igazán borzasztó, hogy milyen vagyok! *(A kerevetre ül, lábát kacéran keresztbe teszi.)*

Wottitz *(szemben a grófnéval, az asztal előtt szintén leül)*. Ellenkezőleg, el vagyok ragadtatva...

Grófné. Tudja, az embernek annyi a baja!

Wottitz. Nekem mondja méltós...

Grófné. Úgy-e? Már vagy négy hete, hogy elküldtem három gyönyörű pongyolámat a tisztítóüzletbe s azt hiszi, hogy kiadnák a gazok? Kénytelen voltam ezt a rongyot felvenni! *(Mintegy véletlenül lábai fölött kinyitja s ismét összehajtja a pongyolát.)*

Wottitz *(a grófné lábára kandikálva)*. Jaj!

Grófné *(mintha nem vett volna észre semmit sem)*. És most mondja meg, kedves barátom, hogy s mint van? Ezer esztendeje, hogy láttam!

Wottitz. Hogy én hogy vagyok, méltóságos asszonykám? Hát hogy legyek? A magamfajta embernek nincs sok ideje azzal törődni, hogy hogy van. Ha van pénze, mindig jól van, de ha nincs pénze, még akkor is rosszul van, ha jól van. S látta kérem, méltóságos asszonykám, éppen ezért jöttem el önhez.

Grófné *(elkomolyodva, mintha sehogyssem ériené a dolgot)*. Nincs pénze és hozzám jön, no hallja, ez igazán kitűnő!

Wottitz. Volna pénzem, ha a grófné végre elhatározná magát arra, hogy megfizesse az adósságát. Legalább egy részét.

Grófné (*feltekinthet, aztán nevetve*). Igazán csodálom magát, kedves Wottitz úr! Maga mindig rendkívül eszes ember benyomását tette rám s most mégis ilyen különöseként beszél! Mit gondol tulajdonképpen, honnét vegyem a pénzt?

Wottitz. Kérem, én nagyon diszkrét ember vagyok és azzal nem törődöm, hogy honnét veszi a pénzt. Nekem egy korona olyan, mint a másik.

Grófné (*halkabban*). Beszéljünk komolyan. Mivel is tartozom jelenleg magának?

Wottitz. Harmincezer koronával.

Grófné. Micsoda? Nem is tudtam. Hisz ez borzasztóan sok pénz!

Wottitz. Nekem mondja? Reszketek, ha rá gondolok.

Grófné. Én is reszketek, de hiszen én ebből összevissza talán csak huszonhárom-huszonnégyezer koronát láttam?

Wottitz. Körülbelül. Nekem is voltak kiadásaim, aztán a kamat, tetszik tudni aranyoskám? Az én hasznóm, ujé! Arról inkább ne beszéljünk.

Grófné. Tehát harmincezer korona. Ez rettenetes sok pénz!

Wottitz. Ezt már egyszer konstatáltuk, drága kis méltóságám. De itt most arról van szó, hogy mikor fog fizetni?

Grófné (*meggyőződés nélkül*). Legközelebb.

Wottitz (*komolyan*). Nagyon jól tudja méltóságod, hogy amíg nem volt szükségem a pénzre, nem zaklattam, sőt elnéztem, ha a kamatokat sem fizette meg. A helyzet azonban megváltozott. A Balkánon verekednek a népek, s a hitelviszonyok meginogtak. A szerencse pedig hátat fordított, egyik jó dolog a másik után csütörtököt mondott, s ha holnaputánig nincs annyi pénzem, hogy legalább úszhassak kissé, a bíró-

sággal akad dolgom. Be fogja látni tehát, hogy komolyan kell a pénzem.

Grófné (*rövid gondolkozás után*). Belátom, hogy itt tenni kell valamit. Mennyire van szüksége ebben a pillanatban?

Wottitz. Legalább 4000 koronára.

Grófné. Az lehetetlen. Lehetetlen. Honnét vegyem? Nézzen körül a lakásban és be fogja látni, hogy itt minden hiába.

Wottitz (*elsápad, felkel, majd körültekint*). Az a szép kép hová lett? Tudja, azok az angyalok a fürdőben, vagy micsoda!

Grófné (*elmosolyodik*). Milyen kitűnően emlékszik mindenre! Az a kép — nincs!

Wottitz. A zálogcédulája sincs meg többé?

Grófné. Nincs. Azt egy héttel ezelőtt adtam el.

Wottitz. Valami más képe, butora, ékszere nincs?

Grófné. Nincsen semmi a világon. Minden, amit itt lát, ki van kölcsönözve.

Wottitz (*ismét leül*). Abban a ládában mi van, az előszobában?

Grófné. A fiam holmija.

Wottitz. Boch . . . ! (*némi gondolkozás után közelebb húzza székeit a grófnéhez; bizalmas hangon*): Már nem jár . . . Horvátnéhoz?

Grófné (*hátrazőkken*). Szemtelen! (*Mérgesen végigméri Wottitzot.*)

Wottitz. (*Pillanatra a földre tekint, aztán nyugodtan*): Csak nem fogunk bujósdit játszani egymással? Nekem négy ezer koronára van szükségem. Teremtse elő, ahogy akarja, mert ha nem lesz meg, kénytelen leszek a törvényszék előtt bizonyos dolgokat beismerni, amelyek — méltóságod tudja . . .

Grófné (*felkel*). Csak nem volna képes ilyen komizásra?

Wottitz (*nyugodtan*). Én nem vagyok egy gavalér. Nem marad más hátra . . .

Grófné (*idegesen toppant a lábával*). Örület . . .

Wottitz (*kis szünet után*). Mondja: kétezer koronát kaphatok?

Grófné. Mikor?

Wottitz. Legkésőbb holnap reggel.

Grófné (*kissé gondolkozva*). Megpróbálom.

Wottitz. Ez egy okos szó, tehát holnap reggel.

Grófné. Talán.

Wottitz. Nem talán — biztosan! Tudja mivel játszik!

Grófné. Tudom, azért mégis komizás volna az ön részéről...

Wottitz (*elneveti magát*). Csak szidjon, ha jól esik! (*bizalmas mosollyal*). Tudnék én valamit a maga számára.

Grófné. Már megint üzletet akar nekem ajánlani?

Wottitz. Nem. De van egy barátom, a báró Rózsahegy-i Mór, főrendiházi tag, s tudom is én még micsoda. Kérem, az csak úgy rajong a szép nemért! Egész bolondja az asszonyoknak! Meg vagyok róla győződve, hogy évi jövedelmének a felét a szerelemnek szenteli, pedig van vagy háromszázhatvan milléje évente...

Grófné (*kicsinylő kézmozdulattal*). Ugyan kérem, hagyja abba!

Wottitz. Mit nevet? Én komolyan beszélek.

Grófné. Ismerem a maga — barátját!

Wottitz. Hogyan ismeri? Így — vagy úgy?

Grófné. Úgy. De ehhez magának semmi köze. Megpróbálom tehát, sikerül-e holnap estig. Van egy kis reménységem.

Wottitz (*felkel*). Száz évig éljen egészségben és boldogságban, ha ez egyszer megtartja a szavát! (*Kézét csókol a grófnénak, s közben a meztelen karját is megcsókolja.*)

Grófné. No, no! (*Átmegy a jobboldalra.*)

Wottitz. Egy olyan régi jó barátjának, mint én vagyok, csak szabad?

Grófné. Ma már nem! Lássa én is csak olyan

üzletember vagyok, mint maga. Maga pedig tudja, hogy ingyért nem ad a zsidó semmit sem.

Wottitz. Maga csak nem zsidó?

Grófné. Nem. De azért ingyért — tudja?

Wottitz (*ragyogóan*). Jó, hogy tudom! Ha még egyszer felülkerekedem — üssön meg a guta, ha nem mondok igazat — magának már nem adok többé kölcsönt, hanem majd mindent megveszek!

Grófné. Ha addig még lesz eladni valóm.

Wottitz. Jaj, de hercig egy kis asszonyka maga! Tudja mit? Ajánlok még egy üzletet! Megszerzi nekem holnap reggelig azt a kétezer — sage zwei-tausend — koronát, én pedig a maradványból elengedek Magának ötszázat, ha a mai estét nekem szenteli!

Grófné (*hangosan nevetésbe tör ki és erőtlennül a kerevetre dől*).

Wottitz. Mit haház kérem? De várjon csak: nobilis vagyok. Elengedek magának 800 koronát.

Grófné (*még jobban nevet, aztán lassan magához tér*). Ha az egészet elengedi, akkor sem fogadom el szíves ajánlatát!

Wottitz (*elszomorodva*). Annyira gögös?

Grófné. Nem, de vannak elveim!

Wottitz. Wieso?

Grófné. Elvem a készfizetés.

Wottitz. (*Meghökkenve áll, majd elneveti magát, fejét rázza, s újból kezét csókol a grófnénak.*) Tehát holnap reggel . . .

Grófné (*bólint*).

Wottitz (*el a főbejáraton*).

HATODIK JELENET.

Grófné, Ada.

Ada (*kalapban, ernyővel, reticüllel, balról*). Ezt már nem lehet kibírni!

Grófné. Hát te mit jajgatsz? Nagyszerű!

Ada. Igazán nem értem magát, mama! Hogy nézheti mindezt ilyen nyugodtan. Mi lesz ennek a vége? Adósság és megint adósság, nyomor, nélkülözés és semmi kilátás arra, hogy ebből kikeveredjünk.

Grófné. Ennek csak te vagy az oka egyes-egyedül! *(Előveszi függőit és ismét beteszi.)*

Ada. Én?

Grófné. Te.

Ada. Ezt nem értem.

Grófné. Mert nem akarod megérteni. Hová készülsz?

Ada. Sehová. Azaz: el hazulról. *(Idegesen.)* Fojtogat valami, megfulladok itt bent, kell, hogy kiszaladjak az utcára! Hátha találkozom Mikivel . . . *(Csöngetnek.)* Már megint?

Grófné. Az egész világ meg van bolondulva.

Ada *(a főbejárat ajtajához lép).* Biztosan Miki . . .

HETEDIK JELENET.

Voltak, háziúr.

Háziúr *(benyit a főbejáraton, rosszul leplezett megelégedéssel nézi végig előbb a grófnét, aztán Adát, majd szögletesen meghajlítja magát).*

Grófné *(a háziúr láttára néma mozdulattal jelzi, mennyire nem örül a látogatásnak, de nyomban rá fel találja magát; a legkedvesebben):* Isten hozta, kedves háziúr!

Ada *(bólint, pillanatig áll, majd kisurran a főbejáraton).*

NYOLCADIK JELENET.

Voltak, Ada nélkül.

Grófné *(szeretettelreméltóan).* Parancsoljon helyet foglalni! Szép magától, hogy ismét egyszer mutatja magát! Csak nem akarja felemelni a házbérünket?

Háziúr (*fejét vállai közé húzva*). Felemelni? *(Úgy tesz, mintha nevetést kellene visszafojtania.)* Nem kérem. Még le is szállítanám, ha tudnám, hogy akkor megkapom a pénzemet.

Grófné (*impertinens mosollyal*). Ez felesleges. Nem kell engedmény. De örülök, hogy nem erről van szó. *(Ismét nyájasan.)* Nem szeretek üzleti dolgokról beszélni. Hát nem akar leülni?

Háziúr (*nyersen*). Köszönöm, nem. Rövid leszek. Ezért mégis engedelmet kérek . . .

Grófné (*mosolyogva*). Ha nem akar leülni, én is állva maradok! *(Két kezét feje mögött összetéve úgy, hogy karján bő ujjja egészen hátraesik; a háziúr elé áll.)*

Háziúr (*lopva nézi a grófné karját, aztán gyorsan a másik oldalra pillant*). Méltóságos grófné, *(nagyon nyel)* . . . engedje meg, hogy komolyan beszéljek.

Grófné. Megengedem, de előbb mondja meg, hogy s mint van a kedves leánya?

Háziúr. Köszönöm, jól.

Grófné. És az unokák? Azok az aranyos, helyes fiúcskák? Mindig gyönyörködöm bennük a Muzeumkertben. Jól vannak?

Háziúr. Hál' Istennek jól. Most pedig . . .

Grófné. Még valamit, kedves háziúr. Szeretnék öntől valamit kérdezni. Remélem nem veszi indiszkréciónak . . .

Háziúr (*kelletlenül*). Tessék . . . *(Mindjobban a sarokba szorul, s már nem tudja merre nézzen.)*

Grófné. Mondja csak Kovács úr: hány éves tulajdonképen?

Háziúr (*meglepetve*). Ez csak nem érdekelheti a grófnét?

Grófné. De. Nagyon érdekel.

Háziúr. Jövő hónapban leszek ötvenhárom.

Grófné. Lehetetlen!

Háziúr. Miért lehetetlen?

Grófné. Nem hittem volna, hogy negyvenötnél több lehessen. Azért csodálkoztam mindig, hogy már

kétszeres nagyapa! Őszintén mondom, gratulálok kedves Kovács úr.

Háziúr. De kérem! . . .

Grófné. Ne röstelje a dolgot, ez szép, nagyon szép! Lássa a legtöbb férfi nem is tudja, hogy milyen korban tetszik legjobban a nőknek . . . Maguk rendszeren azt hiszik, hogy húsz és harminc között. Az pedig nagy tévedés! Ön bizonyára csak keveset élvezhetett az életéből . . .

Háziúr. Bocsánatot kérek . . .

Grófné. Kérem, ne értsen félre, kedves Kovács úr! Tudom, mit akar mondani! Hogy a munkában, a családjában, az elért eredményben, a megérdemelt társadalmi kitüntetésekben lelte örömét, tudom! De nem erről beszélek. Vannak még más dolgok is ezen a világon, amelyekből éppen azoknak, akik mindig csak a kötelességüknek éltek, alig jut. Megérti, hogy mire célzok?

Háziúr *(növekvő zavarában).* Dehogyan értem.

Grófné. Nézze kérem, az eset egyszerű. Ha valaki, úgy mint ön, egész életében fáradt, dolgozott, akkor természetes, hogy nem igen volt ideje, maga köré tekinteni s így ön is — hogy is mondjam csak? megszokta, hogy elhalad egy virág mellett, és eszébe sem jut, hogy letépje *(Egészen közel lép a háziúrhoz, keresve tekintetét.)* Pedig ki tudja, nem várja-e az a virág, hogy leszakítsák . . . Nem gondolja?

Háziúr *(szorult helyzetében tépegeti keztyűjét, egyik lábáról a másikra áll, majd hirtelen elhatározással eltaszítja magától a grófnét; kikelve magából):* Még sem járja kérem, így viselkedni egy házas emberrel!

Grófné *(behunyja a szemét, hátralép, majd hangosan elneveti magát).* De mi baja, kedves Kovács úr? Csak nem gondolta, hogy én . . . ? *(Még jobban nevet, aztán csendesebben.)* Nem kedves, jó Kovács úr, ön engem teljesen félreértett. Igazán ostobaság volt részemről, hogy erről beszéltem. Csak úgy jutott

eszembe. De feltűnt nékem, hogy a napokban — éppen hazajöttem a templomból — a kapuban állt és sokáig utánnanézett a cselédemnek, amint kiszaladt a fűszereshez. *(Komolyan.)* Formás lány, az bizonyos.

Háziúr *(magánkivül).* Nem igaz, nem igaz!

Grófné. Akkor tévedtem. *(Kiegyenesedve nagyúri kézmozdulattal.)* És most beszéljünk a dolgairól. Kovács úr. *(Az asztal mellett, arccal a közönség felé, leül).*

Háziúr. *(Még most is zavartan.)* Ahogy tetszik. *(Nyel.)* Arra akartam kérni a méltóságos grófnét, legyen szíves végre kiegyenlíteni a hátralékot. Nem vagyok milliomos, hogy ötnegyed esztendőnél tovább adjam ki ingyért a lakásomat és akármilyen megtiszteltetés is rám nézve, hogy egy grófné lakik a házamban, mégis kénytelen vagyok a méltóságos asszonyt kérni, hogy a felmondást tudomásul venni méltóztassék.

Grófné *(nyugodtan).* Ez az egész?

Háziúr. Igen, ez az egész.

Grófné. Rendben van, maga józan ember, látom.

Háziúr *(önérzetesen).* Igenis, józan vagyok. Olyan józan, hogy rögtön elmegyek az ügyvédemhez és megbízom követelésemmek kényszerűen való behajtásával.

Grófné *(felkel és végignéz a háziúron).* Kiváncsi vagyok, mire viszi a maga ügyvédje!

Háziúr *(dühös léptekkel el a főbejáraton, ahol Adával találkozik).*

KILENCEDIK JELENET.

Grófné, Ada.

Grófné *(nevet, majd mérgesen, öklét szorítva, előrejön).*

Ada. De mi történt az Istenért?

Grófné *(idegesen, indulatosan).* Az a számár azt képzei, hogy nekem kellemetlenséget okoz. De csöp-

pet sem. Amúgy is meguntam már ezt a lakást! Egyszerűen másíkba megyünk és újra kezdjük. S a végrehajtó? Szeretném látni, hogy nálam mit foglalhatna le! . . .

Ada. Csak nem mehetünk az utcára lakni? Nem tudom elképzelni azt a bolondot, aki bennünket befogadna! *(Leül.)*

Grófné. Nagyon tévedsz. Ha megpillantják zseb-kendőmön a kilencágú koronát, elvesztik a fejüket az emberek.

Ada *(maga elé bámul).* Nem látok utat, amely ebből kivezetne.

Grófné *(hangsúlyozva).* Én igen.

Ada. *(Felugrik, remegő hangon.)* Arról a Rózsa-hegyről nem akarok többé hallani, tudja?

Grófné *(nyugodtan).* Ne izgasd magad, és hallgass ide! Te nagyon könnyen fogod fel az életet és mégis folyton jajgatsz és megbotránkozol mindenben. Mellette pedig teljesen megfeledkezel róla, hogy amióta az a szerencsétlenség történt Tóni bácsival, én áldozom fel magamat érted és a fiamért. És mi a köszönet? Az, hogy szemrehányást teszték nekem, úgy bántok velem, mintha nem is volnék az anyátok.

Ada *(nyugodtabban).* Hogy mondhat ilyet?

Grófné *(Adához lép és átkarolja).* Az így van, fiam. Azzal, hogy Miki mit fog csinálni, nem törődöm. Ez halad a maga útján, s kívánom néki, hogy boldoguljon. De veled szemben más a helyzetem. Olyan ponthoz értünk, hogy én — értsd meg jól — én egyes-egyedül már nem bírom! Kell, hogy te is segíts magadon és rajtam is. *(A kerekethez mennek.)*

Ada. Szívesen. Én mindenre kész vagyok.

Grófné. Látod, ezt a feleletet vártam tőled. Most rajtad van a sor, felvenni a küzdelmet az élettel! Mert csak egész nap futkosni, selyemben és batisztban járni, 20 forintos harisnyát viselni — abból nem lehet megélni, Adus. *(Leül.)*

Ada. Azt magam is tudom. De nem én öltözkö-

döm így, maga veszi nekem ezeket a dolgokat! Én megelégednék egyszerű ruhákkal is. És ha kell, a legnagyobb örömmel el is megyek dolgozni.

Grófné (*gúnyosan*). Hát te mit dolgoznál?

Ada. Akármit. Tanulok írógépezni s belépek valami bankba, vagy minisztériumba, el is mehetek telefonkezelőnőnek úgy, mint annak az öreg méltóságos asszonynak a leánya, aki velünk egy folyosón lakik. Van annyi munka a világon!

Grófné (*gúnyosan*). Hát persze hogy van! Hát cselédnek nem mennél?

Ada. Miért nem? Sokszor irigylem a Marit. Jobb dolga van, mint nekem. Mert szabad. Persze, máshol szolgálnék, mint Magnus gróféknál! Legszívesebben elmennék színésznőnek. Azt hiszem ehhez tehetségem is volna.

Grófné (*felkel, inaulatosan*). Szamárság. (*Átmeleg jobbra.*)

Ada. Tudom. Majd ferjhez fogok menni.

Grófné. Igen? Csak nem hiszed, hogy akad boldog, aki elvenne egy szegény grófkisasszonyt? Az ilyen ideákat jó lesz kiverni mielőbb a fejedből.

Ada. Ezt nem merném ilyen határozottan állítani...

Grófné. Nem, mert az képzeled, hogy az a — hogy is hívják csak? — az a Lénárd báró majd elvesz feleségül. Most is bizonyára csak azért szaladtál le, hogy vele találkozzál.

Ada (*idegesen*). Dehogyan...

Grófné. Hát komolyan azt hiszed, hogy az az ember, aki az utcán szólított meg, egyszerűen, minden teketória nélkül beleugrik a hálóba? Hát tudja ő tulajdonképpen, hogy te ki vagy?

Ada. Tudja.

Grófné. Nos, akkor biztos lehetsz benne, hogy csakis szeretőt akar belőled csinálni a gazember. Hisz egy árva vasa sincsen ennek az alaknak! Ebből nem lesz semmi!

Ada (*lemondóan*). Nem is lesz. Vége közöttünk mindennek.

Grófné. Hogy-hogy?

Ada (*Egyszerűen*). Nem találkozunk többé, az az egész.

Grófné. Annál jobb. Azzal végre tisztába kell jönnöd, hogy ha koldusbotra nem akarsz jutni, fel kell hagynod nevetséges prudériáddal! Miki ma elutazik s ismét megkezdhetjük régi életmódunkat. Tegnap délután egyébként Horváthné nál voltam. Ott volt Rózsahegyi báró is.

Ada (*befogja a fülét*). Arról az emberről nekem ne beszéljen! (*Gyűlöletes tekintettel.*) Utálok azt az embert!

Grófné (*nyugodtan*). Akkor nem tudod milyen a szép férfi! Magas, barna, elegáns, olyan mint az élet. Soh'se kívánnék magamnak mást. (*A kerevetre ül.*)

Ada (*m. f.*). Én utálok.

Grófné. Gondold meg, hogy mi forog kockán. Hisz bizonyára hallottad, hogy mit mondott Wottitz? Itt kell, hogy történjék valami, és pedig gyorsan.

Ada (*únottan*). Tudom.

Grófné. Csak nem csukathatjuk le magunkat, mint a közönséges szélhámosok? (*Maga mellé húzza Adát.*)

Ada (*leül*). Hát még ennek is ki vagyunk téve?

Grófné. Természetesen. Aztán gondold szegény Mikire! A jövője tönkre volna téve egészen!

Ada (*gépiesen*). Az bizonyos. . . (*Szünet.*)

Grófné. Ezt csak nem akarnád?

Ada (*kétségbeesetten*). Hát mit csináljunk, az Istenért?

Grófné. Már megmondtam. Egész családnak sorsa a te kezében van.

Ada (*ijedten*). Ezt ne mondja! Ezt ne!

Grófné. Pedig nincs más mód. Mérlegeld nyugodtan a helyzetet. Rózsahegyi kedves, finom úriember. Örülten szerelmes beléd. Tudod-e, hogy

Rózsahegyiben abban az esetben, ha elmennél vele Angliába, ahol mint unokahúga szerepelnél az egész világ előtt, elutazástok napján lefizetne részedre 200,000 koronát valamely budapesti pénzügyintézetnél?

Ada (gépiesen). 200,000 koronát?

Grófné. Az ám. 200,000 koronát.

Ada (egyszerűen). Sok pénz! Annyit nem is érek.
(Lehorgasztja a fejét.)

Grófné. Dehogyan is nem! Látnod, hisz ez az ember annyira elvesztette már a fejét, hogy nyomban elvenne feleségül, ha nem volna már neje és gyermekei! Egyszerűen nem teheti, szegény! (Szünet.)

Adán (látszik, hogy elhatározásra jutott).

Grófné. Nos!

Ada (egyenesen, határozottan). Mama, én ezt nem teszem!

Grófné (felkel, fenyegető hangon). Jól gondold meg a dolgot!

Ada (m. f.). Meggondoltam! Nem teszem! Inkább az utcára megyek!

Grófné. Előbb-utóbb úgyis oda fogsz kerülni! (Rövid szünet.) Ada, nekem most el kell mennem... Horvátnéhoz, megpróbálom, sikerül-e tőle legalább annyit kapnom, hogy pillanatnyilag segítsek azon a nyomorult Wottitzon... (Összeszedi az egyik széken fekvő holmiját, kalapját, napernyőjét, majd Ada elé lép.) Utoljára kérdezlek: akarsz-e Rózsahegyivel elutazni, igen, vagy nem?

Ada. Soha!

Grófné (türelme végén, kikelve magából, esernyőjével megüti Adát). Soha? Soha? Majd adok én neked sohát, ha az anyád parancsol neked valamit! El fogsz utazni Rózsahegyivel! Érted? (Balra el.)

Ada (megszégyenítve, szemét zsebkendőjével eltakarja, egészen ledül a kerevetre. Szünet; majd az előszobából jövő hangokra figyel. Felkel, óvatosan a főbejárathoz lép, hallgatózik. Hallani, amint Miklós mondja: Aztán pontosan itt legyen a kocs! Ada fellélegzik).

TIZEDIK JELENET.

Ada, Miklós.

Miklós (*jön a főbejáraton*). Szervusz Adus!**Ada** (*szenvedélyesen a nyakába borul, halkan*). Miki!**Miklós** (*meglepetve; de kedvesen*). Hát téged mi lelt! Csak nem fogunk érzékenyen elbúcsúzni egymástól?**Ada** (*szeretettel*). Sajnálom hogy itt hagysz...**Miklós**. Én is sajnálom... azaz téged sajnállak itthagyni. (*A baloldali ajtó irányába néz, majd kimegy a főbejáraton, behozza az előszobából katonai kézi bőröndjét s azt felrakja az asztalra. Kinyitja a szekrényt, abból egy-két ruhadarabot, fehérneműt és egy csomagot vesz ki és a tárgyakat beteszi a bőröndbe.*)**Ada**. Segíthetek?**Miklós**. Köszönöm. Amint látod, körülbelül már el is készültem a nagy bagázsimmal.**Ada** (*szeretettel nézi fivérét, majd a csomagra mutat, amelyet Miklós éppen betesz a bőröndbe*). Hát ez mi-csoda?**Miklós**. Ez? Titok.**Ada**. No mutasd.**Miklós**. Jól van, megmutatom. De aztán ne szólj erről senkinek sem. Különösen a mamának nem. (*Kibontja a csomagot, s egy mentőöv-félét szed elő.*)**Ada**. Hát ez mire jó?**Miklós**. Ez az én találmányom. Uszókészülék, amelynek segítségével a közlegény teljes felszereléssel átushatja a legmélyebb, legsebesebb vizet, még ha fogalma sincs az úszásról.**Ada** (*csodálattal*). Hisz az nagyszerű! S ezt igazán te találtad fel?**Miklós**. Én bizony. Már szabadalmaztattam a dolgot itt is, Ausztriában is, de már más államokkal is folynak tárgyalások. A költségeket egy barátom előlegezte. De jó befektetés.**Ada** (*szeretettel átkarolja Miklóst*). Pompás ember

vagy Miki! Nem is tudtam, hogy te ilyenekkel is foglalkozol! Látod, neked igazán érdemes élni!

Miklós (*megsimogatja Ada fejét, majd mintegy magában*). Jó dolog, meg vagyok róla győződve. Azért nem szabad előre örülni az eredménynek. A minisztériumban az emberek nehézkesek s bizalmatlanok a magamfajta feltalálókkal szemben. Pláne, ha az illető még csak — növendék! Hja, ha mindig azt tehetném, amihez kedvem van!

Ada. Mit tennél akkor?

Miklós. Mit? (*elmosolyodik*). Produktív munkát folytatnék. Élnék eszméimnek, tanulnék reggeltől estig s érvényesíteném azt, amit tudok.

Ada. Talán már meg is bántad, hogy a katonai pályára léptél?

Miklós (*ismét elcsomagolja a készüléket*). Dehogy! Sőt! Szívvel-lélekkel vagyok katona, már azért is, mert az atyám is az volt. Ott folytatom, ahol szegény apánk abbahagyta. Ott, abban a körben, abban a társaságban, amelyben ő, nagyatyánk, egész családkunk évszázadokon keresztül élt, ott a helyem én nekem is. Gyávaság volna, ha azt a kört, azokat az embereket kerülném. Nincs szégyelni valóm. S ennek a meggyőződésemmnek alá fogok rendelni mindent. Mindent!

Ada (*elgondolkozva*). Te Miki?

Miklós. Nos?

Ada. Ha elfogadják a találmányodat, gazdag leszel ugye?

Miklós. Nem éppen gazdag, de lesz annyim, hogy gázsimmal és avval együtt, amit Geroldingen nagybátyánktól kapok, egész szépen meg fogok élni.

Ada. Látod Miki, akkor elvihetnél magaddal.

Miklós (*meglepetve bátrál*). Hová? (*Majdnem ridegen*.) Fel, Gácsországba, vagy tudja az Ég hová, valamilyen más, határszéli garnizonba?

Ada. Veled bárhová elmennék szívesen. Én vezetném a háztartást, rendben tartanám a ruhatáradat,

teát főznék neked a hideg téli estéken. Azt hiszem, jól tudnál használni.

Miklós. Ezt csak nem kívánhatod magadnak komolyan?

Ada. Egész komolyan. Én nem akarok mást.

Miklós (*kis idő múlva*). Jól van, elfogadom.

Ada (*örömteljesen Miklós nyakába borul*). Köszönöm, köszönöm! (*Elengedi Miklóst és arcát eltakarva az asztalhoz ül.*)

Miklós (*átlálva a helyzetet*). Te szegény! (*A baloldali ajtó irányába néz, aztán halkan.*) Hát nem szeretsz itt lenni a mamánál?

Ada (*feltekint; halkan, de sok erővel*). Nem! Nagyon rosszul érzem magamat itthon!

Miklós (*nagyon komolyan*). Látom. Én sem bírnám itt kitartani. Én sem. Csak az a baj, hogy nem segíthetek rajtad.

Ada. Majd segítesz, ha kineveztek, s ha jövedelmez a találmányod. Es ez mikorra várható?

Miklós. Az attól függ. De eltarthat még egy-két évig is.

Ada (*fájdalmasan*). Lehetetlen! Olyan sokáig?

Miklós. Talán még tovább is!

Ada (*lehorgasztja a fejét és maga elé bámul; halkan*). Akkor végem van...

Miklós (*rátéski a kezét Ada vállára*). Fel a fővel, Adus! A jó Isten majd megsegít. Nincs keservesebb helyzet a világon, mint amikor az ember előkelő, régi család sarjadéka s oly szegény, hogy az egész élete csupa nélkülözésből áll. Pedig büszke vagyok a nevünkre! Őseink közt alig volt egy, aki a hazának, az uralkodónak szolgálatot ne tett volna. Szegény atyánk karrierje is oly szépen indult; huszonnyolc éves korában már vezérkari kapitány volt, s ki tudja, ha a sors össze nem hozza az... (*szünet*). Ezt a csorbát én akarom kiköszörölni! Fogom is!

TIZENEGYEDIK JELENET.

Voltak, Mari.

Mari (*jön a főbejáraton*). Levihetem a koffert? Itt a kocsi!

Miklós (*Adához*). Látod, erről majdnem megfeledkeztem. (*Gyorsan beteszi a bőröndöt és lezárja. Marihoz*). Tessék.

Mari (*leemeli a bőröndöt az asztalról és indul*).

Miklós (*Adához, balra mutatva*). Itthon van a mama?

Ada. Igen.

Mari (*megáll és visszafordul*). Nincs itthon a méltóságos grófné, elment.

Ada. Elment?

Mari. Éppen az imént ment el.

Miklós (*kis szünet után*). Na. Nem baj. (*Marihoz*.) Rögtön megyek én is.

Mari (*Adához*). Ha nem tetszenék haragudni a méltóságos kisasszonynak, akkor most én is elmennek egy órára, a helyszerzőhöz, majd sietek vissza!

Ada. Csak menjen kedvesem és végezze a dolgát. Nincsen szükségem magára.

Mari. Kezét csókolom. (*Főbejáraton el.*)

TIZENKETTEDIK JELENET.

Voltak, Mari nélkül.

Miklós (*búcsúzni készül*). Adusom . . .

Ada. Ne menj! Ne hagyj itt! Még annyi mindenfélét akartam tőled kérdezni . . . (*hirtelen elhatározással*). Papa azok miatt az adósságok miatt lőtte magát agyon, ugye, amelyeket — (*balra mutat.*)

Miklós (*bólint*).

Ada (*lehorgasztja a fejét, kis szünet után*). És Tóni bácsival mi volt tulajdonképen?

Miklós. Igazán csodálom, hogy nem tudod ezeket a dolgokat; hát mama sohasem tett róluk említést?

Ada. Nem. Ázaz, sohasem mondta meg az igazat. Mi van tehát Tóni bácsival?

Miklós. Azt tudod, hogy Tóni bácsi örülten szerelmes volt a mamába?

Ada. Tudom.

Miklós. Szegény ördög volt ő is, s még az utolsó pár ezer forintját is odakölcsönözte a mamának, aztán adósságokat csinált — óriási adósságokat, váltót hamisított. Rájöttek, feljelentették, s a bíróság természetesen elítélte. Mikor kiszabadult a fogságból, kiment Amerikába. Azóta nyoma veszett.

Ada. Szegény!

Miklós. Én nem tudom sajnálni. Egy ember, aki képes arra, hogy becsület nélkül tovább éljen, nem érdemel részvétet.

Ada. De hisz ez a szerencsétlen ember valán azért követte el a bűnt, hogy a mamán segítsen, — rettenetes!

Miklós. Ez így is van. Tudod mit mondott az ügyész a tárgyalásnál? Úgy emlékszem, mintha tegnap lett volna: «Nem hagyhatom szó nélkül, hogy a törvény nem nyújt módot arra, hogy a bűn értelmi szerzőjét, azt a nőt, aki ezt a szerencsétlent hatalmába kerítette, ideidézzem, s átadjam az igazságszolgáltatásnak.»

Ada. Elég, elég —

Miklós. Most talán meg fogsz érteni, ha nem vagyok olyan, mint a pájtásaim, ha öröm és társaság helyett a csendet s a magányt keresem. Ereimben meg van mételyezve a vér, s valami földöntúli gonosz erő elzárja előttünk az utat visszafelé a tisztesség légkörébe! De én felvettem a harcot, küzdök és küzdeni fogok a dicső múltért, amíg el nem érem célomat, — vagy belepusztulok! — Küzdj te is Adus — győzni fogunk.

Ada. Itt hiába minden...

Miklós. Nem igaz! Nemcsak az égben van igazság, megtaláljuk mi azt a földön is. Küzdelmünk a tűzpróba, amely, ha kiálljuk, legyőzhetetlenné tesz! (Karjába zárja Adát és homlokon csókolja.) No de most igazán mennem kell. Ne búsulj . . . Isten veled. (Gyorsan el a főbejáraton.)

Ada (néhány lépést tesz utána, majd mintegy belátva az újabb marasztalások céltalanságát, összekulcsolt kezekkel, megtörve áll, körültekint.) Ez a pokol! (Hirtelenül, mintha mentő gondolata támadna, feltekint, majd az íróasztalhoz siet, ledobja az ott levő felesleges tárgyakat, levélpapírt vesz elő és lázasan elkezd írni. Felkel, újból tanakodik, mire a levelet nyitva és össze nem hajtva az ebédlőasztalra feltűnő helyre leteszi. Egész viselkedése csupa idegesség, látszik rajta, hogy nagy-lelkiküzdelem hatás alatt áll. Felteszi a kalapját, keztyű hűz, miközben az asztal előtt állva átfutja az ott fekvő levelet. Azután balra benéz, s miután meggyőződött róla, hogy ott nincs senki, a főbejáraton s az előszobán át a külső ajtóhoz megy. Itt pillanatra hallgatódzva megáll, majd gyors elhatározással ráteszi kezét a kilincsre. Mikor kinyitja az ajtót, halkán felsikolt és hátralep. Lénárd áll előtte.)

TIZENHARMADIK JELENET.

Ada, Lénárd.

Lénárd (ellentállást nem tűrve, beront az előszobába becsapja maga mögött az ajtót, s az előtte hátráló Adát a szoba közepéig követi).

Ada (mintegy megbabonázva, egészen az asztalig hátrál, ott megáll és az asztalhoz támaszkodik; remegő hangon). Lénárd! Mit keres maga itt?

Lénárd (szenvedélyesen). Magát! (Erővel magához szorítja Adát, gyöngye védekezését megtöri és hosszasan megcsókolja.)

Ada (levegő után kapkodva). Lénárd! Örület, amit művel! Hogy mer ide jönni? Mit keres itt?

Lénárd. Mit? Látni akartam! Látni! Miért nem jött többé a ligetbe?

Ada. Ott voltam.

Lénárd. Nem igaz!

Ada. De igaz, csak hogy nem a megszokott időben. Itt volt a fivérem Bécsújhelyből. Az imént utazott el.

Lénárd *(újból átöleli, szenvedélyesen)*. És maga ezt kibirta? Egy egész héten keresztül? Ez a haj, ez a kéz *(megérinti Ada haját, kezét)*. Jaj kérem, ne nézen így rám, én, én — — Miért bolondított így magába? Miért? Feleljen!

Ada *(nem bír többé magával, odaadón a nyakába borul)*.

Lénárd *(gyöngéden megsimogatja a fejét)*. Kis Adusom!

Ada. Milyen jó maga hozzám, milyen kedves! Maga az egyetlen barátom ezen a világon!

Lénárd *(boldogan)*. Kedvesem! *(A szemébe néz.)* Mi az? Sir? Mi baja az Istenért?

Ada *(bosszabb. belső küzdelem után)*. Bocsásson meg, de kimondhatatlanul szenvedek! Szerencsétlen vagyok!

Lénárd *(elkomolyodva)*. Szerencsétlen maga? Ada? Mi bántja? Beszéljen már, no!

Ada. Minden! A viszonyok, az emberek, az anyám *(elfordul)*.

Lénárd *(mintegy magában)*. Értem!

Ada. Ezt nem értheti! Nem is kell, hogy megértse. *(Kitörő hangon.)* Unom az életet.

Lénárd *(mosolyogva magához szorítja Adát, mint egy beteg gyermeket; Ada háttal a közönséggel áll, az asztalhoz támaszkodva)*. Unja az életét, maga, akit arra teremtett az Úristen, hogy az életet élvezze, hogy becézzék, hogy szeressék, imádják, hogy szeressem — — *(tekintete az asztalon fekvő levélre esik, amelyet önkéntelenül elkezd olvasni; azért folytatja)*. Maga édes, drága, egyetlen szép — — *(meg-megakad, mindig Ada*

vállán át, tágranyílt szemekkel a levélbe bámul, teljesen megváltozott hangon). Ada!

Ada (összerezzen). Jaj de megijesztett! Mi az?

Lénárd (elengedi, a levélre mutat). Ada, ez nem igaz, ez lehetetlen!

Ada (a levél után nyul).

Lénárd (megelőzi és az izgatottságtól remegő hangon kezd olvasni). «Kedves mama, ne keressen, mert nem fog megtalálni. Menekültem. Elmentem olyan helyre, ahonét nem hozhat vissza többé. Ha ezeket a sorokat olvassa, a Duna hullámai már összezsáptak felettem. El akart engem adni egy . . .

Ada (közben ki akarja ragadni a levelet a kezéből, Lénárd nem engedi). Elég volt, elég, könyörüljön meg rajtam! (Végre sikerül Lénárd kezéből kitépni a levelet, amelyet összegyömöszöl, s a földre ejt.) Lénárd, az Istenért! Menjen! Hagyjon engem! Kérem . . .

Lénárd. Menjek? Most? Amikor —? (idegesen elneveli magát). Hogyne! Azonnal! (Összezsáptja a kezét.) Ada! Ada! Hogyan veszhette el ennyire a fejét! Hisz ez . . . hisz ez — megáll az eszem!

Ada (nyugodtabban). Hát olyan rettenetesnek tartja, ha valaki — —

Lénárd (hevesen). Borzasztónak! Tébolynak! Az . . . ez . . . ez . . . varrólányoknak, cselédeknek való, akiket, tudom is én, a faképnél hagyott a babájuk, de maga . . . maga . . . egy úri leány, egy gyönyörű, kedves, életre való, aranyos teremtés . . . (kézmozdulattal jelzi, hogy sehogyssem érti, hogy nem talál szavakat; a kerevetre dől, keserűen) és én bolond azt képzeltem, hogy . . .

Ada (kis szünet után, szeliden). Mit képzelt, Lénárd?

Lénárd. Bolond voltam, bolond! Azt hittem, hogy vagyok valaki a maga életében, hogy akkor, amikor reggeltől estig, éjjel-nappal álmatlan éjszakákon magam előtt láttam a maga képét, minden gondolatom, minden lehelletem a magáé: akkor maga is . . . egy

kicsit, legalább . . . de nem. Semmit sem érez irántam! Semmit! *(Fejét rázva, két kezébe temeti arcát.)*

Ada *(ledobja kalapját az asztalra, aztán lassan odamegy hozzá, ráteszi a kezét a fejére; halkan, sok szeretettel)*. Hogyan beszélhet így, Lénárd! Fáj, amit mond.

Lénárd *(feltekint; hitetlenül)*. Fáj? Magának fáj? Meg akar válni ettől az élettől, mint egy rossz kesztyűtől, megírja azt a bolond levelet, s én még eszébe se jutok? Egy pillanatra sem gondolt arra, hogy akkor velem mi lesz?

Ada. Hát annyira szereti a maga haszontalan Adáját?

Lénárd *(Ada keze után kap, erővel magához vonja a leányt, aki ölébe dül, és szenvedélyesen, hosszan megcsókolja; elharapva a szavakat)*. Szeretlek, szeretlek! Szeretlek! Nem engedlek meghalni — élned kell! Akarom . . . *(újból vadul magához szorítja.)*

Ada *(őszintén, csendes boldogsággal)*. Hisz én már nem kívánok meghalni . . . *(belekapaszkodik Lénárdba, aki ismét megcsókolja, aztán hirtelenül kiszakítja magát az ölelésből, felugrik, haját ruháját, rendbeszedi.)*

Lénárd. Mi az már megint?

Ada. Semmi!

Lénárd *(aggódva)*. Mégis — látom, hogy ismét valami bolondságon töri az eszt.

Ada. Legyen nyugodt kedves barátom, amit most gondoltam, nem volt bolondság. Mulik az idő, s attól félek, hogy itt találnak bennünket.

Lénárd *(felugrik)*. Az igaz! Erre nem is gondoltam.

Ada *(komolyan, majdnem sötéten)*. Már pedig soha életemben nem akarok többé az anyámmal találkozni, nem akarok többé Magnus Ada lenni! Mindennek vége, örökre!

Lénárd. Mi történt tulajdonképen? Talány előtt állok, melyet nem tudok megfejteni . . .

Ada *(kitérőleg)*. Majd mindent elmondok magá-

nak — egyszer, valamikor *(idegesen)*. Most pedig menjünk, menjünk, mert minden pillanatban . . . *(felteszi a kalapját)*.

Lénárd *(csodálkozva áll)*. És . . . hova akar menni?

Ada. Hová? Azt még magam sem tudom . . . El. *(Kitörő elkeseredett hangon.)* El innét! *(Észreveszi az összegyűrt levelet a földön, felemeli, kisimítja s a régi helyére teszi az asztalra.)*

Lénárd *(gyanakodva)*. Mit akar még ezzel a levéllel?

Ada *(mosolyogva)*. Ne féljen semmit. Nem teszek magamban kárt. De ennek a darab papirnak itt jó helye van. Csak higgye el a mama, hogy . . . tudja? Magnus Ada meghalt! Volt — nincs! *(Kis szünet; egészen besötétedett, az utcáról beáradó fény megvilágítja mindkettőjük alakját.)* Siessünk!

Lénárd *(a levélre mutatva)*. Bajosan fogják elhinni magának . . . Rájönnek és . . . visszahozzák.

Ada. Gondolja?

Lénárd. Egészen bizonyos. Pest nagy város, de még sem akkora, hogy el lehessen tűnni a tömegben. A rendőrség egy-kettőre kézre kerítené . . .

Ada *(kis szünet után kétségbeesetten)*. Mit tegyek, az Istenért?

Lénárd *(némi habozás után)*. Van egy lehetőség, csak hogy nem tudom, hogy ehhez van-e bátorsága, kedve?

Ada *(elszántan)*. Mi az? Beszéljen!

Lénárd. Szeret? Van bizalma hozzám?

Ada *(kedvesen megérinti a kezét)*. Lénárd . . .!

Lénárd *(ránéz, aztán egyszerűen)*. El kell hagyni Budapestet. Még ma este.

Ada *(szeme felcsillog)*. Bárcsak megtehetném! Persze, hogy ez volna a legjobb! *(Lemondóan.)* Csakhogy egy fillérem sincs . . .

Lénárd *(szemrehányólag)*. Ada! Lássá, nem bizik bennem . . .

Ada. De igen! Bizom magában! Jaj kérem, segítsen!

Lénárd. Segitek! (*Elszántan.*) Elmegyek magával. Még ma este Bécsbe utazunk, holnap már tovább robogunk az expresszsel! Ha van kedve, meg sem állunk Párisig.

Ada (*szédül*). Páris! (*Tágranyilt szemekkel maga elé bámul.*) Csakugyan elvinne magával? Csakugyan megtenné . . . ?

Lénárd (*bólint, aztán remegő hangon*). Szeretlek! . . .

Ada. Nem fogjuk mi ezt megbánni?

Lénárd. Én — soha.

Ada (*rövid habozás után Lénárd nyakába borul, mindketten sietve el a főbejáraton*).

(*Függöny.*)

MÁSODIK FELVONÁS.

Kertszerű részlet a pozsonyi huszárok lóversenyterén. Balra a versenytribün oldalrésze látható, lépcsővel; ez előtt buffet és néhány buffetasztal, székekkel; a középen pázsitos magaslat, e mögött fehér korlát; a háttérben és jobbra ligetszerű táj; a magas fák szabad kilátást engednek a versenypályára, amelynek legnagyobbik része a színház nézőterén fekvőnek elképzelendő. Elöl jobbra: tábla «Mázsálóhoz» felírással. Kora délután.

ELSŐ JELENET.

A függöny felgördülésével egyidejűleg lecsöngetnek egy futamot, mire a versenylátogatóknak egy része (hölgyek, urak, tisztek) jobbról beözönlik s a futamot tárgyalva, elfoglalja a buffetasztalokat. Néhány huszárközlegény (világoskék attila, piros nadrág, csizma, fehér kötény) kiszolgálja a vendégeket; a buffet mögött pincérnő foglalatoskodik.

Három úr, két hölgy.

Első hölgy. Hát nem úgy látszott, hogy Váry gróf jön be elsőnek?

Egy úr. Ha az utolsó kanyarulatnál el nem vágódik, biztosan ő nyeri meg a futamot.

Egy másik úr. Gyönyörű az ilyen tiszti verseny! Szébb, mint akármilyen lóverseny.

Egy harmadik. Csak az a kár, hogy nincs totalizátor.

Második hölgy. Ki az a kapitány, aki első lett?

Egy úr. Verémy Pál, de a ló Trattenberg grófé.
(Egy asztalnál helyet foglalva, tovább beszélgetnek.)

MÁSODIK JELENET.

Voltak, Regensperg, Tursky, Kemény.

Tursky (*Regensperggel és Keménnyel balról*). Bár-
csak túl volnánk már rajta!

Kemény. Micsodán?

Tursky. Ezen a futamon. Hisz' tudod —

Kemény (*mosolyogva*). Hja, a trónörökösdijról
beszélsz? Miklóst félted?

Tursky (*bólint*). Igen, Magnust. Meg nem nyer-
heti a versenyt azzal a kis pejjel s képzeld el, hogy
bizonyos emberek mennyire ki fogják gúnyolni, ha
teszem, szerencsétlenül jár, vagy utolsónak érke-
zik be!

HARMADIK JELENET.

Voltak, Miklós, Maróthy.

Miklós (*Maróthyval jobbról jön és az előtérben álló
tisztársaihoz csatlakozik. Jókedvűen*). Mi az már megint?

Tursky. Haragszom rád, mert olyan kemény a
koponyád, hogy na!

Miklós (*nevetve*). Édes jó öregem, mondd, miért
fáj néked az én fejem? Még mindig a nevezésemről
beszélsz?

Tursky. Arról. Hát nem látod be még most sem,
hogy örület, amit művelsz?

Miklós (*mint fent*). Nem én!

Kemény (*Miklóshoz*). Igazad van, legalább meg-
mutatod nekik, hogy van merszed s hogy nem ijedsz
meg tőlük.

Miklós (*kicsinylőleg*). Ami azt illeti . . . (*Elfordul
és Maróthy karonfogva jobbra vezeti.*) Ez a derék jó
Tursky úgy izgul, mintha legalább is ő lovagolna a
versenyben! (*Tovább beszélgetnek.*)

Tursky (*Keményhez*). Hogy nem ijed meg bizo-
nyos emberektől, azt Miklós eléggé megmutatta, ami-
kor két évvel ezelőtt Rzeszovban másvilágra küldte
Zakách Elemért, mert megjegyzéseket tett az anyjára.

De az ilyesmi, amikor csupa elsőrendű ló, telivér meg miegymás fut, abszurdum! *(Élénken.)* Parasztló, barátom! Közöséges galíciai parasztló!

Maróthy *(aki Tursky utolsó szavait hallotta, Miklós-sal együtt visszamegy).* Mindegy. Ismerem «Keselyt», kitűnő ló, nem lehet ellene semmit sem mondani. *(Megveregeti Miklós vállát.)* Különben is, ha ez az ember fejébe vesz valamit, akkor meg is csinálja. *(Tréfásan.)* Ki állja a fogadást, hogy elsőnek jön be?

Tursky. Ki van zárva!

Regensperg. Ne tréfálgatok az ilyesmivel. Ez komoly dolog. Mint Miklós kapitánya kötelességemnek tartottam, hogy lebeszéljem vállalkozásáról, de hiába! *(Miklós-hoz.)* Meg fogod banni!

Miklós. Kapitány uram, ha parancsolod, még e pillanatban töröltetem a lovamat s a dolog el van intézve.

Regensperg. Ezt már nem teszem, pajtás. Ehhez se kedvem, se jogom. Ez kizárólag a te dolgod!

Miklós. Akkor lovagolok. Meglátod kapitány uram, nem fogsz velem szégyent vallani!

NEGYEDIK JELENET.

Voltak, Luky.

Luky *(jobbról balra átsiet a színen; mikor Regensperget látja, megáll, bokázik és szalutál).*

Kemény. Hová, háová ily vágatva, Luky?

Luky *(kissé zavarban).* Solmingen hercegeket nem láttad?

Kemény. Dehogya is nem. Már régen ott ülnek diszes páholyukban.

Tursky *(tréfásan).* És te ezt nem tudod, Luky? Mi mindnyájan abban voltunk, hogy titokban már kineveztek Livia hercegnő mellé szolgálattelvő kamarássá... *(A tiszték, Miklós és Luky kivételével nevetnek.)*

Luky *(nem biztos benne, hogy csakugyan rajta nevetnek).* Kérlek, ez nem áll, nem is tudom, ki terjeszt ilyen dolgokat rólam és Solmingenének kamarás nem is dukál!

Kemény *(tettetett komolysággal).* Mi pedig komolyan azt hittük, hogy már kineveztek a kis Greuze mellé! *(Maróthyhoz.)* Hát nem igaz?

Maróthy. Igen, igen. Sőt épp az imént, amikor elmentem a hercegi páholy előtt, mintha azt kérdezte volna Livia hercegnő, hol van ma a kamarásom?

Luky *(összerezzen).* Csakugyan azt kérdezte?

Maróthy. Én úgy hallottam.

Luky *(növekvő zavarban).* Akkor . . . akkor . . . a viszontlátásra! *(Szalutál és sietve balra el, a tiszték jótzúen nevetnek.)*

ÖTÖDIK JELENET.

Voltak, Luky nélkül.

Regensperg *(Maróthyhoz).* Ebből persze egy szó sem igaz?

Maróthy. Aljas koholmány, kapitány uram. De ez a fiú oly örülden beleszeretett Liviába, hogy ebből még baj lesz.

Kemény. Hogy-hogy?

Maróthy. Hát csak nem képzeled, hogy Livia, a «kis Greuze» hozzámene egy Hamalya grófhhoz?

Tursky. Pedig azt mondják, hogy az a lány már sok gondot okozott a szüleinek, mikor még Bécsben rezideáltak! Még egy Hartmann nevű német soffört is emlegetnek . . . aki szerelmes verseket írt hozzá . . .

Miklós *(méltatlankodva).* Hogy lehet így beszélni egy fiatal lányról! Már hogyan állana szóba sofförrel egy Solmingen hercegnő?

Maróthy *(nevetve Miklóshoz).* Javíthatatlan idealista, te! Hát ismered te egyáltalában a kis Greuzet?

Miklós. Nem én. Sohse láttam.

Tursky. Akkor siess és pótolod a mulasztást, mert ilyen bájos teremtetést nem fogsz egyhamar látni!

Miklós. Nem vagyok rá kíváncsi.

Regensperg. Ugyan, ugyan!

Miklós (*tréfás szerénységgel*). Még úgy talállok jární, mint Hamalya Luky s kettőnk közül néki talán mégis több kilátása van. No jöttök? Megyek a mázsalóhoz.

A többiek. Gyerünk!

Maróthy. Rögtön, csak iszom egy pohár fröccsöt . . .

Miklós. Hát szervusz. (*Mindnyájan, Maróthy kivételével, jobbra el.*)

HATODIK JELENET.

Maróthy, Petneky.

Maróthy (*a buffethez siet*). Pohár pezsgősfreccsöt kérek! De hirtelenül!

Huszár. Azonnal!

Petneky (*ezalatt jobbról jön és keresni látszik valakit; mikor Maróthyt, aki éppen felhajtja a fröccsöt, megpillantja, katonásan ráförmed*). Maróthy!

Maróthy (*ezredesének hangjára majd leünti magát az itallal, a poharat az asztalra teszi s «hapták»-ba áll*). Parancs, ezredes úr!

Petneky (*előrejön*). Szervusz! (*Körültekint, bizalmasan.*) Gyere csak egy szóra. (*Maróthyt karonfogva jobbra az előtérbe vezeti.*) Te, a te izéd, barátod, tisztára meg van bolondulva! (*Mozdulattal jelzi, hogy az, akiről beszél, megzavarodott.*)

Maróthy (*úgy tesz, mintha nem tudná, kiről van szó.*)

Petneky. Ne izélj, mintha nem tudnád, kiről beszélek! Ez a szerencsétlen izé, ez a Magnus, vakmerő vállalkozásával még nevetségessé fogja tenni az egész ezredet ember és világ előtt. (*Leül.*) Mondd csak, rokonod Magnus?

Maróthy. Nem. Csak régi jóbarátom. Legjobb barátom!

Petneky. Ördögöt! Ül le! Ekkora az izé, a barátság? Ül le!

Maróthy (*bokázik, majd leül*). Igen jól ismerem Magnust. Végtelenül derék fiú, akiért bátran tűzbe merném tenni a kezemet.

Petneky. Fenét? Ez engem nagyon érdekel. Csak két izé, két hónapja, hogy átvettem az ezredet és súlyt helyezek rá, hogy a tisztikar minden egyes tagjáról izélve, informálva legyek. Hát ez a Magnus, nézze meg az ember! Az atyját ismertem. Bolond fráter volt! Meg az asszony . . . na! Hisz bizonyára te is tudod ezeket?

Maróthy. Hogyne. De Miklósban semmi sincs anyja könnyelműségéből. Igazi jellem!

Petneky. Ez mind nagyon szép, de minálunk a jellem nem elég. Azt feltételezik minden tisztról, érted? A suszterom is lehet jellemes ember, satöbbi. Én ezt a Magnust komolyan féltem.

Maróthy. Mitől, ezredes úr?

Petneky (*közelebb hajol Maróthyhoz, fontoskodva*). Kérlek . . . de magunk között maradjon . . . van az ezredben egy izé, egy áramlat, amely — talán már te is tudsz róla — határozottan rossz szemmel nézi, hogy egy ennyire kompromittált család tagja itt szolgál. Hisz annak a Magnus grófnénak még most is rettenetes a híre!

Maróthy. Ismerem az illetőket, akik ezeket terjesztik! Nagyon felületes emberek s nem értem elfogultságukat, ezredes úr!

Petneky. Hisz én is azt mondom! De elvégre van abban valami, ha olyan előkelő ezred, mint a mienk, büszke az izéjére, a reputációjára s nem szereti, ha azt mondják róla: hja, ezek a Magnus-huszárok!

Maróthy (*felháborodva felugrik*). Ki mondja ezt?

Petneky. Ül le. (*Maróthy leül.*) Kérlek már én

is hallottam . . . Nagyon félek, hogy azok a bizonyos urak — igen előkelő nevek vannak köztük — addig fognak utazni Magnusra, míg kiizélnék valamit s aztán kész a botrány!

Maróthy. Ezredes úr nyugodt lehet, ilyesmi nem fog megtörténni.

Petneky. Annak magam örülnék a legjobban, mert szeretem a fiút. Érted? Szeretem. És éppen ezért nem izélhetnél, nem szuggerálhatnád neki, hogy helyeztesse el magát a mi ezredünkben?

Maróthy *(felugrik)*. Bocsánat, ezt nem tehetem.

Petneky. Nem teheted? Miért nem? Ül le!

Maróthy *(leül)*. Ezzel rossz szolgálatot tennék neki, mert ez bizonyos fokig inferioritásának beismérést jelentené. Ezredes úr jobban tudja, mint én, hogy az micsoda, ha a katonatiszt kényszerűségből kérrelmezi áthelyeztetését!

Petneky. Bravo! Igazad van, teljesen osztom a nézetedet!

Maróthy. Miklós különben is pontosan, nagy ambícióval végzi a szolgálatot s ettől eltekintve, reggeltől estig, más, komoly dolgokkal is foglalkozik . . .

Petneky *(kicsinylőleg)*. Ah ja, a találmányaival!

Maróthy. Azokkal. Egyik találmányát az amerikai kormány már meg is akarta szerezni, de jó, becsületes katona létere nem fogadta el, azt akarja, hogy a dolog az országban maradjon.

Petneky. És te ezeket elhiszed?

Maróthy. Láttam az egész levelezést.

Petneky *(felkel)*. Milyen bolondok vannak a világon!

Maróthy *(felkel)*.

Petneky. Hát minek kell egy ilyen izének katonának lenni? Ezt nem értem.

Maróthy. Magnus atyja katona volt s azért szolgál ő is. Ki akarja köszörülni a csorbát, amelyet mások ejtettek becsületes nevén. Oh, én nagyon

szeretem Miklóst s az ezredes úr meg fog bocsátani, ha kitartok a barátom mellett!

Petneky. Természetesen! Hová gondolsz! De ez a nevezés, na! (*Urak, hölgyek, tiszték társalogva jönnek jobbról.*) De persze magunk között marad a do-log? (*Szalutál.*)

Maróthy (*szalutál*). Feltétlenül, ezredes úr. Nem is tudom, kinek adhatnám tovább?

Petneky (*a versenylátogatók közé keveredik, be-szélget*).

Maróthy (*jóbra el*).

HETEDIK JELENET.

Herceg, Hercegné, Livia, Rudi, Friderika, Zathoch grófné, Marietta, Zsófia, Hamalya, Katinka, Lanfroy, Luky, Maál.

Herceg (*Zathoch grófnével, hercegné Hamalyával, Livia Lukyval és Maállal és Zsófia, Marietta Lanfroyval, Katinka Rudival élénken társalogva és az állandóan lorgnettet használó Friderika által követve jobbról. Luky elragadtatással szintén figyeli Livia minden mozdulatát, Rudi fontoskodva magyaráz valamit a környezetének. A társaság az előtérben lévő asztalok előtt, Friderika hátrább, jobbra feláll; a felszolgáló huszárok odasietnek, parancsokat vesznek át, majd teát szolgálnak fel.*)

Zathoch grófné (*boldog, hogy a herceggel lehet*). Igen sikerült fete ez máma! Nem találja Fenséged?

Herceg (*magával van elfoglalva*). Nagyszerű, nagyszerű!

Zathoch grófné. Valóban kár, hogy a trónörökös nincs itt.

Rudi (*fejtegetéseit folytatva, emelt hangon*). Ez egyenesen merénylet az ezred ellen, merénylet!

Hercegné (*átszól a másik asztalhoz*). Kicsodáhol is van tulajdonképen szó?

Maál (*felkel, a hercegnéhez megy, és megadja az információt*).

Herceg *(odafigyel.)*

Livia *(bátraszól Friderikához).* Friderika! Friderika!

Friderika. Tessék Fenség?

Livia. Maga ismét nagyon kitett magáért! Két bal keztyűt nyomott a kezembe, mikor indultunk hazulról.

Friderika. Kétségbe vagyok esve, de annyira méltóztatott sietni . . .

Livia. Igazán nem tudom min jár az esze . . .
(Elfordul.)

Friderika *(ismét visszavonul és tovább «stecherezik»).*

Luky *(felkel, Liviához).* Pardon, én majd elhozom a keztyűt, hercegnő . . .

Livia. Luky, ne szóljon egy szót se. Mindig jár a szája.

Luky. De hiszen én eddig egy szót sem szoltam . . .

Hercegné *(Maálhoz).* Ez tényleg hoppant kellemetlen! *(Bólint.)* Köszönöm az információt.

Maál *(bokázik és visszavonul.)*

Herceg *(Zathoch grófnéhez).* Nem szeretem az ilyeneket. Az a Magnus, vagy minek hívják, lehet hogy nem éppen szimpatikus ember, — én nem tudom, mert nem ismerem — de ha már az ezrednél szolgál, bajtársnak kell őt tekinteni, s neki mint olyan-
nak, megadni a kellő tiszteletet.

Zathoch grófné *(szemét kiforgatva).* Fenségednek teljesen igaza van. Mindnyájan csak emberek vagyunk, s vannak hibáink. Fenségedet persze kiveszem . . .

Herceg *(tiltakozva).* Sőt'se vegyen ki engem kedves grófnő. Higyje el, hogy az én lelkemet is sok minden nyomja.

Zathoch grófné *(majdnem ijedten).* Csak nem?

Herceg. No igen, azt a sok mulasztást értem, amelyet például önmagammal szemben elkövettem. Hja, ha még egyszer kezddhetném!

Zathoch grófné *(nyájasan nevet, tovább beszélgetnek).*

Livia *(Maálhoz).* Most már komolyan kíváncsi

vagyok arra a Magnusra! Az embernek azt kellene hinnie, hogy valami lehetetlen fráter!

Marietta. Én is azt mondom. Az ember soha sehol nem látja a társaságban, soha eddig nem hallottam felőle. S most egyszerre . . .! Milyen tulajdonképen? Csunya, vagy csinos?

Maál. Férfi az ilyen kérdésre csak nehezen tud válaszolni, mert akit mi csinosnak tartunk, az a dámáknak rendesen nem tetszik és megfordítva.

Katinka (*Rudihoz*), Maga mondjon véleményt, Rudi herceg! Eddig csak rosszat mondott róla, talán tud jót is!

Rudi (*felkel*). A külsejéhez semmi közöm, tehát tartózkodom a véleménytől. (*Lukyhoz*;) Gyerünk Luky, mert még megtartják a futamot nélkülünk . . . (*Búcsúzik a hercegnőtől.*)

Maál. És Magnus meg találja nyerni a versenyt!

Luky (*Liviához*). Pardon, hercegnő . . .

Livia. Kétségbe vagyok esve! Fogadja áldásomat Luky!

Luky (*boldogan szalutál; Hamalyához, aki kézmozdulattal búcsúztatja*). Ne féljen semmit, papa!

Hamalya (*nevetve*). Nem, nem félek!

Luky (*Rudival a «máxsáló» irányába jobbra el*).

NYOLCADIK JELENET.

Előbbieket, Luky és Rudi nélkül.

Livia (*Maálhoz*). Ah, maguk mind elfogultak ezzel a szegény emberrel szemben, még azt is ráfognák, hogy madárijesztő!

Maál. Ezentúl csinosnak, kedvesnek, szeretetreméltónak fogom tartani, s ha úgy parancsolja, össze is barátkozom vele.

Livia (*tréfásan*). Parancsolom. (*Csöngetnek a következő futamhoz.*)

Maál (*Liviához, Zsófiához és Mariettához*). Most

mindjárt kielégíthetik a kíváncsiságuka! Szenzációs lesz!
(*Felmenni az emelvényre.*)

KILENCEDIK JELENET.

Voltak, Bonyhády, Verémy, később Petneky, Regensperg,
Turszky, Kemény.

Bonyhády (*Verémyvel balról*). És csakugyan bele
mert ülni a nyeregbe! Hallatlan!

Verémy. Elment az esze. Olyan az a ló, hogy
félre ugrattam, mert attól tartottam, hogy nyomban
felfordul.

Bonyhády. Nagyzási hóbort az egész!

Verémy. Talán kitöri a nyakát, s akkor végképen
megszabadulunk tőle.

Livia (*a magaslatra érve, Maálhoz*). Kijöttek a lo-
vak. Most mutassa meg végre-valahára a maga gui-
gnonját!

Maál (*a távolba néz, aztán*). Az ott, a fehér echarpe-
pal.

Livia. Micsoda? Hisz ez rém csinos ember! (*Lát-
csövét a képzelt Magnusra irányítja; Marietta, Katinka
nevetnek.*)

Maál (*Mariettához és Katinkához*). Ugy-e mond-
tam? A hercegnőnek tetszik. Már hogyne tetszenék
neki, ha nekem nem tetszik?

Livia. Nos hát mondhatnak, amit akarnak, ez az
ember a legkülömb az egész ezredben.

Maál. Persze! Most már a legkülömb az egész
ezredben!

Zsófia. Ez határozottan túlzás.

Katinka. Nekem is tetszik!

Lanfroy. Csak várjuk be az indulást, akkor majd
meglássuk, hogy itt mi fog történni! Hát ehhez a
gebéhez mit szól? Az is a legkülömb, ugy-e bár?

Livia. Mit akar? Egész helyes kis pej. Meg is
tenném, ha volna totalizátor.

Friderika *(rázza a fejét).*

Petneky *(Regensperg, Turszky és Kemény társaságában feltűnik a versenylátogatók között; a buffelasztalok mögött felállanak).*

Maál *(Liviához).* Fogadjunk kettecskében.

Livia. Fogadjunk. Száz koronában.

Maál. Bocsánat, az sok, azt nem tehetem.

Livia. Miért nem?

Maál. Mert biztos, hogy elveszti.

Livia. Nevetséges. Hisz az ember csak akkor fogadhat, ha az egyik mást vesz biztosra, mint a másik. No, igazán, fogadjunk, Gyuri.

Maál. Rendben van. *(Csöngetnek; a magaslaton állók izgalommal kísérik figyelemmel a startot.)* Start!

Többen. Start! *(Izgatott feszültség.)*

Livia *(zsebkendőjét lobogtatva).* Bonne chance, Magnus gróf! *(Livia társasága összenéz.)*

Friderika *(kétségbeesetten).* Fenség, az Istenért!

Livia *(hátra sem nézve).* Gyerekek, aki engem szeret, az most velem drukkoll!

Hercegné. Én az efféléket nem bihom nézni. Izgat, ha a fiamat a hogyhivjákban, a nyehegben látom. Az embeh soh'se tudhatja, s az öhdög nem alszik.

Zathoch grófné. Hiába, az anyai szív — aranyszív!

Hercegné. Azt én máh nem tudom, hogy ahanyból való-e az én szívem, de azt tudom, hogy engem ez a dolog izgat. S ha valami izgat, högtön mighént kapok. *(Balra az előtérben leül.)*

Friderika *(a hercegnéhez siet).*

Hercegné. Hagyja kedves Dünhusen, hagyja csak. Maradjon csak ott, ahol volt.

Friderika *(mélyen meghajol, s visszamegy előbbeni helyére).*

Hamalya *(hercegnéhez).* Én majd figyelemmel kísérem a futamot, s referálok a fenséges asszonynak. *(Székre áll.)*

Hercegné. Igen, igen, csak hefeháljon kedves... *(szemét befogja).* No tessék, itt a mighén.

Zathoch grófné *(kétségbeesetten)*. Itt a migrén. Mit tegyek? Nem hozhatok valamit? Pohár vizet talán?

Hercegnő *(kezével legyint, hogy hagyják békében. Zathoch grófné mellé áll. A többiek növekvő feszültséggel figyelik a versenyt s azt tekintetükkel követik, mintha a színház nézőterének irányában folyna le; a verseny befejezésekor minden szereplő már a baloldali díszletek irányába néz)*.

Katinka. Már csak hatan maradtak a tizből.

Livia *(örömmel)*. Magnus köztük van!

Lanfroy. Igen ám, mint utolsó.

Hamalya *(hátra fordulva a hercegnőhöz)*. Rudi herceg nagyszerűen tartja magát, csak úgy röpül!

Hercegné *(kézmozdulattal jelzi, hogy ez nem mond neki semmit)*.

Maál. Hopszá! Túl vannak a cserény-gáton!

Lanfroy. Lukyt kivéve — kitört a lova az akadály előtt.

Hamalya. Mintha előre érezte volna a fiú!

Marietta. Szegény Luky!

Livia *(Maálhoz)*. Nézze csak, nézze csak, hogy megy előre Magnus gróf! Most már elhagyta Rudit, s egy sorban lovagol Lodinkkall!

Turszky. Nézd! Nézd! Ez aztán öröm!

Regensperg. Nagyszerű!

Petneky. Bravó! Bravó Magnus!

Maál. Furcsa. De most Nagylaky tör előre! Hogy üti a lovát! Jön a száraz árok!

Katinka. Nagylaky lova megáll — nem akar átugrani . . .

Lanfroy. Ez pech.

Hamalya *(m. f.)*. Rudi herceg vezet!

Livia *(Hamalyához)*. Magnussal együtt! *(Lanfroyhoz)*. Mit szól hozzá örgróf?

Lanfroy. Még ez nem bizonyít semmit sem! Kendeffy és Maróthy is hozzájuk szegődik. Gátversenynél egész speciális körülmények jönnek tekintetbe.

Livia (*gúnyosan*). Persze. Most már nem csoda, hogy Magnus ott van, ahol van!

Maál. Tyüha! Szegény Maróthy — nem tudja áthajtani a gebéjét a száraz árkon . . .

Katinka. Az már végképen lemarad. Kicsoda az ott azon az egészen kimerült sárgán?

Maál. Esső Rezső. De milyen érdekes . . . (*Livia-hoz.*) Látja hercegnő, hogy igazam volt? A kép teljesen megváltozik, most, hogy elhagyták a kőpadot! Most ismét ott van Trattenberg, Lodink és Kendeffy Magnus mellett, s alighanem rövidesen le fogják húzni. Rudi herceg is azon van, hogy behozza előbbi helyvesztését.

Hamalya (*m. f.*). Rudi herceg úgy lovagol, mint egy angyal!

Livia (*Hamalyához*). Látott már angyalt lovagolni?

Hamalya. C'est une facon de parler, hercegnő!

Maál. Jön a széles gát, mögötte a száraz árok!

Hercegné. Jaj a mighénem!

Maál. Trattenberg vezet — nagyszerű!

Katinka, Lanfroy (*egyszerre*). Bravó, bravó!

Marietta. Nagyszerűen vette az akadályt!

Maál. Kendeffy habozik . . .

Lanfroy. Mi lesz ott? No — szerencsésen túl van ő is, persze visszamarad!

Livia (*nővekvő izgatottsággal*). Most! Most! Magnus és Lodnik egyszerre érnek fel a gátra . . .

Maál. Lodnik átjutott! Bravó!

Livia (*hangosan felsikolt*). Jézusom! (*Vele együtt felsikoltanak a többiek is, akik a magaslaton állanak; feszült figyelemmel nézik az eseményeket, mozgás a színpad mögött.*)

Zsófia. Ilyen szerencsétlenség!

Katinka. Rettenetes!

Marietta. Borzasztó! Rémes!

Lanfroy. Ez csunya dolog!

Maál. Kellett ez neki?

Hamalya (*ugyanakkor elfordul, s eltakarja az arcát*).

(*Egyszerre*).

Hercegné *(félholtan)*. Mi történt? No de mi történt? *(Félíg feltámaszkodik a széken.)*

Zathoch grófné *(Hamalyához)*. Beszéljen már az istenért!

Hamalya *(remegve)*. Magnus lova a felugrásnál megbotlott, a lovasával együtt valóságos bukfencet vett. Rudi herceg lova pedig . . . éppen ráugrott a földön tetrengő lóra, s Magnusra. Ez végzetes szerencsétlenség kérem! *(Zathoch grófné keresztet vet magára.)*

Hercegné *(zibáló hangon)*. Hudival mi van?

Hamalya. Neki semmi baja!

Hercegné *(fellelegzik, ugyanabban a pillanatban a magaslaton állók vad örömrivalgásban törnek ki; a közönség orkánszerűen tapsol és ordít)*.

Turszky. Bravó! Nagyszerű! Ugye, megmondtam!

Regensperg. Nagyszerű! Éljen!

Hamalya. Mi az? Mi az?

Livia. Éljen, éljen. Remek! Gyönyörű!

Maál. Ez hallatlan! *(Hamalyához)*. Kérlek, ugyanabban a pillanatban, amikor Solmingen a földön fetrengőket érte, újra felugrott az a Magnus és úgy folytatta útját, mintha mi sem történt volna.

Livia *(ragyogó arccal, büszkén)*. Ki sem került a nyeregből ez a félisten! *(Ismét a színpad mögé tekintve.)* Ni, ni, hogy vágtat, hogy megy előre, mint a szélvész!

Lanfroy. Hátra van még a vizes árok!

Katinka, Marietta *(egyszerre)*. A vizes árok — *(a nézőközönség kétszer egymásután rövid, de hangos morajt hallat)*.

Katinka. Potty! Bent van a vízben!

Marietta. Ki az?

Maál. Trattenberg.

Hamalya *(mint az első alkalomnál, a hercegnéhez)*. Rudi herceg szerencsésen átugrotta a vizesárkot! *(Ismét a verseny irányába néz.)* Közelednek a célhoz.

Livia, Katinka, Maál, Marietta, Lanfroy

(egyszerre a legnagyobb feszültséggel). Most — Most . . . (tomboló és szünni nem akaró tapsvihár, közben lecsöngetik a versenyt. Maál összecsapja a kezét és nevet, majd fejét rázza, Katinka, Marietta és Zsófia gratulálnak Liviának, Hamalya lelép a székről).

Livia (ugrál, táncol örömében). Első lett! Első! Magnus első!

Regensperg. Fenegyerek, mondhatom!

Tursky (ragyogó arccal). Ugy-e mondtam? (Regensperggel a mázsáló irányában el.)

Bonyhád. Ebben az ördögnek van a keze!

Zathoch grófné (az ördög hallatára keresztet vet).

Lanfroy (Bonyhádhoz). Legközelebb én is felülök Styxre, a kutyámra, hátha mi is elsőnek jutunk be?

Herceg (Petnekeyhez). Az ilyen sneidig tiszthez csak gratulálhatok önnek, ezredes úr! (A versenylátogatók tömege, folytonos «éljen» és «bravó» kiáltások között a színpadot egészen betölti, sorfalat képez és hátra felé fordul.)

Petnekey (meghajtja magát). Izé, — büszkeségem, Fenség!

Maál (odalép Liviához). Maga volt a védangyala ennek az embernek . . . mert különben . . .

Livia. Szeretném, ha így volna!

TIZEDIK JELENET.

Voltak, Magnus, Kemény, Maróthy.

Magnus (lóbáton, fehér echarpe-pal, véres folttal homlokán; lovát Kemény és Maróthy a háttérben a körül mögött elvezeti; a tömeg lelkesen éljenex).

Livia (egészen előrehajolva, zsebkendőjét lobogtatva). Gratulálok Magnus grófnak (Zsebkendőjét Magnus ölébe dobja, aki azt meglepetten, balkezeivel megragadja, míg jobb karját, amint karddal tisztelni szokás, előbb bal melléhez emeli, azután ismét leteszi és hálás tekintettel Livia felé könnyedén meghajtja magát.)

Friderika (*Liviához*). De, Fenség!

Hercegné (*elhülve*). Livia!

Livia (*közelebb jön*). Tessék, mama!

Hercegné (*magánkívül*). Mi jutott az eszedbe, zsebkendőt dobni annak a hogyhívjáknak az ölébe?

Livia. Ártatlan tréfa volt az egész!

Hercegné (*elszörnyűködve*). Ó! (*Tántorogva a legközelebb álló székre dül, Zathoch grófné és Friederika segítségére sietnek.*)

(*Függöny.*)

HARMADIK FELVONÁS.

Terem a Solmingen palotában, Pozsonyban. Jobbra: fő-bejárat, balra a palota egyik lakosztályába vezető duplaszárnyas ajtó. A háttérrel képező fal majdnem félköralakú; ugyanott három egyforma nagyságú, ívezett, ugyancsak duplaszárnyas üvegajtó, amelyekhez széles lépcső vezet, s amelyek közül a középső zárva van. A három ajtó nagy, nyitott terraszra nyílik. A teremben jobbra, az ajtó előtt nyitott zongora, e mögött, a falon nagy fali tükör; balra, valamint jobbra az előtérben egy-egy antik szalon-garnitúra. Néhány antik arckép, falióra, gyertyatartók. A terrasz mögött parkrészlet látható. Délután.

ELSŐ JELENET.

Első és második inas, később főkomornyik.

Első inas (jobbról, nagy ezüst tálcán teáscsészéket visz a terrasz irányába; mikor a baloldali üvegajtóhoz ér, éppen csak hogy elkerüli az összeütközést a vele szemközt, ugyancsak megrakott tálcát hordó második inassal).
Barom!

Második inas. Marha! Nézzen, amerre jár!

Első inas. Maga meg járjon, amerre néz! Barom!

Második inas. Marha!

Főkomornyik (jobbról). Pszt! Pszt! (Méltóságteljesen.) Was ist das für eine Schweinerei, in einem fürstlichen Haus?

Első inas (főkomornyikhoz). Kampel úr, azt meri mondani nekem ez a barom, hogy én egy marha vagyok!

Második inas (főkomornyikhoz). És ez a marha

azt mondja nekem, hogy: barom! (*A két inas forkaszemet néz egymással.*)

Főkomornyik (*németes kiejtéssel*). Igaz van neked is és neked is van. Micsoda ein skandal! Mars munkára! (*Botránkozva.*) In einem fürstlichen Haus!

Első és második inas (*egyszerre*). De kérem, ő azt mondta —

Főkomornyik. Kuss! (*Megijed saját kitörésétől.*) Csönd! (*Első inashoz.*) Vinni ki maga ezt a teát és ne hallani én egy szót se! (*Kimutat a terrasza.*) Látni ott tábornok? Még semmit se kapni. És a Zathoch grófné méltóság? Félóra kiabálni tea. Mars!

Inasok (*el*).

Főkomornyik (*tükörbe néz, kihúzza magát, majd előkelő léptekkel a jobboldali üvegajtó irányába megy, ahol a Bonyhádyval együtt belépő Rudi herceg előtt meghajtja magát. Ezután a terraszfelé el*).

MÁSODIK JELENET.

Rudi, Bonyhády.

Rudi (*jobbról Bonyhádyval, a terraszfelől*). Parancsolj kérlek! (*Megkínálja cigarettával.*)

Bonyhády. Egy kényes kérdést kell hozzád intéznem, hercegem... Magnusról van szó... Most már egészen bent van a társaságban?

Rudi. Vagy úgy? (*Elneveti magát.*) És ez nem tetszik neked, ugyebár?

Bonyhády. Őszintén szólva: nem.

Rudi (*komolyan*). Látod: nekem se tetszik. Nekem se.

Bonyhády (*fellélegzik*). Kő esik le a szívemről, mondhatom. Ebben egyébként sohasem kételkedtem. De akkor igazán nem értem —

Rudi (*közbeszól*) — hogy Magnus három hét óta úgyszólván állandóan velünk van?

Bonyhády (*bólint*).

Rudi. Furcsának elég furcsa, de így van.

Bonyhád. Nem magyaráznád meg legalább —

Rudi. Kérlek, a trónörökös-díjon mindenki megbolondult ezzel a Magnussal. Hőst látnak benne, mártírt, adoniszt, tudom is én, még mit? Az első pillanatban magam is sajnáltam, mert a lovam majdnem szétnyomta a koponyáját, mikor oly ügyetlen volt, hogy éppen előttem bukott fel. Ez pedig rop-pant kellemetlen lett volna, képzelheted! Mikor aztán hallottam, hogy nagy lázzal fekszik a lakásán, meg is látogattam.

Bonyhád. Ez kár volt, herceg.

Rudi. Gondolod?

Bonyhád. Feltétlenül.

Rudi. Lehet. Tény az, hogy meg voltam lepelve, mikor beszéltem vele, mert hiszen akkor történt velem először, amióta az ezredhez kerültem, hogy más-képen is érintkeztem vele, mint szolgálatban. Hát tudod, hogy egészen szimpatikus ember?

Bonyhád. Ugyan!

Rudi. Igen, feltétlenül szimpatikus ember, nekem csak az nem tetszett benne, hogy túlokosan beszél. Azok az ő találmányai, na, az már éppenséggel egészen buta dolog! Nem tudom megérteni, hogy egy huszártiszt, egy gróf, minek is foglalkozik olyasmivel, amihez nem ért? Feltalálni, gépeket csinálni, ez a munkások és micsodák, a gyárosok feladata! Huszártiszt foglalkozzék a huszárokkal és a lovakkal! Nem igaz?

Bonyhád. De mennyire igaz! Azt az egyet azonban még most sem értem, hogy Magnus ma már úgy jár-ke-l a pozsonyi társaságban, mintha gyönyörűen rendben volna a szénája s mintha sohasem létezett volna Magnus grófné is ezen a világon! Hát ma már mindent elfelejtene az emberek?

Rudi (*kissé röstelkedve*). Kérlek, ezt az egész dolgot a nővérem csinálta.

Bonyhád (*meghökken*). Livia hercegnő?

Rudi. Igen. Kérlek ez a kapriciózus jószág a fejébe vette, hogy pozíciót teremt neki, hogy kitünteti, ahol csak teheti, hogy — hogy —

Bonyhád. De miért, az istenért? Hát nem tudja a hercegnő, hogy a tisztikar nagy többségének mi a véleménye?

Rudi. Hogyne tudná, de ő — füttyül a tisztikar véleményére, azt mondta.

Bonyhád. Füttyül?

Rudi. Füttyül.

Bonyhád. De hisz ez borzasztó!

Rudi. Micsoda? Hogy füttyül?

Bonyhád. Dehogy! Az borzasztó, hogy a hercegnő annyira exponálja magát Magnusért!

Rudi. Azzal a leánnyal nem lehet tréfálni, barátom. Ha Livia egyszer a fejébe vesz valamit, akkor én, meg az apám, de még az anyám is a fejünk tetjére állhatunk: nem enged. Nem enged!

Bonyhád. Hát nem látja be a hercegnő, hogy milyen veszedelemben forog a maga, a hercegi család, az egész pozsonyi társaság hírneve? Megeshetik, hogy ma-holnap ismét olyan botrányos dolgok sülnek ki Magnus anyjáról, hogy na! S akkor tőrjünk el nyugodtan, hogy mindnyájunkat kiszkerkessenek az újságok?

Rudi. Azt hiszed?

Bonyhád. Ez a szent meggyőződésem. Kérlek, édes, drága hercegem, vedd a kezébe ezt a dolgot, még mielőtt késő! Mert ha nem teszed, nem állok jót semmiért sem!

Rudi *(némi gondolkodás után)*. Jövő héten Pohánkára megyünk s azt hiszem, ez lényegesen közelebb hoz bennünket az egész komédia befejezéséhez. Mindenesetre őrt állok, s ha látom, hogy a nővérem semmiképen sem enged: erélyes akcióba veszem az apámat. Még mindig ott van Bécs! Az se volna az első eset, hogy ne sikerülne egy kellemetlen frátert elküldetni valahová, az Isten háta mögé! Ott aztán

alkalma volna elgondolkozni azon, hogy hogyan is volt tulajdonképen ez a dolog?

Bonyhád. Tedd meg, az Istenért, még pedig inkább ma, mint holnap! Megváltás lesz mindnyájunkra nézve, ha megszabadulunk ettől az embertől!

HARMADIK JELENET.

Voltak, Friderika.

Friderika *(jobbról. Lorgnettejét szeme elé tartva, keresni látszik valakit, mikor Rudit és Bonyhádyt megpillanlja, hallgatódzik).*

Rudi. Jó, jó, édes öregem, bizd rám — én majd elintézem a dolgot azzal a Magnussal! *(Észreveszi Friderikát.)* No mi az, mi az, szerelmetesen szép grófnő?

Friderika *(szégyenkezve hajlong).* Fenségednek mindig tréfálni méltóztatik — *(megváltozott hangon).* A princeszt keresem.

Rudi. Hja? *(Elneveti magát.)* Maga egész nap egyebet se csinál, kedves jó Friderika, mint hogy keresi a nővéremet, csak hogy az a báj, hogy sohasem tudja megtalálni! Lent lesz valahol a kertben!

Friderika. A kertben? Mindjárt gondoltam! *(Néhány lépést tesz a terraszon felé, de aztán ismét megáll, habozva.)* Nem tetszik tudni Fenségednek, hogy kívül társalog a princesz a kertben?

Rudi. Kivel? Kivel! Valószínűleg Magnussal!

Friderika *(ijedten).* Magnus gróffal? Mindjárt gondoltam! *(Indul.)*

Rudi. Csak menjen, menjen, de attól tartok, hogy míg maga leér a kertbe, a «princesznek» még hült helyét sem találja!

Friderika *(újabb hajlongás után a baloldali üvegajtón át sietve el).*

Rudi *(utána néz Friderikának; nevetve Bonyhádhoz).*

Bonyhád. Az imént csak nem mondtad komo-

lyan, Fenség, hogy a hercegnő valószínűleg Magnus-sal társalog a kertben?

Rudi. A legkomolyabban. Az téged meglep?

Bonyhády. Nagyon.

Rudi. Engemet nem. Egyébként győződünk meg róla személyesen, ha van kedved. Gyerünk. *(Karonfogja Bonyhádyt és vele együtt a baloldali üvegajtón át a terrasz felé el.)*

NEGYEDIK JELENET,

Livia, Miklós, majd főkomornyik.

Livia *(ugyanakkor, amikor Rudi Bonyhádyval a terrasz felé távozik, balról bedugja a fejét, majd belép és kiszól).* Tiszta a levegő!

Miklós *(sietve, mámorosan jön balról; miután maga mögött bevette az ajtót, bizonytalanul áll, mint valaki, aki szédül).*

Livia *(halkan elneveli magát).* Úgy látom, már magával is forog a világ!

Miklós *(sóhajt).* Határozottan! *(Csodálattal, bámulattal nézi.)*

Livia *(nevet).* Nem baj! Gyönyörű érzés ez, nem találja? *(A baloldali garnitúra egyik karszékebe ül.)* Itt talán mégis csak nyugodtan tudunk elbeszélgetni!

Főkomornyik *(a jobboldali üvegajtón át jön a terraszról).*

Livia *(észreveszi a főkomornyikot, Miklóshoz).* Ne igyunk még egy csésze teát?

Miklós *(mintha álomból ébredne).* Azt hiszem, az elsőt sem ittuk meg —

Livia *(jókedvűen).* Az igaz, mert az a szerencsétlen Luky a lugasból is elzavart bennünket, ahol oly szépen letelepedtünk! *(Int a főkomornyiknak, aki a «tea» szó hallatára Livia parancsát várva, megállt.)*

Főkomornyik *(fontoskodó léptekkel jobbra el).*

ÖTÖDIK JELENET.

Voltak, főkomornyik nélkül.

Livia. Mit akart az imént mondani, amikor a szökőkút mögött megpillantottam Friderika sárkányfejét?

Miklós (*Livia mögé áll; rövid habozás után kitörő melegséggel*). Még meg sem köszönhettem a gyönyörű rózsákat, amelyeket — mikor seblázban feküdtem — a születésnapomra küldött!

Livia (*boldogan*). Örült a virágoknak?

Miklós. Kimondhatatlanul, hercegnő! Még most is egészen frissek. Minden nap adok nekik vizet. — De honnét tudta meg a születésnapomat?

Livia. Hát mire való a gothai almanach? Legalább egyszer vettem életemben hasznát! (*Szeme sarkából huncutosan pillant Miklóásra.*) És a zsebkendővel mi van?

Miklós. Ó, azzal alszom! (*Majdnem szégyenlősen.*) Nappal pedig magamnál hordom, látja? (*Atillájából kisse, kihúzza a zsebkendőt, s boldogan ismét elteszi.*)

Livia. Milyen kedves magától — (*szemét félig le-búnyva, szempillája alul hosszasan ránéz Miklóásra.*)

Miklós. Így nézett rám akkor is, — a verse-nyen...

Livia. Igazán? (*Élénken.*) Hogyan?

Miklós. Olyan szépen, mint most.

Livia (*elneveti magát*). Hát olyan különösen néztem én akkor magára?

Miklós. Igen. Így még sohasem néztek rám...

HATODIK JELENET.

Voltak, első inas.

Első inas (*jóbról; tálcán teát, süteményt, sandwicheket hoz s azt a baloldali garnitúrához tartozó asztalon el-rendezi*).

Livia (*mialatt az inas a teát felszolgálja, Miklóshoz*). Mondja meg őszintén: nem gondolta akkor magában, hogy miféle leány az, aki így viselkedik? Nem csodálkozott kissé?

Miklós (*egyszerűen*). Nagyon, azaz . . .

Livia. Pláne nagyon? (*Nevet.*)

Miklós. Nem akartam elhinni, hogy csakugyan velem foglalkozik. (*Leül.*)

Első inas (*jobbra el*).

HETEDIK JELENET.

Voltak, első inas nélkül.

Livia (*Miklóshoz*). Mi van ebben csodálatos?

Miklós. Nem tudom. Nem vagyok ilyesmihez hozzászokva.

Livia (*pillanatig rajt felejtí tekintetét Miklóson. Szünet után*). Azt hiszem, hogy maga egy kicsit szerelmes belém . . .

Miklós (*ragyogó szemekkel*). Egy kicsit? (*Elnéz.*)

Livia. No és? Hát olyan baj az?

Miklós (*Liviára néz, tekintetük találkozik, mindketten elmosolyodnak*). Hát bizony — baj!

Livia (*akinek megesis a szíve Miklóson, halkan*). Akarja a kezemet megszorítani?

Miklós (*Livia keze után kap*).

Livia. Pszt! Láthatná valaki! Így . . . (*Egyik kezével süteményt kínál Miklósnak, másik kezét pedig a tál alatt nyújtja neki. Miklós a kezét szenvedélyesen megszorítja, mire Livia halkan felsikolt.*) Vigyázzon, az Istenért. Ne ilyen vadul, barátom! Így igen, így . . . (*Ismét egymás szemébe néznek, Livia visszavonja a kezét, Miklós ajkához emeli a teásészét.*) Tudja-e, hogy nekem a maga neve nem tetszik? Miklós, az olyan, mint Mikulás. Maga csak nem Mikulás? Én majd másképen fogom hívni, jó lesz?

Miklós. Jó lesz . . .

Livia. Várjon csak. Niki hogy tetszik magának?
Miklós. Sehogysem.

Livia *(nevetve)*. Nekem sem. Milyen volna: Mixi.

Miklós. Hát, ha így akarja...

Livia. Nem jól van. De... Miki! Nagyszerű!
 Hogy ez előbb nem jutott eszembe! -

Magnus *(kissé feszélyezve)*. Így hívtak otthon is.
 Pedig... *(Szünet.)*

Livia. Pedig?

Miklós. Semmi... *(Szünet.)*

Livia. Miki nagyon helyes, nem találja?

NYOLCZADIK JELENET.

Voltak, Luky.

Luky *(a jobboldali üvegajtón jön a terraszról; mikor Liviát megpillantja, felragyog az arca)*. Pardon...

Livia *(felugrik; Magnus is felkel; Lukyhoz)*. Az Istenért, édes Lukym, *(meggondolja magát)* jó, hogy jön. Képzeld csak, elvesztettem egy gyűrűmet... ott, abban a kis lugasban, ahol előbb látott! Legyen oly jó és keresse meg!

Luky. Ezer örömmel!

Livia. Nagyon aranyos lesz magától!

Luky. És miféle gyűrű volt?

Livia. Egy egyszerű kis gyűrű, kék kövel...

Luky *(ismétli)*. Kék kövel... És biztos, hogy a lugasban vesztette el?

Livia. Körülbelül. De lehetne azon az úton is, amely a lugashoz vezet, vagy hátrább, a kőfal mellett... s ha ott sem volna, akkor biztosan a szökőkút körül vesztettem el.

Luky *(lelkességgel)*. Pardon, én meg fogom találni, hercegnő! *(A terrasz felé balra el.)*

Miklós. Roppant jó fiú ez a Luky!

Livia. Nagyon jó fiú. És buta, mint ez a szék!
 Tudja *(hangsúlyozva)* Miki, még csak azt akartam

magának mondani, hogy egy kis baj van s ez engem nagyon elszomorít. Mi még a jövő héten kimegyünk Pohánkára s csak karácsony után jövünk vissza Pozsonyba.

Miklós (*arca elborul*). Úgy . . . (*Bólogat.*)

Livia. Tudja mit? Addig levelezhetnénk egymással . . .

Miklós (*örömmel*). Szívesen! De még sohasem leveleztem senkivel sem.

Livia. Mindegy. Nekem hosszú, hosszú leveleket fog írni, ilyen hosszúakat?

Miklós. Majd megpróbálom . . .

Livia. Én is írok magának! De most gyerünk ki a terraszra, én balra, maga jobbra. Aztán ismét találkozzunk. (*Nevelve.*) Kissé mégis meg kell óvni a látogatást! Éppen láttam, hogy a mama mozgolódik. (*Miklóst kezénél fogva a jobboldali üvegajtóhoz vezeti, ahol gyors mozdulattal félig a függöny mögé húzza. Pillanatig szótlanul állnak s nézik egymást.*)

Friderika (*az utolsó játék alatt látható a terraszon, ahonnét a középső (csukott) üvegajtón benéz.*)

Livia. Meg akarja csókolni a kezemet? (*Lassan, egészen Miklós ajkához emeli a kezét.*)

Miklós (*megragadja Livia kezét és megcsókolja.*)

Livia (*észreveszi Friderikát, mire gyorsan visszahúzza a kezét.*) Vigyázzon!

Miklós (*hátranéz*). Mi volt ez?

Livia. Semmi . . . (*A jobboldali üvegajtóhoz siet, hátrafordul.*) A viszontlátásra! (*A terrasz felé el.*)

KILENCEDIK JELENET.

Miklós, Maróthy.

Maróthy (*sietve jön a főbejáraton, utánanéz a távozó Liviának, megáll.*)

Miklós (*nem veszi észre Maróthy-t, s a baloldali üvegajtón szintén ki akar menni a terraszra.*)

Maróthy *(meglepetve)*. Miklós!

Miklós *(megáll, hátrafordul)*. Te vagy?

Maróthy. Hát! Úgy bámulsz rám, mintha egyenesen a sírból támadtam volna föl, pedig csak Bécsből jövök. Most érkeztem, félórával ezelőtt.

Miklós *(szórakozottan)*. Igen?

Maróthy. Igen. *(Hol Miklóstra, hol a jobboldali üvegajtó irányába néz, amelyen át Liviát látta távozni.)* Úgy látom, édes öregem, hogy jól folynak a dolgaid . . .

Miklós *(zavartan, komolyan)*. Mit akarsz ezzel mondani?

Maróthy. Vagy úgy? Akkor már nem szólok semmit sem. *(Elneveti magát.)* S elképzelni, hogy híres első vizited előtt azt kérdezed tőlem: Csak nem fognak engem kidobni?

Miklós *(sóbajt és előre jön)*. Pedig látod, mégis csak ez lesz a vége. Örültség, téboly volna hinni, reményleni, hogy . . . hogy ő . . . és én! *(Kis szünet.)* Hiszen nem is hiszek, nem remélek semmit sem. Csak látni akarom, a közelében lenni . . .

Maróthy *(megértéssel bólogat)*. Azt hiszem, hogy elég közelről láttad az imént . . .

Miklós. Mit beszélsz itt?

Maróthy. Hát nem a princessz távozott ebből a teremből, abban a pillanatban, amikor én beléptem? Ugyanebből a teremből, amelyben rajtad *(legyet fog az asztalon)* és ezen a nyomorult légyen kívül nem volt jelen más élő lény?

Miklós *(egyszerűen)*. Igaz . . .

Maróthy *(elneveti magát)*. Ó szerelem, ó szerelem!

Miklós *(hirtelen, érzelmeinek engedve, átöleli Maróthy-t)*. Hiszen te nem is tudod, hogy milyen boldog vagyok!

Maróthy *(megveregeti Miklós vállát)*. Nem tudom, mert nem tudok semmit, de sejtem és értem. *(Elengedik egymást.)* Egyébként én is a sorsodra jutottam.

Én is szerelmes vagyok, ez egyszer pedig egészen komolyan. *(Rágyujt.)*

Miklós *(nevetve)*. Tehát már Pozsonyban is nyugtalanítod a leányokat? *(Leülnek.)*

Maróthy *(kicsinylőleg)*. Pozsonyban! . . . Bécsben, barátom. S'gibt nur a Kaiserstadt, s'gibt nur a Wien!

Miklós. Azért jársz te mostanában annyit Bécsbel! Tehát kicsoda az illető?

Maróthy. Színésznő. A «Theater an der Wien» legújabb primadonnája: Asta Maartens.

Miklós. Még nem hallottam róla.

Maróthy. Hasonlít rád.

Miklós. Asta Maartens?

Maróthy. Nem, hanem, hogy még nem hallottál róla. Kérlek ez a név ma olyasvalami, mint Pablo di Sarasate, Adelina Patti, Enrico Carusso! Csak kérdezd meg legújabb barátodtól, Rudi hercegtől, mi a véleménye Asta Maartensről! Egy időben úgy szaladt utána, hogy egész színház volt! És még sem tudta levenni a lábáról. Még a látogatását sem fogadta Asta Maartens! Ilyen nő ez, pajtás! Két-három év óta van a színpadon, de nagy tehetségét csak nem régen fedezték fel, egy véletlen folytán. A Günther megbetegedett, ő beugrott s az emberek oda voltak. Most csodájára járnak. A jövő héten ide is eljön vendégszerezni, a német társulathoz. Tulajdonképen én csináltam ki a dolgot s ezzel örök hálára köteleztem az igazgatót. Ilyen szenzációja még nem volt Pozsonynak.

Miklós. Jó kis pénzecskédbe kerülhet ez a mulatság, mert *(kissé gúnyosan)* remélem legalább, szerencsésebb vagy, mint a herceg!

Maróthy *(szerényen)*. Hát igen. De ami a pénzt illeti: soha egyetlen fillért sem fogadna el tőlem! Kérlek, az egy nagyon tisztességes leány s meg vagyok róla győződve, hogy jó családból származik. De erről nem akar nyilatkozni. Különben magyar születésű . . .

Miklós *(szórakozottan)*. Ugyan . . . *(Élénken.)* Most azonban gyere ki a terraszra. Még nem is üdvözölted a háziakat! *(Felkelnek.)*

Maróthy. Igazságod van. *(Indul, majd megáll.)*
Te Miklós!

Miklós. Nos? *(Karonfogja Maróthy-t és a jobboldali üvegajtóhoz vezeti, ahol megállnak.)*

Maróthy. Kis murit rendezek Asta tiszteletére s okvetlenül azt akarom, hogy te is ott légy. Megteszed nekem? Kell, hogy megismerkedj a barátnőmmel!

Miklós *(rövid gondolkodás után)*. Nem bánom. Gyere. *(Erőszakkal kivzeti Maróthy-t a terraszra, ahol az időnkint látható vendégek közé keverednek. Közben inasok leszedik az asztalt.)*

TIZEDIK JELENET.

Hercegnő, herceg, később főkomornyik.

Hercegné *(a terrasz felől jön a baloldali üvegajtón; izgatott hangon a herceghez, aki apatikusan követi)*. Ennek a théfának véget kell vetni, meht ami sok, az sok!

Herceg *(unottan)*. Ne izgasd magad, mert rögtön migrént fogsz kapni. Miért echauffirozod magad annyira?

Hercegné. Miéht? Miéht? Hát annyiha közönyös előttd leányod sohsa, hogy egyáltalában nem veszel észhe semmit sem?

Herceg *(m. f.)*. Szegény Livia! Azért fiatal, hogy mulasson.

Hercegné. Még védelmezed, hallatlan!

Főkomornyik *(jobbról; hercegnéhez)*. Fenséges asszony parancsol?

Hercegné *(főkomornyikhoz)*. Kéhetem Livia hercegnőt, de azonnal!

Főkomornyik *(meghajtja magát, majd a terrasz felé el)*.

TIZENEGYEDIK JELENET.

Voltak, főkomornyik nélkül.

Herceg (élénkebben). No de mi történt már megint?

Hercegné. Mi történt? Hát az történt, hogy Livia kezét csókoltatott magának azzal a hogyhívjákkal . . . Minus-szal . . .

Herceg (feltekint). Minus-szal? Miféle Minus-szal?

Hercegné. Manusz-szal.

Herceg (mosolyogva). Magnusszal talán? . . .

Hercegné. Igen, igen. Magnusszal. Ehövel kezét csókoltatott magának vele, itt, ebben a sahkban! Dünhusen ghófnő látta saját szemével!

Herceg. No és?

Hercegné (türelmetlenül). No és?

Herceg. Ebben csak nincsen semmi!

Hercegné (karszékre dől). Megáll az eszem! Nem csoda, ha ez a leány így viselkedik, ha a saját apja sem tudja, hogy mi való! Egyáltalában ez az egész dolog azzal a hogyhívjákkal, Magnusszal, olyan méheteket kezd ölteni, hogy okvetlenül közbe kell lépned, ha nem akahod, hogy baj legyen belőle.

Herceg. Nekem? Nekem kell közbelépni? (Rázza a fejét.)

Hercegné. Neked, tehmeszetesen. Azéht ide is kéhettem a leányunkat.

Herceg (nyugodtan). Ha már neked van kifogásolni valód, hát mondd meg neki te. Engemet hagyjal békében. (Indul.)

Hercegné (felugrik). No de Kehesztély! Csak nem akahsz engem itthagyni? Legalább azt az egyet tedd meg, hogy nekem asszisztálj.

Herceg (megáll). Mire jó ez?

TIZENKETTEDIK JELENET.

Voltak, Livia.

Livia (a baloldali üvegajtón jön a terraszfelől; ártatlan arccal, kérdőleg tekint a hercegre, aki ujjával a hercegnére mutat, majd keresztbetett karokkal a jobb-oldali garnitúrához tartozó egyik karszék támlájára támaszkodik).

Hercegné (megragadja Livia egyik kezét és megrázza). Őhület, őhület, vakmehőség! Hát máh semmi szégyenéhzés sincsen benned? Hát teljesen megfelelkezel magadhol?

Livia. De mit tettem, az Istenért?

Herceg (erőltetett szigorúsággal). Hallgass!

Livia (meglepetten a hercegre bámul, aki ismét a hercegnére mutat).

Hercegné. Még kéhted? Úgy viselkedtél ezzel a hogy-hívjakkal, mint egy nem tudom mifele leány, de nem mint egy mediatizált hehceg gyeheke! Pfui, Livia, igenis pfui!

Livia (pökhendin). Ah mit, maga mindig csak képzelel ezeket a dolgokat!

Herceg. Hallgass!

Livia (ismét kérdőleg tekint a hercegre, aki most is a hercegnére mutat).

Hercegné. Semmit sem képzelek! Te pehsze nem tudod, hogy Dünhusen ghófnő mindent látott, de mások is látták. Kész a bothány! Ez a hogy-hívják pedig ma utoljába tette be a lábát a házunkba! Csak még az kéne nekem! Csak még az!

Livia. Magnus gróf egészen ártatlan, s nem tehet róla, ha kedves voltam hozzá. Mama tudja, hogy...

Herceg (közbeszól). Hallgass! Az anyád beszél!

Livia (a herceghez fordulva). Csak maga ne beszéljen bele ebbe a dologba, papa, hisz' azt se tudja, miről van szó! Semmit sem tettem, mint hogy iparkodom azzal a szegény fiúval néhány pillanatra el-

felejtetni, hogy nem a legjobb sorsa van a világon, s jó példát akarok adni tisztársainak. Hát nem maga mondta multkor, hogy nem helyesli, ha rosszul bannak Magnusszal? Tessék. Hát én csak a maga intióinak megfelelőleg viselkedtem.

Hercegné (*közbeszól*). És a zsebkendő? És az a kézcsók abban a sahkban?

Livia. Ugyan kérem, ne nevettesse ki magát édes jó mama! A zsebkendő véletlenül kirepült a kezemből, s a kézcsók? Nem is emlékszem rá, s a jó Isten tudja, hogy az a szerencsétlen aggszűz mit és kit látott már megint! De ha Magnus csakugyan kezecskölt nekem, ezt . . .

Hercegné. De ez nem illik, nem illik! Leányoknak nem való kezecsköltni!

Livia. Jól van, nem illik, de a kézcsók mindenestre csak a tiszteletnek a jele és semmi másnak. Hja — ha teszem arcon csókolt volna . . .

Hercegné. Ó, ó, ó! Miket beszél ez az öhdön-gös leány! (*Karszékhöz támaszkodik*.) Olyan mighénem van . . .

Livia. Igazán nem szép a mamától, hogy annyit kinoz egy ilyen ostobaság miatt . . . (*Zsebkendőjét szeméhez emelve, a herceg nyakába borul*.)

Hercegné (*erőt vesz magán*). Engem nem veszel le a lábamról ezekkel a khokodilus könnyekkel! Te most itt mahadsz és beváhod Dünhusen ghófnót.

Livia (*elengedi a herceget és hátrafordul*). De mama . . . !

Hercegné. Egy szót se! (*Hercegre*.) Gyeünk, Kehesztély! (*A terras felé indul*.)

Livia (*könyörgő tekintetel vet a hercegre, de az vállat von, s követi a hercegnét, akivel a baloldali üvegajtón a terras felé el*).

TIZENHARMADIK JELENET.

Livia, később Luky.

Livia (durcásan utánanéz szüleinek, zsebkendőjét rágdicsálva, karszékre dől; mereven maga elé néz, mint aki valamin esztét töri).

Luky (a jobboldali üvegajtón kétségbeesetten jön a terras felől, körülnéz, majd felfedez Liviát a karszékben és hozzásiet). Hercegnő, ha valaki megtalálja azt a gyűrűt a parkban, akkor levágatom a kezemet! (Kimerülten szintén ledül és zsebkendőjével legyezi magát.) Pardon, de azt a gyűrűt valaki ellopta.

Livia (rábámul Lukyra). Mi az? (Csak most érti meg, miről van szó.) Egész mostanig a gyűrűmet kereste? (Nevet.)

Luky. Egész mostanig.

Livia. És nem találta meg?

Luky. Ném. Kétségbe vagyok esve.

Livia. Szegény Luky. Hál vigasztalódjék. A gyűrű megvan.

Luky (felugrik). Hol?

Livia. (Elébe tartja a kezét.) Itt.

Luky (csodálkozik). Pardon, de ezt nem értem. Ez egy csoda!

Livia. Nem annyira, mint gondolja. De most még egy nagy, egy óriási szívességre kérem, édes Luky!

Luky (ragyogó arccal). Követelje az életemet — odaadom!

Livia. Arra nincs szükségem. (Felkel.) Dünhusen grófnét ismeri ugyebár?

Luky. Bár ne ismerném.

Livia. Hogy tetszik magának?

Luky. Sehogysem.

Livia. Hm . . . mégis arra kérem, legyen oly jó és szentelje magát neki egy negyedórára. A grófnő rögtön ide fog jönni ebbe a terembe. Menjen hozzá, üdvözlje feltűnés nélkül, ültesse le, s beszéljen neki,

amiről csak kedve van s amennyit csak tud! Megteszi?

Luky. Már meg is tettem.

Livia. Köszönöm! *(Csábítóan néz Lukyra, de minden túlzás nélkül.)* Hálás leszek érte, nagyon hálás!

Luky. Boldog vagyok, hogy szolgálatára lehetek! Pardon, de . . . miért kívánja ezt tőlem hercegnő?

Livia *(titokzatosan).* Ne kérdezze. Majd mindent meg fog tudni. De egy negyedóráig pillanatra sem engedje el maga mellől Friderika grófnőt, érti? Eleinte talán úgy fog tenni, mintha nem tudná miről van szó, de aztán mégis csak meg fogja magának mondani azt, amit magának tudnia kell. Majd meglássa! Maga pedig ígérje meg, hogy soha senkinek, de első sorban a grófnőnek nem árulja el azt, amit most mondtam magának. Megértette?

Luky. Meg. Istenem, hercegnő, úgy érzem, hogy valami nagy boldogság vár reánk!

Livia. Én is azt hiszem. . . *(A középső üvegajtón keresztül Friderika válik láthatóvá.)* Ott jön a grófnő — sok szerencsét! *(Sietve balra el.)*

TIZENNEGYEDIK JELENET.

Luky, később Friderika.

Luky *(többször hol a baloldali ajtóra, hol abba az irányba néz, amelyben előbb Friderika volt látható, aztán a tükör előtt kis kefével megfésüli a haját, megnedvestti egyik ujját s azzal végigsimítja szemöldökét; mikor Friderika belép, elrejtí a kezét és bokázik).*

Friderika *(a baloldali üvegajtón jön és a baloldali ajtó irányába tart, anélkül, hogy Lukyt észrevenné).*

Luky *(hákog).*

Friderika *(stecherezve körültekint).*

Luky *(újból bokázik, mire Friderika meglátja s köszönését fejbiccentéssel viszonyozza és tovább indul).*

Luky *(köhög).*

Friderika (*megáll és bizonyos részvétellel közeledik Lukyhoz*). Meg van hülve, Hamalya gróf?

Luky (*erősen veri a mellét s még egyszer-kétszer köszörüli a torkát*). Nagyon köszönöm az érdeklődését, grófnő . . . (*nyel*) azt hiszem már elmúlt. (*Háhog.*) Talán úgy köhögtem, mintha meg volnék hülve?

Friderika. Egészen úgy.

Luky. Hál' Istennek, semmi bajom! Szerencsémre nem hajlok meghülésekre.

Friderika. Az igazán szerencse . . . (*Indul és búcsúzni akar.*) Gróf úr . . .

Luky (*ijedten elállja az útját*). Pardon — és grófnő? Sokat szenved meghülésben?

Friderika (*csodálkozva*). Nem mondhatnám. A rendes őszi náthától eltekintve . . .

Luky (*láthatólag örömmel kapaszkodik a téntába*). Ismerem, kérem. Az a rendes őszi nátha, az valami borzasztó! Az olyan, hogy is mondjam csak? A nátha már úgyis kellemetlen dolog, hát még ha az ember ősszel kapja! Kétségbeejtő! (*Szomoruan néz maga elé.*)

Friderika (*szintén elkomolyodik, sóhajt, majd lorgnette-jén keresztül kérdőleg tekint Lukyra*).

Luky (*többször Friderikára pillant; a szeme megakad Friderika lorgnettején, melyre aztán mereven rászegezi tekintetét*).

Friderika (*ijedten*). Csak nincsen rajtam valami . . . Mit néz kérem?

Luky (*a lorgnettera mutat*). Ezt, grófnő. Ez egy lorgnon ugyebár?

Friderika (*fellélegzik*). Nem kérem, ez egy lorgnette.

Luky (*nagy érdeklődéssel*). Egy lorgnette? Hm, Nézze meg az ember! S én mindig azt képzeltem, hogy ez egy lorgnon! Mi tulajdonképen a különbség lorgnon és lorgnette között?

Friderika. Lorgnon annyi, mint monokli, s a lorgnette? Hát ez a lorgnette.

Luky. No hát, ez roppant érdekes! Az ember csak mindig tanul valamit!

Friderika (*bizalmatlanul ránéz, majd újból indul*).

Luky (*ideges mozdulattal*). Pardon grófnő — nem akart neked az imént mondani valamit?

Friderika (*csodálkozva rázza a fejét*).

Luky (*a homlokára üt*). Jaj, milyen szórakozott vagyok! Hisz én akartam valamit kérdezni a grófnőtől! Szabad?

Friderika (*büvösen*). Tessék . . . De aztán elnézését kell kérnem, mert (*szemét kiforgatva*) a fenséges asszony . . . (*Leül.*)

Luky. Azonnal! (*Szintén leül; némi keresgélés után*). Néhányan ma még vacsorára is itt maradunk . . . s tánc is lesz . . .

Friderika (*kelletlenül*). Hallottam róla! . . .

Luky. Igen, igen, a fenséges asszony nekem is szólt, maradjak itt . . . (*Nagy buzgalommal*). Grófnő persze szintén táncol?

Friderika (*bátrazökken, tiltakozó mozdulattal*). Én? (*Fanyar mosollyal*). Nem.

Luky. Miért nem? Nem szeret táncolni, grófnő? Vagy talán csak nem akar?

Friderika (*undorrol*). Irtózom a tánctól s nem értem, hogy a XX. századbeli kultúremler még most sem vetette le azt az őskori barbár szokást, amely nem egyéb, mint a két nemnek visszataszítóan nyílt erotikus közeledése. Nem, én nem táncolok s ha tőlem függne, rendőrileg szüntetnék be minden táncvigalmat.

Luky (*rábámul Friderikára, aztán nyájas mosollyal*). Tréfálni méltóztatik ugyebár?

Friderika. Ilyen dolgokban nem ismerek tréfát, s ha a gróf úr csak azért óhajtott velem . . . (*Felkel.*)

Luky (*felugrik s leülésre kényszeríti Friderikát*). A világért sem, drága grófnő — egész másért — no de egész másért! (*Kényszeredett nevetéssel leül és rázza a fejét.*)

Friderika (oldalvást, lorgnettején keresztül bizalmatlanul szemléli Lukyt; szünet).

Luky. Tessék?

Friderika. Nem szóltam semmit.

Luky (nagyon komolyan). Azt gondoltam, hogy méltóztatott . . .

Friderika (türelmetlenül). Nem!

Luky (ijedten arrább tolja a széket). Pardon. (Szünet.)

Friderika (nyugtalanul tekint a terras irányába, azután nyersen): Még most sem jutott eszébe, amit tőlem kérdezni akart, Luky gróf?

Luky (öszintén). Nem. (Helyreigazítja magát.) Azaz, dehogy is nem! Sőt — hopp, megvan!

Friderika (bizalmatlanul). Ez szerencse. Kiváncsi vagyok.

Luky. Elhiszem. Én is az vagyok. (Kis szünet után.) Ahogy így szembe ülök a grófnővel — a mamám jut az eszembe. — Mindig azt mondja, hogy miért nem alapítok már családot?

Friderika. Ebben a kedves mamájának tökéletesen igaza van; de hogy miként jut eszébe a családalapítás most, hogy velem ül szemben, éppen én velem? Ez egyenesen sértés!

Luky. Sértés? (Kétségbeesetten nevet.) Bocsánat, de ezt nem bírom felfogni. Ez . . . ez . . . (Lehorgasztja a fejét egyszerűen.) Ez így nem megy. Sehogysem megy.

Friderika. Úgy . . . ? (Aggodalommal figyeli Lukyt.) Ez mindenestre különös . . .

Luky. Nagyon különös . . . (Maga elé bámul.)

Friderika (óvatosan felkel).

Luky (hirtelenül felugrik). Hová megy grófnő?

Friderika (nehezen leplezi rémületét). Bocsásson el, csak egy pillanatra . . .

Luky (határozottan). Szó sincs róla. Így nem lehet előlem megszökni. Az ég szerelméért, hát mondja már meg azt, amit «tudnom kell» s rögtön elengedem! Rögtön!

Friderika (mereven bámul rá, aztán hirtelenül felkapja a szoknyáját és rohanva menekül).

Luky (utána veti magát).

Friderika (halkan felsikolt; mindketten jobbra el).

TIZENÖTÖDIK JELENET.

Livia, herceg.

Livia (a középpajtonál leskelődött, most kacagva bejön, utánuk néz). Ez sikerült! (Balra elől ki akar surranni, mikor a herceg lép be. Zavarodottan megáll.)

Herceg. Hová mégy? Friderika grófnő hol van?

Livia. A sárkány? Fogalmam sincs!

Herceg. De hisz' a mama megparancsolta neked, hogy várd be itt?

Livia (hirtelen leül). Várom — de nem jön.

Herceg. A mama azt kívánja, hogy Dünhusen grófnő állandóan melletted legyen!

Livia. A mama sok mindent kíván az embertől, amit nem lehet kibírni! (Hízogón.) Papa még mindig haragszik? (Hozzásmul.)

Herceg (lágyan). Dehogy haragszom. De a mama, tudod, ideges, és nem szereti, ha folyton . . . (Kis szünet után.) Mondd csak, mi van azzal a Magnusszal?

Livia. Semmi. (Felkel és jobbra megy.)

Herceg. Semmi? Mégis, ez a fiú tetszik neked, valld be . . .

Livia. Hát igen. Tetszik. Egy kicsit. Ebben csak semmi sincs?

Herceg. Jó, jó, — de az ilyen érzelmekkel vigyázni kell, érted? Az ember azt hiszi, hogy semmi, s csak akkor veszi észre, hogy mégsem semmi, amikor már késő . . . Hisz' az anyád csak óvatosságból beszél s én is . . .

Livia (közbeszól). De mitől félnek annyira?

Herceg. Attól, hogy komolyan beleszeretsz a

fiatal tisztbe s azt csak magad is be fogod látni, hogy ennek a dolognak nem lehet folytatása!

Livia. Ugyan kérem, papa, egy kis flirt nem kötelez semmire. És úgy minden nélkül . . . oly sívár az élet . . .

Herceg *(önkéntelenül csöndesen bólogat).*

Livia. Jaj, papa, maga az egyetlen ember ebben a díszes familiában, aki engemet megért! *(Megöleli.)*

Herceg *(jóságosan megveregeti Livia arcát).* Jól van, jól, csak légy okos, kis lányom! *(A jobboldali üvegajtó irányába indul, megáll és hátranéz.)* Nem jössz?

TIZENHATODIK JELENÉT.

Voltak, Miklós.

Miklós *(a baloldali üvegajtón jön, mikor a herceget megpillantja, zavartan áll).*

Herceg *(barátságosan int Miklósnak).* Hazafelé?

Miklós. Igen, Fenség.

Livia *(élesen).* Szó sincs róla! Ebből nem lesz semmi. *(Herceghez.)* Papa kérem ne engedje el Magnus grófot. Ép most hallom Ruditól, hogy mama néhány tisztet és konteszt meg mamát itt tart vacsorára . . . tánc is lesz. *(Miklóshoz.)* Csak nem akar elmenni?

Miklós. De igen.

Livia *(meglepetve).* Mit jelentsen ez?

Herceg. Félfüllel mintha én is hallottam volna erről a mulatságról. Mindjárt beszélek a feleségemmel . . . *(Indul, majd hátraszól Miklóshoz.)* Ön természetesen itt marad! *(Be sem várva Miklós választát, el a jobboldali üvegajtón.)*

TIZENHETEDIK JELENET.

Livia, Miklós.

Livia *(neheztelve)*. Igazán nem értem magát! Komolyan el akar menni? Nem hallotta, hogy az atyám az imént meghívta?

Miklós. De hallottam. Azért mégis illőbb dolognak tartom, hogy . . .

Livia *(élénken)*. Miki! Ha még egy szót szól, megharagszom! Maga itt marad! Az atyámnak nem adhat refüt?

Miklós. Távol áll tőlem, hogy a hercegnek refüt adjak, de hisz az udvariasság volt csupán, és hercegnő . . .

Livia *(felszisszen)*. Semmi hercegnő és mindentől eltekintve, hercegnő, magának is tartozom valamivel hercegnő. Nem gondolja, hercegnő?

Miklós *(elmosolyodik)*. Igaz — Livia.

Livia *(vonásai kiderülnek)*. Nézze meg az ember ezt a kis kakast! Ha nem borul mindenki a nyakába, már feldugja az orrát!

Miklós. Én?

Livia. Igen, igen maga! Ami pedig a mamát illeti . . . *(magába fojja, amit mondani akart)*. Az egy szegény . . . Ha ő rá hallgatnék . . . *(Vállat von.) Szerencsémre mindig a magam feje szerint szoktam cselekedni . . . (A kertből halkán cigányzene hallatszik; magyarokat játszanak, Livia a zongorához támaszkodik s Miklós szemébe néz.)* Tehát itt marad?

Miklós *(szerelmesen viszonyozza Livia tekintetét, aztán lehorgasztja a fejét)*.

Livia. Mit gondolt most?

Miklós *(elmosolyodik és feltekint)*. Azt kérdeztem magamtól, hogy való-e ez mind, vagy álom?

Livia. Nézzen abba a tükörbe. Az majd megmondja . . .

Miklós (hátranéz).

Livia (diszkréten, kedvesen csókot hint a tükör irányába).

Miklós (hirtelenül visszafordul és meg akarja ragadni Livia kezét).

Livia (elhúzza a kezét). Csitt! . . . Huncut tükör, az bizonyos! Tudja-e, hogy ha az ember belenéz és mellette gondol valamit, az valóra válik?

Miklós (élénken). Ugy? (Újból a tükörbe néz.)

Livia (mellé áll; kis szünet után). Gondolt már valamit?

Miklós. Gondoltam. És maga?

Livia. Én is.

Miklós (visszafojtott hangon). Mit?

Livia. Azt hiszem azt, amit maga . . . (Egymás szemébe néznek.)

Miklós. Hát igazán . . . ?

Livia. Igazán.

Miklós (boldogságtól ragyogó arccal, kis szünet után, remegő hangon). És a szülei?

Livia. Azt bízva rám. Én a maga felesége akarok lenni és leszek is . . .

Miklós (megragadja Livia kezét és azt hosszasan megcsókolja).

Livia (engedi, mialatt fürkészve a terrasz felé néz, aztán visszahúzza a kezét).

Miklós (a homlokához kap és néhány lépést tesz a terem közepe felé; a cigány kint a kertben új, mélabús nótába fog; a zene most erősebben hallatszik, mint eddig).

Livia (ábrándosan). Az én nótám . . .

Miklós (figyel, aztán mosolyogva visszajön, a zongorához ül és előbb halkán, majd mindig jobban és határozottabban kíséri a kívülről hallatszó nótát).

Livia (Miklós mögé áll, a székre támaszkodik és elragadtatással hallgatja játékát; a terraszon lévőek figyelmesekké lesznek a játékra és a két ajtóba állanak).

TIZENNYOLCADIK JELENET.

Voltak, herceg, hercegné, Rudi, Petneky, Maál, Maróthy, Zathoch grófné, Marietta, Zsófia, Luky, Friderika, urak, hölgyek, tisztek.

Herceg (Zathoch grófnével, hercegné Maállal, Marietta és Zsófia Lukyval, Petneky Maróthy és Friderika társaságában a két üvegajtón halkan bejön és a játékot hallgatva, megáll. Mögöttük urak, hölgyek, tisztek).

Livia (a tükörben figyeli a terraszfelől jövőket; mikor mindnyájan a teremben vannak, lehajol Miklósról s amint ez feléje fordítja arcát, megcsókolja. Ugyanabban a pillanatban Miklós abbabagyja a játékot).

Hercegné (felsikolt és támolypog; Petneky és Maál segítségére sietnek).

Herceg (a szívéhez kap és elfordul, mozgás az összes jelenlévők részéről).

Hercegné (fuldokló hangon). Livia! No de Livia!

Miklós (felugrik s az őt és Liviát körülvevő társaságlátára elsápad, aztán kiegyenesedik és mozdulatlanul áll).

Livia (abban a pillanatban, mikor a hercegné nevénél szólítja, nyugodtan, mosolyogva hátrafordul; ártatlanul). Mi történt? Csak szabad megcsókolni a vőlegényemet?

Hercegné (halk jajgatásfélét hallat s karszékebe dől, melyet Petneky odatolt; a jelenlévők összenéznek).

Herceg (kis ujjával megremegteti a fülét, mint aki rosszul hallott).

Livia (Zathoch grófné elé lép, a legtermészetesebb hangon). Maga ezt nem tudta, Mariska néni?

Zathoch grófné (bambán bámul Liviára).

Livia (Mariettehoz). Hát te? Te sem tudtad? (Maálhoz.) És maga, Gyuri? (Fejét rázza, majd a herceg elé lép.) Kérem papa, szóljon már valamit, hisz' roppant kellemetlen dolog, hogy senki sem tud

semmit az egész históriáról! Hát mondja, legalább, hogy igaz!

Herceg *(némi habozás után)*. Igaz. Livia — Magnus gróf menyasszonya...

Hercegné *(fel akar kapaszkodni, de erőtlenül hátradől; általános mozgás)*.

(Függöny.)

NEGYEDIK FELVONÁS.

Különszoba egy előkelő pozsonyi szálló éttermében. Balra a szálló előcsarnokába nyíló főbejárat, a háttérben jobbra ajtó, teljesen összecsukható függönyökkel. Ez az ajtó az ebédlőbe nyílik. A főbejárattól jobbra, a sarokban tálalóasztal, ezen egyéb odavaló tárgyakon kívül néhány likőrös üveg, tányérok, poharak. Az előtérben balra kis szalonasztal, három hozzávaló székkal és kisebb támlás divánnal. Jobbra nagyobb szalonasztal, támlásszékekkel. Este tíz és tizenegy között.

ELSŐ JELENET.

Főpincér, két **pincér**, majd **Bonyhád**.

Főpincér *(a két pincérhez, akik pezsgőt hoznak és az ebédlő felé sielnek)*. Most már vizet is önthettek a pezsgőhöz. A szép bécsi primadonna pillantásától szesz nélkül is berúgnak a palik. *(Pincérek nevetve el. Bonyhád jön a külső ajtón. A főpincér meghajol.)* Alászolgája, méltóságos uram.

Bonyhád. No, mi van itt?

Főpincér. Maróthy nagyságos úr vacsorát ad a bécsi primadonna tiszteletére. A fiatal herceg is itt van . . .

Bonyhád. Na és engem nem hívtak meg véletlenül?

Főpincér *(mosolyogva hajlong)*. Nincs tudomásom róla, báró úr . . .

Bonyhád. Hát ez egyenesen disznóság . . . *(Át-megy.)* És az a . . . hogy is hívják . . . az a Magnus gróf is itt van?

Főpincér. Nem, kérem . . . Vártuk őt is vacsorára, de még nem jött meg . . .

Bonyhády. Úgy? — Nahát, adjon egy kupica pálinkát . . .

Főpincér *(a kiszaladó pincérhez).* Egy kupica pálinkát a báró úrnak . . .

Bonyhády. Nem kell . . . *(A tálatlón lévő likőrös üvegekre mutat.)* Abból adjon . . . a . . . *(A főpincér tölt.)* Maróthy nagyságos úr és Magnus úr egészségére . . .

MÁSODIK JELENET.

Előbbie, Miklós.

Miklós *(bejön, a vele jött pincérnek adja a kardját, sapkáját).* Szervusz.

Bonyhády. Szervusz . . . Hát te is a szép bécsi primadonna szvitjéhez tartozol? *(Miklós ránéz, aztán hirtelen elfordul és előrejön. A főpincér már előbb besietett az ebédlőbe.)* Na szervusz . . .

Miklós. Szervusz . . . *(Idegesen fel és alá jár.)*

HARMADIK JELENET.

Miklós, Maróthy.

Maróthy *(besiet az ebédől, kitörő örömmel).* Hála Istennek, hát mégis eljöttél . . . Már azt hittem, hogy egészen befészkelődött az agyadba az az örült gondolat . . .

Miklós. Hagyj, kérlek! . . .

Maróthy. Még mindig az a rémkép! Ostobaság! Ha higgadtan ítéled meg a helyzetet, be kell látnod, hogy abszurdum!

Miklós. Jó, jó . . .

Maróthy. De ha mondom, hogy Asta maga . . . *(Hirtelen abbahagyja, mikor egy pincér átmegy a színen.)* Nevetséges! Honnét veszed ezt az örült gondolatot?

Már hogyan volna Asta Maertens azonos az öngyilkossá lett nővéreddel?! Vagy nem bizonyos, hogy Ada grófnő meghalt?

Miklós. Eddig bizonyos volt, de most már nem az! Sőt egészen bizonyos, hogy él. Ő az, hiába! . . . *(Mély szánalommal.)* Szegény Ada, szegény kis Adus!

Maróthy. Édes barátom, a halottak nem szoktak feltámadni és mindentől eltekintve, tudod, hogy megkérdeztem Astát és ő tagadta. Miért tagadná?

Miklós. Miért? Kérlek, talán én is eltagadnám az ő helyzetében. *(Felkel.)* Szegény leány! *(Fel és alá jár.)* Mikor felmentél az öltözőjébe és én kint álltam az utcán és a fejemben kalimpált a vér s úgy éreztem, mintha fojtogatnának, egyszerre egy pillanatra magam is azt hittem, hogy ez lehetetlen! Ada szőke volt. Asta Maertens vöröshajú. Ada karcsúbb, fejletlen volt. Asta nagy, asszonyszerű, egész lényem más . . .

Maróthy. No látod!

Miklós *(mély meggyőződéssel).* És mégis, hiába, ez Ada!

Maróthy. No tudod . . . *(Visszafojtja kitörését, biggadtan.)* Ha úgy lenne, akkor előttem is elárulta volna magát. Úgy ismerem, mint saját magamat. Sohasem hazudik, most sem.

Miklós. Hát akkor miért akadt meg, mikor lenézett a színpadról s meglátott? Miért?

Maróthy. Egyszerűen azért, mert megijedt tőled. Ezt őszintén be is vallotta. Azt mondta, hogy hirtelen felugrottál a zsölyédről és úgy néztél rá, mintha legalább is kísértetet pillantottál volna meg. Csak képzeld magad az ő helyzetébe! Még szerencse, hogy ismét feltalálta magát és nem esett ki egészen a szerepéből. Nem, nem, édes öregem, nyugodj meg. Ez az egész egy csudálatos véletlen, semmi egyéb.

Miklós *(mereven, bizalmatlanul néz rá, aztán válat von).* Ha neked van igazad — aminthogy bizonyosan nincs. — akkor egészen megbolondultam . . .

NEGYEDIK JELENET.

Előbbiek, Rudi.

Rudi (*kijön az ebédlőből, kissé támolycop*). No mi lesz? . . . (*Meglátja Miklóst.*) Hát te is itt vagy? Furcsa vőlegény vagy, mondhatom. Mi a fenét keresel színésznők társaságában?

Miklós (*vállat vonva, elfordul*).

Maróthy. Az én bűnöm. Én beszéltem rá, jöjjön el. Azt akartam, hogy megismerkedjék a barátnőmmel.

Rudi (*halkan*). Mi baja ennek az embernek?

ÖTÖDIK JELENET.

Előbbiek, Ada.

Rudi. Ah, a művésznő! . . .

Ada (*nevetve jön az ebédlőből*). Milyen meleg van odabenn . . . Maguk is megszöktek? . . .

Maróthy (*Adához*). Engedd meg, hogy bemutassam legjobb barátomat, gróf Magnus Miklóst . . .

Ada (*tettetett nyugalommal*). Örülök, hogy végre megismerkedhettem magával, kedves gróf, már oly sokat hallottam magáról. De tudja (*tréfásan megfenyegeti*), hogy komolyan megijesztett a színházban, mikor rám bámult?

Miklós. Sajnálom . . . igazán . . . de hisz a barátom elmondta . . .

Ada. Hogyne, hallom, a nővérére emlékeztetem . . . Még pedig szegény elhunyt hugára . . . (*Konvencionális részvétellel.*) Képzem, milyen fájdalmas impressziókat kelthetek magában ezzel a szomorú hasonlatossággal. (*Rudihez fordul.*) Hercegem! Igaz, még meg sem köszöntem a gyönyörű virágait, amiket az öltözőmbe küldött . . . De vigyázzon máskor. A szalagcsokorban ezeket a remek gyöngyököt találtam . . . Biztosan

tévedésből kerültek oda . . . Lássá, más már megtartotta volna magának . . .

Maróthy (*figyel*). Mi az?

Rudi (*zavartan áll, nézi a gyöngyöket. Maróthyhoz fordul, aki kérdő tekintettel néz rá*). Semmi, kérlek. Nem értem ezt a dolgot. Itt az inasom csinált valami galibát . . .

Maróthy (*gyanakodva*). Az inasod?

HATODIK JELENET.

Előbbie, Maál, Pipi, Mici, Annie.

Pipi (*a többi színésznővel és Maállal hangosan jön az ebédlőből*). Gyerekek, ilyen lumpolást már rég kívántam magamnak. (*A jobboldalon letelepednek.*)

Mici. Milyen vacsora! Hiába, csak Magyarországon van élet! (*Közben a pincérek pezsgőt töltöttek.*)

Maál (*felkapja a poharát, kissé mámorosan*). A művészet . . . a művésznők . . . Asta Maartens, a művésznők királynője éljen, éljen! (*Koccintanak, Ada is hozzájuk csatlakozik.*)

Rudi (*még mindig ott áll az ékszerrel a kezében, Maróthyhoz*). Biztosíthatlak, hogy itt csak tévedésről lehet szó. Ezeket a gyöngyöket kikészítettem az íróasztalra, hogy holnap Bécsbe vigyem őket, mert újra akartam őket fűzetni . . . És tudod, az inasom, mikor mondtam neki, hogy vigye el a virágot . . .

Maróthy. Jó, jó, de ne felejtsd el meghúzni az inasod fülét, ja, igaz! (*Bemutatja Miklóst.*) Gróf Magnus Miklós, — Tusch Mici, Wondrasch Annie és Bengal Pipi, a pozsonyi német színtársulat kimagasló hölgy-tagjai . . .

Mici (*Maróthyhoz*). Te, mi volt ma este Astával? Már azt hittük, hogy . . .

Maróthy. Semmi, semmi . . .

Ada (*Maálhoz*). Maál, maga mennyire meghízott, amióta utoljára láttam! Mit mivel? Mondja?

Maál. Hja a szerelem, a szerelem!

Rudi (*Maróthyhoz*). Roppantul röstellem a dolgot . . . Tudod egy névjegyem volt a gyöngyök mellett és a mikor annak a számár inasnak mondtam, hogy vigye el a virágot a névjeggyel, hát mindjárt hozzátette a gyöngyöket is. (*Nevet.*) Egyszerű az egész, örülök, hogy mindjárt rájöttem.

Ada (*pezsgős pohár a kezében*). Még mindig a gyöngyöknél tart, herceg? (*Miklóshoz, aki átjött balról.*) Nem szeretem a felmelegített dolgokat.

Miklós (*nyersen*). Vannak dolgok, amelyek frissen maradnak, még ha nem is melegítik fel őket. Emlékek például . . .

Ada (*egészen hozzálép*). Kétségtelenül. De a rossz emlékeket ki kell dobni mint felesleges ballasztot a hajóból, mert különben elsüllyedünk . . . (*Exalatt Rudi is a másik csoporthoz csatlákozott; isznak. Ada Maróthyhoz fordul.*) Ez az idegen társulat is megzavart . . . Pedig nagyon kedvesek voltak mind . . . Hanem a partnerem, ez az öreg Schubert, na, ez originális alak!

Mici (*bambán nevetve*). De még milyen originális!

Pipi. Azt hiszi, hogy Treumann is elbujhatna mellette . . .

Rudi. És nem játszik színésznővel, csak akkor, ha előbb . . . (*nyel egyet*) mondjuk, ha előbb megcsókolta.

Maróthy (*Adához*). Igaz? (*A színésznők nevetnek: igaz.*)

Ada. Engem még nem csókolt meg, de jó hogy tudom. Minek fosszam meg ettől a kis örömtől?

Miklós (*megvetőleg néz rá*).

Maróthy. Mi van a cigánnyal?

Főpincér. Már elküldtem érte, nem értem . . .

Annie. Jé, nagyszerű, cigány is lesz!

Mici. Csárdást fogunk táncolni!

Maál. Az asztal tetején!

Mici. Kicsoda?

Maál. Hát magal

Rudi. Velem együtt. De nem csárdást, hanem onesteppet. Abban van kultúra.

Ada. Különösen ha az ember az asztal tetején táncolja.

Rudi (*Adához*). Még maga is ott fog táncolni ma este, meglátja.

Ada. Ó-dehogy! Akkorára én már régen az ágyban leszek.

Rudi. Kivel? (*A lányok kacagnak.*)

Maróthy (*Rudihoz*). Herceg, vigyázz! Még nem állsz az asztal tetején!

Rudi. Vagy úgy. No jól van, nem szoltam egy szót sem. (*Leül hátul Anniehoz.*) Nincs unalmasabb, mint egyedül az ágyban feküdni. (*Nevetés.*)

Miklós (*oldalt balra az előtérben cigarettára gyújt s undorral néz feléjük*).

Mici. Jaj de melegem van!

Rudi. Vesse le a ruháját, művésznő... Meglátja, milyen fesztelenül fogunk akkor mulatni.

Mici (*nevet*). Hogyne, majd, azonnal!

Maál. Kitűnő idea, helyezkedjünk kényelembe! (*Felgombolja attiláját, kihúzza katonai gallérját.*)

Maróthy (*csillapítva*). Gyerekek, gyerekek!

Maál. Hallatlan! Hát konteszekkel vagyunk itt együtt, vagy színésznőkkel? (*A hátsó szobából cigányzene hallatszik.*)

Rudi. Itt a cigány! Gyerünk!

A lányok. A cigány! (*Felugranak, táncba fognak, Rudi egyszerre két lánnyal is, Maróthy a házigazdát játssza.*)

Ada (*ezalatt pezsgős pohárral a kezében észrevétlen előbbre jön Miklós mellé, egy pillanatra oldalt néz, aztán egyszerűen, kedvesen*). Meg tudsz nekem bocsájtani?

Miklós (*összerezzen, de visszanyeri színlelt nyugalomát*). Mire való volt ez az egész komédia? Hogy megsirattalak!

Ada (*halkan*). Vigyázz!

Rudi. Nem jön, művésznő?

Ada. Azonnal... A pezsgő a fejembe szállt...
(*A többiek kitáncolnak az ebédlőbe; az ajtó nyitva marad.*)

HETEDIK JELENET.

Ada, Miklós, majd Rudi.

Ada. Megbocsátod?

Miklós. Mit?

Ada. Hogy megjelentem a látóhatárodon, hogy megzavartam a nyugodalmadat, a boldogságodat talán... de amikor megtudtam, hogy a közelemben élsz, néhány mérföldnyire tőlem, nem bírtam ki tovább, látni akartalak, csak ismét egyszer látni, távolról...

Miklós. Hová sülyedtél!

Ada (*fájdalmasan feltekint; egy pincér megy át a színen, mire fennhangon:*) Kérem adjon egy cigarettát, Magnus gróf... (*halkabban*) de olyat, mint akkori-ban, amelyet magad csavartál...

Miklós (*elfordul*).

Ada (*Miklóshoz, miután a pincér jobbra el*). Megvetsz, látom. A te helyedben talán én is így tennék. Ha abban a világban élnék, mint te... abban a rozsdás világban.

Miklós. Lehet rozsdás, de tisztességes. Te... Magnus János leánya: a barátom szeretője! Kokott!

Ada (*szemrehányólag*). Miki!

Rudi (*beszól*). Asta! Astici! Astikó!

Ada (*bátraszól*). Mit akar, herceg?

Rudi. Nagyon vágyódom magáért! Jöjjön ide be, itt sokkal szebb!

Ada. Egész jól érzem magam itt is! (*Miklóshoz*). Ha egy nőt, aki megáll a saját lábán s a társadalmi renddel nem törődve, azt az egy jogot követeli a maga számára, hogy azt szerethesse, akit akar, ellen-

szolgáltatás nélkül . . . kokottnak akarsz minősíteni, akkor igazad van. Kokott. Az vagyok.

Miklós (*megvetéssel*). Csodálom az őszinteségedet. És ki volt a megrontód? Maróthy?

Ada. A megrontóm? (*Elmosolyodik.*) Ez kemény kifejezés. Olyan mint: kokott. (*Határozottan.*) Nem, nem Maróthy volt . . .

Miklós (*Adához*). Ha már olyan büszke vagy emancipált életedre, miért bujkálsz a világ előtt? Miért nem iratod ki nagy betűkkel a szinlapra, hogy Magnus Ada grófnő? Kitűnő reklám volna!

Ada. Ezt te kérded tőlem? Te? Hát nem jutott eszedbe egy pillanatra sem, hogy a te kedvéért teszem? Édes Istenem, ha te nem volnál . . .

Miklós (*csodálkozva*). Az én kedvemért, Ada?

Ada (*bólint*).

Miklós (*küzdve jobbik érzelmeivel*). Köszönöm . . . (*erőltetett gúnnyal*) s az öngyilkosság? Azt is az én kedvemért rendezted?

Ada (*határozottan*). Nem. Azt már a magam kedvéért tettem. Az anyánk el akart adni . . . Érted? . . . El akart adni egy gazdag bankárnak. Nem volt senkim, aki megvédelmezett volna. Senkim! (*Kedvesen.*) Te sem, Miki!

Miklós (*felháborodással*). Az anyánk el akart . . . Ez lehetetlen!

NYOLCADIK JELENET.

Előbbiek, Rudi, majd Maróthy.

Rudi (*a függőnynél*). Asta! Astikó! Királynő! Énekelje el azt a szép nótát, hogy . . . (*Énekel.*)

Ada. Olyan fáradt vagyok ma este . . . Talán később . . .

Maróthy (*megjelenik a herceg mögött*). Hagyd őket . . .

Rudi (*előrejön*). Nem . . . meg kell néznem, miről

diskurálnak ezek . . . (Adához.) Úgy látszik, hogy ez a tisztelt úr egészen komolyan udvarol magának? (Miklóshoz.) Gyönyörű dolog, mondhatom!

Ada (nevetve). Semmi joga féltékenykedni, herceg!

Maróthy (Ada felé fordul). Semmi joga, igazad van! (Rudihoz.) Látod? (Boldogan.) Csak nekem volna jogom hozzá, de én nem vagyok féltékeny. Ismerem a barátomat. Éljen gróf Magnus Miklós és a bájos menyasszonya! Éljen! (Pezsgőt tölt magának.)

Rudi (bambán). Miféle menyasszony? (Megérti.) Vagy úgy! Egészen megfeledeztem a nővéremről, ebben a díszes környezetben.

Ada (koccint Magnussal). Éljen Livia hercegnő! (Rudival koccint, aki azt csak kelletlenül teszi és arcát fintorgatva, felhajtja a poharat.)

Maróthy (hátkán Adához, Miklósra mutatva). Meggyőzted, végre-valahára?

Ada. Meg, meg!

Maróthy (Miklóshoz). No látod!

KILENCEDIK JELENET.

Voltak, Péter.

Péter (főbejáraton jön, megáll, szalutál, keres valakit; megpillantva Maróthyt). Hadnagy úrnak alássan jelentem, a sárgánk alighanem megdöglük! (Mindenki Péterre figyel, mozgás.)

Maróthy (Péterhez). Megbolondultál!

Péter. Nem én, hadnagy uramnak alássan jelentem.

Maróthy (unottan). Ördög vigyen . . . Megyek. (Adához.) Bocsáss meg, rögtön visszajövök! (Főbejáraton el.)

TIZEDIK JELENET.

Ada, Miklós, Rudi.

Rudi. Végre egyedül! Királynő! S míg Maróthy a lovát kúrálja, addig én magának fogok kurizálni.

Megengedi, hogy úgy tegyek, mintha egyedül lennénk a szobában?

Ada (*erőltetett udvariassággal*). Nagyon szívesen, de hisz nem is vagyunk egészen egyedül . . .

Rudi. A sógor nem számít . . .

Ada. Én most éppen Magnus gróffal beszélgetek . . .

Rudi (*Adához*). Á! Zavarok? Akkor éppenséggel itt maradok!

Ada. Csöppet sem zavar.

Rudi (*Miklósához*). Nem is értem, hogy te még mit csinálsz itt Pozsonyban? Hisz a századot kihelyezték Szentgyörgyre. (*Pérsőgtől, iszik.*)

Miklós. Már kint is vagyok, de ma éjjel Maróthy-nál alszom.

Rudi. Legfőbb ideje, hogy innét elkerülj, mert ha a nővérem megtudja, hogy milyen láncok kötnek ide — köszönöm! (*Bántóan nevet.*)

Miklós (*élesen*). Ha jónak látod, meg is telefonálhatod a palotába, hogy itt vagyok. Én majd megfogom magyarázni a dolgot, de csak annak, akinek joga van hozzá, hogy lépéseimet tőlem számon kérje!

Rudi (*jókedvűen*). No, no, csak ne olyan hevesen, barátom! (*Adához*.) Kérem, ne hallgasson erre a fiatal emberre, ez egy nagy kópé! Vőlegény, aztán udvarolni akar magának! Remélem, hogy ha már ő benne nincsen annyi . . .

Ada (*haragosan közbeszól*). Ugyan kérem, hallgasson! Mit tudja maga, kedves herceg, hogy nekünk mi beszélgetni valónk van egymással (*felkel*).

Rudi (*Ada keze után kap és közelebb ül*). Üljön le szépen, drágám és ne izéljen!

Ada (*kedélyességet színelve, ráüt Rudi kezére*). Haragszom magára, herceg. Nincs joga így beszélni velem . . .

Rudi (*újabb poharat tölt magának*). Ne haragudjék, királynőm és mondja meg inkább, mit szeret azon a totyakos Maróthy-n? (*Iszik.*)

Ada. Ehhez semmi köze . . .

Miklós *(ki már régen küzd magával, szólni akar, mikor az ajtó kinyílik és bejön a társaság, utánuk az ajtóban a cigány. Duhaj ének és tánc.)*

TIZENEGYEDIK JELENET.

Előbbiek, a társaság.

Rudi *(Adához lép).* Igaz . . . de nagyon szeretném, ha volna . . . ! Szabad kérem ! *(Összeüti a bokáját.)*

Ada *(rosszkedvűen).* Hagyjon !

Rudi. Ne haragudjék, Istenő ! *(A cigányok felé.)* Tempó ! tempó ! Isteni jó kedvem van ! *(Elkapja Pipit és twosteppe-táncol.)*

Ada *(Miklóshoz).* Jó helyre kerültem. Szeretnék megszökni . . .

Miklós *(keserűen).* Hisz ez a mindennapi kenyeredhez tartozik !

Ada *(egyszerűen).* Sajnálom egyáltalában, hogy Pozsonyba jöttem. Egy illúzióval szegényebb lettem.

Miklós. És ettől az illúziótól én fosztottalak meg ?

Ada *(kedvesen).* Nem tehetsz róla.

Rudi *(elengedi Pipit, ki Maál karjaiba röpül, s vele tovább táncol, míg ő maga az előbbi helyére tántorog, a székre roskad és ismét Ada keze után kap).*

Ada. Mondja herceg, mindig beszokott így csípni, ha mulat ?

Rudi. Többnyire. De különösen akkor, ha bosszankodom. Már pedig ma este eleget bosszankodtam, amikor ismét csak ott ült amellet a rákszemű Maróthyja mellett, míg én csak a Pipikkel és Micikkel mulathattam ! *(Miklóshoz.)* Menj és táncolj, ha már itt vagy ! *(Pezsőt tölt magának ; Adához.)* Nézze drágám, hallgasson rám. A mélyen tisztelt sógor úr amúgy sincs érdekelve, így tehát nyíltan beszéllek előtte, legalább van tanúm és nem vonhatok vissza semmit sem.

Ada *(idegesen)*. Kérem, engedje el a kezemet.

Rudi. Csak akkor, ha leül. *(Ada leül, mire elengedi kezét, a cigány felé fordulva.)* Menjetek a fenébe, az ember a saját szavát sem hallja! *(Üres poharát a cigány felé hajltja, mire a cigány ijedten kivonul a hátsó szobába; a lányok és Maál követik; összehúzzák a függönyt, mire a zene alig hallhatóvá válik.)*

TIZENKETTEDIK JELENET.

Ada, Miklós, Rudi, majd ismét a társaság.

Ada *(távozni szeretne)*. Azt hiszem itt az ideje...

Rudi. Itt bizony. Hagyja ott Maróthy, s beszéljünk komolyan.

Ada *(felugrik)*. Legalább is izléstelenség mások előtt ilyen hangon beszélni.

Rudi *(színtén felkel)*. Arról én nem tehetek, ha mások jelen vannak...

Miklós. Ajánlom magamat... *(a hátsó szoba felé indul).*

Ada *(kérő tekintettel Miklóshoz)*. Maradj, — maradjon!

Rudi. Engem csöppet sem zseniroz. A sógor úr nekem «luft»!

Miklós *(sötét tekintettel áll).*

Ada *(közelebb jön a herceghez, halkabban)*. Az Istenre kérem, hagyja már abba ezt a tónust...

Rudi *(hozzáhajol)*. Adjon egy puszit, akkor hallgatók.

Ada *(elbáritó mozdulattal)*. Fenség!

Rudi *(tolakodóan)*. Egy puszit akarok! Egy jó puszit! *(Miklóshoz.)* Fordulj meg! *(Meg akarja csókolni Adát, aki undorral eltaszítja magától.)*

Miklós *(kiáltva)*. Elég volt! *(Rudi elé áll.)*

Rudi. Ej ha! Hát neked mi jut eszedbe? *(Farkaszemet néznek egymással.)*

Miklós. Nem tűröm, hogy így viselkedj ezzel a hölgygel! Nem tűröm!

Rudi. Bolond! *(újból Ada felé fordul.)* Egy pusztit kérek!

Ada. Hagyjon békében!

Rudi. Egy pusztit kérek, egy pusztit!

Ada *(ijedten karszék mögé menekül).*

Rudi *(bizonytalan léptekkel követi, de Miklós erővel megragadja a kezét, úgy, hogy tántorog s majdnem el-esik).* Nézze meg az ember! *(Miklóshoz).* Mit akarsz tőlem?

Ada. Ne veszekedjenek, az Istenért! *(Közibéjük lép.)*

Rudi *(Miklóshoz).* Kikérek magamnak minden beavatkozást, megértetted?

Miklós *(higgadtan).* Menj haza, részeg vagy.

Rudi *(hátratántorog, hebegve).* Vigyázz magadra, mert nem tudom, mit csinálok!

Miklós. Megtiltom neked, hogy ezzel a hölgygel ilyen hangon beszélj! *(A zene elhallgat, Maál, Miczi, Annie, Pipi kíváncsian megjelennek az ajtóban és a szóváltás láttára aggódva megállnak.)*

Rudi *(Miklóshoz).* Mégis hallatlan! Hát ki vagy te tulajdonképen, hogy nekem mersz parancsolni? Istennek képzeled magad, vagy micsodának?

Miklós. Nem. Én egyszerűen a fivére vagyok As-tának, vagy ha úgy tetszik: Magnus Ada grófnőnek, s ezért igenis parancsolom neked, hogy távozzál innen azonnal!

Ada *(felsikolt s arcát két kezébe temetve, a divánra ül, Maál és a lányok előre jönnek).*

Rudi *(bambán hol Miklóstra néz, hol Adára, aztán finoman elneveti magát).* Most már mindent értek. Nem is fogom tovább zavarni családi idilljüket! *(A főbejárat felé indul.)* Kell, hogy ezt még ma elreferáljam a családomnak, a fenséges családomnak! *(Nevetve és már csak alig észrevehetően tántorogva megy a főbejárat felé, ahol Maróthyba ütközik.)* Gratulálok a sógorsághoz, pajtás! *(El, a főbejáraton.)*

TIZENHARMADIK JELENET.

Miklós, Ada, Maróthy, színésznők, Maál, majd Maál és színésznők nélkül.

Maróthy (*Maálhoz*). Mi történt itt?

Maál. Óriási — te — óriási!

Ada (*Miklóshoz*). Hogy mondhattad meg ezt, te szerencsétlen!?

Maál. Képzeld, mi sült ki — a huga!

Maróthy. Micsoda? (*Előrejön, Miklóshoz.*) Igaz — mégis — igazán igaz?

Miklós. Igaz.

Maál. Utána megyek, mert még valami galibát csinál. Gyerünk cicák, a mulatságnak vége, mi itt feleslegesek vagyunk. (*Maga balra, a színésznők az ebédlő felé el.*)

Maróthy. Gyerekek, ez a legszebb pillanat az életben! (*Megöleli Miklóst, szertelenül.*) Hát igaz? No hát ez nagyszerű! (*Nézi őket.*) Nem értelek benneteket, ahelyett, hogy egymás nyakába borulnátok, úgy lógatjátok az orrotokat, mintha ez a viszontlátás rátok nézve a legnagyobb szerencsétlenség lenne!

Ada. Miklósra nézve mindenesetre az. A hercegnő nem fog hozzámenni valakihez, akinek a nővére színésznő. Kokott.

Miklós. Ada, kérlek...

Maróthy. Hát egyszerűen ott hagyod a színpadot.

Ada (*csendesen*). Igaz. És te majd kitartasz.

Maróthy. Dehogy, csacsiság. (*Miklóshoz.*) Ezennel megkérem tőled nővéred kezét (*diadalmasan Adához*). Most mondj nemet, ha tudsz!

Ada (*csendesen rázza a fejét, majd lehorgasztja*). Most se mondhatok mást, mint akkor...

Miklós (*meglepetten, kis szünet után*). Ada...

Maróthy (*nagy szemekel mereszt*). Nem akar a feleségem lenni...?

Ada. Nem. (*Miklóshoz.*) De ha kell, a te boldogságodért kész vagyok a legnagyobb áldozatra is: ha

menyasszonyod családja kívánja, lemondok a színpadról . . . a legszebb jövőt, amit az élet eddig adott nekem . . . De meggondolatlanul megzavartam a nyugalmadat — jóvá kell tennem a bűnömet . . .

Maróthy (*aki eddig bambán nézett rájuk*). Nem értem — a színpadot otthagynád — és még sem akarsz a feleségem lenni?

Ada (*szomorúan, mosolyogva nemet bólint*).

Maróthy. Nohát ez olyan talány, amit soha életben nem fogok megoldani! (*Elkeseredetten leül és tölt magának.*)

Miklós (*Adához lép*). Én értelek, Adám! És köszönöm az áldozatodat. De nagyon sokat adnál oda értem — és ki tudja — talán hiába! Neked a színpad az új élet — a munka a felszabadulás abból a világból, amelyik csak keserűséget tartogatott a számodra . . . És ebben én is hibás vagyok, érzem. Nem fogadhatom el az áldozatodat — hiszen nekem kellene érted áldozatot hozni, nem neked én értem (*maga elé néz, pillanatnyi szünet*). És ne félj. — Solmingenékkel majd elintézem a dolgot . . . (*Ottbagyja, rágyújt.*)

Ada (*szomorúan bólint, csendesen*). Én nem hiszem . . .

Maróthy (*felugrik*). Ada! Hát komolyan nem akar a feleségem lenni!

Ada (*kedvesen rázza a fejét*).

Maróthy. Érthetetlen! De miért nem az Istenért?

Ada. Huszártiszt nem veheti el a szeretőjét. Kokottot!

Maróthy (*szemrehányólag*). Ada!

TIZENNEGYEDIK JELENET.

Előbbie, Maál.

Maál (*sietve jön, karddal, sapkával*). Tyű, micsoda ramazurit csinált ez a Rudi! Egészen felforgatta a

palotát . . . Úgy megrohanták Liviát, szegény, azt se tudta mit mondjon . . . Rémes volt . . . alig birtam elmenekülni a rumliból . . .

Miklós (nagy szünet után bólint). Hát persze . . . (Leül, cigarettára gyújt.) Erre gondolhattam volna . . . Mégse tettem mást . . . Szegény Livia! . . . No most már ihatom én is . . . (Felkapja poharát.)

TIZENÖTÖDIK JELENET.

Voltak, Livia.

Livia (estélyi ruhában, nagy bő kabátban sietve jön a főbejáraton, s a jelenlevőket megpillantva, egy-két másodpercig habozva, mosolyogva áll és kérdőleg tekint Adára, aki nem ismeri).

Miklós (felugrik). Livia!

Maróthy (Adához.) A hercegnő . . .

Livia (kitörő örömmel). Ada, édes Ada, olyan boldog vagyok, hogy élsz, s hogy veled megismerkedhetem! (Megöleli és megcsókolja.)

Ada (meghatottan). Livia!

Miklós és Maróthy (mozdulatlanul állnak, aztán Maróthy jobbkezevel megragadja Miklós balkezeit).

(Függöny.)

OTÖDIK FELVONÁS.

Miklós lakása Szentgyörgyött. A legszükségesebb butorokkal berendezett kisebb szoba, egyszerű falusi házban. Jobbra főbejárat, mely keskeny folyosóra nyílik, a háttérben gyümölcsösre nyíló üvegajtó, ettől jobbra-balra egy-egy ablak, muskátlival. A háttérben, balra, hálókamrába nyíló ajtó. Balra, az előtérben íróasztal, néhány könyvvvel, két-három üveggel és egy retortával, mint amilyenek laboratóriumokban használatnak. A középső ajtótól jobbra ruhaszekrény; a falon, az íróasztal fölött gépek keresztmetszetét ábrázoló rajzok; az íróasztal mellett lakattal lezárt faláda nyersfából. A középén egyszerű asztal, reggeli kávé maradványával, néhány szék. Dél-előtt.

ELSŐ JELENET.

János, majd grófnő.

János *(tisztai atillával karján, kezében magas tisztviselményével sámfán, jön pipával a szájában. A szekrényhez megy, amelyben a magával hozott tárgyakat kezdi elhelyezni. Magában morfondíroz).* No, hogy ezek a csendőrök hogy kóborognak ma egész nap a ház körül! *(Rendezkedni kezd, kopognak, mire hátranéz a főbejárat irányába.)* Te vagy, Miska? Gyere be!

Grófné *(kopott fekete ruhában, fekete selyemkendővel a fején, kis utitáskával a kezében, porosan és fáradtan benyit a főbejáraton).*

János *(meglepetten áll, aztán):* Kit tetszik keresni?

Grófné *(fáradt hangon, alig hallhatóan).* Mondja csak, kedves barátom, jó helyen járok-e itt? Gróf Magnus Miklós hadnagy urat keresem.

János. Ez a méltóságos gróf úr lakása. De nincs itthon. Elment.

Grófné *(kellemetlenül érintve)*. Úgy . . . Mikorára várja vissza a gazdáját?

János *(vállat von)*. Lehet, hogy nemsokára hazagyün a gróf úr, de lehet, hogy soká elmarad. Mi tetszik tőle?

Grófné. Fontos közölni valóm van vele . . . be fogom várni.

János *(gyanakúvó szemmel figyeli a grófné minden mozdulatát)*. A nagysága nem ide való, Szentgyörgyre, ugyl?

Grófné. Nem. Igazán az Isten háta mögött van ez a hely. Már a vasuti utazást is alig győzi az ember, hát aztán, míg ideér a falu végébe!

János. Bizony nem valami finom hely. Pozsonyban jobb volt. Amint látom, a nagysága messziről gyün.

Grófné *(lassan előrejön az asztalig)*. Messziről, igen . . .

János. Aztán csak valami jó hírt hozzon a gróf úrnak, kérem, mert amióta eljegyeztük a hercegnő öfenségét, azóta nem mindig rózsás a kedve.

Grófné *(feltekint, aztán amint észreveszi az asztalon álló reggeli maradványait, belenéz a kávéskannába)*. Oly éhes vagyok, tegnap este óta semmit sem ettem, nem értem rá. *(Leül, leteszi a táskát, kitölti a kávé és azt a süteménnyel együtt mohón elfogyasztja.)*

János *(csodálkozva nézi a grófnét)*.

Grófné *(most már valamivel erősebb hangon)*. Nézze csak barátom, ha már pipál, akkor engem is megkinálhatna a gróf úr szivarjaiból!

János *(ámulattal)*. Aj ha! A nagysága bagózik? Ilyet se láttam még vászoncselédtől! Talán cigrétát tetszik érteni?

Grófné. Nem, nem, szivart kérek . . .

János *(fejét vakarva az íróasztalról szivardobozt szed elő s a grófné elé teszi, aki rágyújt)*.

Grófné *(élvezettel lenyeli a füstöt).* Igazán jól esik!

János. Egészségére váljon.

Grófné. Most még csak egyet kérek: adjon ujságot.

János. Ujságot? Nem kávéház ez, kérem, hogy ujságot tartsunk! A gróf úr sohasem olvas ujságot!

Grófné. Igazán?

János. Soha. Először is nem ér rá, másodszor is hallottam, amint azt mondta, hogy mind hazugság, ami benne van az ujságokban, harmadszor sohse jár kávéházba se, aszondja, negyedszer nincs is kávéház Szentgyörgyön, én legalább még nem láttam s ötödször, még ha vóna is kávéház, akkor sem menne oda a méltóságos gróf úr, mert aszondja . . .

Grófné. Ugy . . . *(Kis szünet után.)* És boldog a gróf úr, amióta vőlegény?

János *(fontoskodva).* Mán ami azt illeti, hát igenis mondhatom, hogy boldogok vagyunk. Igaz, hogy összesen csak kétszer láttam a fenséges menyasszonyunkat, de annyi bizonyos, hogy szemrevaló lány, azt mindenkinek el kell ösmerni. Azért nékie is kedvezett ám a szerencse, mert tetszik tudni, olyan szép szál legényt, mint amilyen a méltóságos gróf úr, nem találni többet a föld kerekiségén!

Grófné *(aki már alig hallgatja János meséjét).* Oly fáradtnak érzem magam, hogy szeretnék kissé lepihenni. Nincs itt semmi kerevet, pamlag?

János *(néhány pillanatig tanácstalanul áll).*

Grófné *(leveszi a kendőt a fejéről, baja ősz).* Ne féljen semmit, a gazdája nem fogja összeszidni, ha előzékeny irántam. Én a gróf úrnak közeli rokona vagyok, érti?

János *(újabb rövid szünet után).* Hát tessék oda befáradni a másik szobába, ott van a gróf úr ágya. Leheverhet rajta, de ha aztán mérges lesz . . .

Grófné. Nem, nem lesz mérges, köszönöm. *(Felveszi a táskáját és tántorogva balra, hátul el.)*

János *(benéz utána, majd beteszi mögötte az ajtót, fejét csóválva leszedi a reggelit s ezzel együtt a főbejárat felé indul).*

MÁSODIK JELENET.

János, Miklós.

Miklós *(jobbról jön, lecsatolja a kardját; blúzban van, lovagló nadrágban. Sapkáját az asztalra teszi).*

János *(mikor meglátja, háptákba vágja magát, pipáját kikapja a szájából és a zsebébe csusztatja és a szájában lévő füstöt kómikus mozdulattal kifelé fujja a folyosóra, beteszi az ajtót és mereven néz Miklóstra).*

Miklós. Mit bámulsz?

János. Hadnagy úrnak jelentem alássan — vendége van!

Miklós *(meglepetve).* Vendégem? Hol?

János. Ott, a hálókamrában. Aszondta, kissé lefekszik a hadnagy úr ágyába . . .

Miklós *(m. f.).* Az én ágyamba? Ki az?

János. Biz' én nem tudom, jelentem alássan a hadnagy úrnak, egy nagysága, aki a vonatról ideérkezett s tontos dolgokat akar elmondani a hadnagy úrnak.

Miklós *(meghökken, néhány pillanatig habozva áll, aztán, türelmetlenül).* Eredj!

János *(főbejáraton el).*

Miklós *(gyors elhatározással kinyitja az ajtót, balra).*

HARMADIK JELENET.

Miklós, grófné.

Grófné *(megjelenik az ajtóban).*

Miklós *(megmerevedve hátrál, hörögve).* Maga — itt — *(az asztalhoz támaszkodik).*

Grófné. Nem vártál, úgy-e?

Miklós *(határozottan).* Nem.

Grófné. Elhiszem. *(Előre jön.)* Egész viselkedésed kinevezésed óta, s az a levél, amelyet akkor írtál nekem . . . mindez olyan volt, hogy sokszor magam is kételkedtem benne, vajjon igazán én szültelek-e? De nem azért jöttem, hogy szemrehányásokkal illesek. Nem is alkalmatlankodnék nálad, ha erre nem kényszerítene a végszükség. Ha te nem segítsz, végem van . . .

Miklós *(int a grófnénak, foglaljon helyet).*

Grófné *(leül).*

Miklós. Mivel segítsen én magát? Attól félek, hogy olyat kíván tőlem, amim nincs. Pénzt . . . *(Leül.)*

Grófné. Eltaláltad. Miről is lehetne szó, ha nem az átkozott pénzről?

Miklós *(Összehúzza szemöldökét).* Nagyon sajnálom, de ma éppen olyan szegény vagyok, mint voltam. A katonai pályán nem lehet keresni. Mi ez a nyomorult gázsi azokhoz a százezrekhez, amelyek a maga kezén fordultak meg!

Grófné. Valamikor igen, de amióta szegény Adu-sunk meghalt —

Miklós *(bizalmatlanul).* Bizonyos benne, hogy Ada meghalt?

Grófné *(meggyőződéssel).* Igen. Amióta eltűnt hazulról, nem hallottam többé róla. S a levele, amelyet hátrahagyott . . .

Miklós *(keményen).* Tudom. Azt is tudom, hogy maga elől menekült a halálba!

Grófné. Nevetséges! Miből gondolod?

Miklós. Maga el akarta adni azt a lányt, maga . . . *(Öklével lecsap az asztalra, felkel s a szoba közepére megy.)*

Grófné *(elsápad).* Miklós! . . . Nem tudom, hogy ki költötte azt a rémhistóriát, de ez a pillanat nem alkalmas arra, hogy tisztázzam magamat egy vád alól, amely nem egyéb rágalomnál. Elég az hozzá, hogy attól kezdve napról-napra rosszabbodott a hely-

zetem. A végén már azt sem tudtam, honnét vegyem a pénzt a mindennapi kenyérre. S azok az adósságok! Szent Isten! Majd megörültem . . . (*Ideges sirást fojt magába.*) Egyszerre úgy látszott, hogy fogok kivezető utat találni. Egy pénzember, valami Wottitz — hisz talán te is találkoztál vele nálam, akkoriban?

Miklós. Nem.

Grófné. Ez a Wottitz igazán zseniális műveletet ajánlott, amely ha beválik, néhány hét alatt gazdaggá tehetett volna. Ismerve jó összeköttetéseimet, hozzám fordult, s én bízva ügyességében, bele mentem az üzletbe. Néhány aláírásról volt szó, amelyet nekem kellett ismerőseimmel eszközöltetni, Wottitz pedig eszkomptálta volna őket. De ez a szerencsétlen ember, úgy látszik, valami törvénybe ütköző manipulációt csinált, rajtacsípték s elfogták. Nem olvastad a lapokban?

Miklós (*visszafojtott lélegzettel*). Nem.

Grófné. Igen, Wottitzot becsukták. Csalással és okirathamistással vádolják . . . (*Habozva.*) Mivel pedig mindenféle iratokat találtak nála, amelyekből kitűnik, hogy — énvelem is állott összeköttetésben . . . (*A hangja megbicsaklik.*)

Miklós (*magánktvül*). Folytassa, folytassa!

Grófné (*remegő hangon*). Hát engem is . . .

Miklós. Beszéljen már!

Grófné (*m. f.*). Engem is vizsgálati fogságba akarnak helyezni, de megszöktem hazulról s csak hült helyemet találják. Most . . . köröznék.

Miklós (*torkához kap és mint egy örült rohan fel alá a szobában. Aztán hirtelenül megáll a grófné előtt*). Ez is bent van a lapokban?

Grófné (*egyszerűen*). Ez is.

Miklós (*kegyenyenedik, a főbejárat felé mutat*). Takarodjék innét!

Grófné (*feljajdulva*). Miklós! Lehetséges, hogy egy fiú így beszéljen?

Miklós (*tobzódva*). Amint látja, igen. Tudom, hogy

keményszívű vagyok, de maga nem érdemel mást. Ezzel tartozom a nevünknek, de tartozom boldogult atyám szent emlékének is!

Grófné *(lehorgasztja a fejét, sirdogál)* . . . Ezzel tartozol — igen . . . Valamikor . . . mást ígértél . . . Hat éves voltál — akkor jöttünk haza Párisból — kis vasutat hoztunk neked — hogy örültél neki . . . de még jobban az aranyos anyádnak — nem akartál lemenni az öléből . . . Csak azt ismételted egyre: anyus, ha én nagy leszek, elveszem magát feleségül s ha öreg lesz, építetek magának aranykastélyt, abban maga lesz a királyné, én pedig ott fogok ülni a pici kis lábainál és majd vigyázok magára . . . És ime: öreg vagyok, üldöznek, meghurcolnak, s a fiam, ugyanaz a fiam . . . kidob uz utcára . . . *(felkel)*.

Miklós *(behunyt szemmel áll, hosszú belső küzdelem után, megváltozott hangon)*. Mit tehetek magáért?

Grófné *(feltekint, aztán nagynehezen odahordja magát Miklóshoz, megragadja a kezét s azt meg akarja csókolni)*.

Miklós *(küzdvé meghiúsultságával, kitépi kezét a grófnééből)*. Ne, ne! . . . Mondja meg őszintén: csak nem követett el olyan dolgot, amiért elítélnék? Hiszen csak az a pénzügynök rántotta bele ebbe a dologba, ugyebár?

Grófné *(kitérőleg)*. Hagyjuk ezt. *(Visszaül a helyére.)* A látszat ellenem szól. Tudom, mi vár rám. El akarom kerülni a legrosszabbat és kimegyek Amerikába. Ma szombat van s a hajó hétfőn hajnalban indul Brémából. Új existenciát akarok magamnak teremteni, dolgozni fogok. A világ pedig nem fog többé rólam hallani . . .

Miklós. Ez csakugyan a legjobb, amit tehet . . .

Grófné. Igen. Ez a legjobb. Ez az egyetlen módja, hogy megkiméljelek a szegyénytől. A lapok talán még egyszer fognak említeni, aztán elhallgatnak. Nem akarom megzavarni a boldogságodat. . .

Miklós *(keserűen)*. Annak már vége . . . Ilyen

asszony fiához becsületes ember nem adhatja a leányát. De ne is beszéljünk róla. Belátom, hogy amit tenni akar, az az egyedüli lehetőség . . .

Grófné. Az. És most csak egyre van szükségem: pénzre. Adj kétezer koronát, vagy ha nincs, teremtsd elő ezt az összeget, ahonnét tudod!

Miklós *(elszédül)*. Kétezer koronát! Honnét vegyek én kétezer koronát?

Grófné. Kérj kölcsön valakitől.

Miklós. Egyetlenegy emberem van az ezrednél, akitől ilyet kérhetnék, de az Pozsonyban van. Mikor kell a pénz?

Grófné *(idegesen)*. Azonnal! Azonnal!

Miklós *(homlokát törölve tanácstalannal néz ki az üvegajtón; kívülről; de a másik oldalról zakatolás hallatszik, majd autó-tülkölés)*.

Grófné *(felriad)*. Mi az?

Miklós *(nyugtalanul)*. Nem tudom . . .

Grófné *(ziháló hangon)*. A csendőrök . . . Nem szabad, hogy itt találjanak . . . *(körültekint, majd a kert felé mutat)*. Oda?

Miklós *(habozik)*.

Grófné *(összetett kezekkel könyörögve)*. Ments meg, kérlek, ments meg! *(A főbejárat irányából hallani, hogy az ajtó mögött beszélnek.)*

Miklós *(gyors elhatározással balra a hátsó ajtóhoz lép, kinyitja s a grófnét kivézetí, majd kulccsal bezárja az ajtót, a kulcsot zsebre teszi s áll, várva, hogy mi fog történni?)*

NEGYEDIK JELENET.

Miklós, János, később Livia és Ada.

János *(beront a főbejáraton és jelenteni akar valamit)*.

Miklós *(amikor az ajtó nyílik, megpillantja a folyosón Liviát és Adát, kirohan és kezüknél fogva behozza a nőket a szobába; pillanatig egymásra néznek)*. Maguk itt? Mit jelentsen ez?

János *(főbejáraton el)*.

ÖTÖDIK JELENET.

Voltak, János nélkül.

Livia (*Miklósához; elfogultan*). Meg van lepetve, ugyebár? Azért jöttünk, hogy . . .

Ada (*közbeszól, Miklósához, izgatottan*). Kérlek, ne aggódj semmit, Livia oly szeretetreméltó és aranyos, igazán . . . Minden rendbe fog jönni . . .

Livia (*Adát átkarolva*). Igen, igen minden rendbe fog jönni, csak ne izgassa magát . . .

Miklós (*értelmetlenül bámul a két nőre*). Mi az? Mi az? Miről beszélnek tulajdonképen?

Livia (*csodálkozva néz Adára*).

Ada (*Miklósához*). Hát még nem tudod?

Miklós (*növekvő idegességgel*). De mit, az Istenért? Beszéljenek már . . .

Ada. Vagy úgy! (*Miklósához*). Még nem olvastál ujságot?

Miklós (*megérti, miről van szó, elhaló hangon*). Nem . . . (*aggódó pillantást vet a hálókamara irányába*).

Livia (*Adához*). Hisz akkor persze még nem tudhatja . . . Ne hívjuk be Maróthyt?

Ada (*Liviához*). Ne bántsd, hadd végezzen előbb a csendőrökkel . . .

Miklós (*a «csendőrök» szó hallatára elsápad és tántorog*).

Ada (*ézt észreveszi; ijedten*). Miki, mi bajod?

Miklós (*fuldokló hangon*). Semmi . . . az öröm, a meglepetés . . . (*Férfihangok a főbejárat irányából, az ajtó mögött*).

Livia (*Adához*). Tessék, most már ide is be akarnak jönni.

Miklós (*tágranyilt szemekkel kérdőleg bámul Adára*).

Ada (*vállat von, s megragadja Miklós kezét, szólni akar, de aztán a főbejáratra figyel*).

Miklós. Ez már mégis . . . (*Kitépi kezét Adáéból, a főbejáratához megy és kinyitja az ajtót*).

HATODIK JELENET.

Voltak, csendőrőrmester, két csendőr, Maróthy.

Csendőrőrmester (két csendőr által és Maróthy által követve, belép és szalutál).

Maróthy (int Miklósnak).

Miklós (nem érti meg, hogy Maróthy mit akar; nehezen színlelt nyugalommal, őrmesterhez). No, mi az?

Őrmester. A törvény nevében!

Miklós. Mit akarnak?

Őrmester (érces hangon). Hadnagy úrnak alássan jelentem, hivatalos járatban vagyok. A törvény nevében kérem a hadnagy urat, tessék megmondani, kit rejteget a lakásán?

Miklós. Én? Senkit sem. Itt van, amint látja, ez a két hölgy, különben nincs itt senki. Ez nyilvánvalóan tévedés és kérem önöket, ne csináljanak kellemetlenséget, mert ezek úri hölgyek, akiket nem kereshet a csendőrség!

Őrmester. Semmi közünk a kisasszonyokhoz. Ezek amúgyis csak most érkeztek gépkocsin, ezzel a hadnagy úrral (*Maróthyra mutat*), mi azt láttuk. De van még valaki a lakásban. Egy idősebb nő, fekete fejkötővel, táska volt a kezében. Azt keressük. Itt a köröző levél!

Livia (*elmosolyodik, de aztán hirtelenül elkomolyodik, elsápad és Adához simul*).

Őrmester (*az okmányt Miklós elé tartja, aki nyugalmat színlel*).

Maróthy (*Miklóshoz lép, halkan*). Csak nincs itt, a lakásodon?

Miklós (*nem felel; összehajtja az írást s visszaadja az őrmesternek*). Ez tévedés, barátom! Ilyen nő nálam nincsen. Rossz nyomon járnak.

Őrmester (*vállat von*). Bocsánatot kérek, de biztosan tudom, hogy itt van, s nem marad más hátra, minthogy házkutatást tartsunk.

Maróthy (örrmesterhez). Gondolja meg jól, hogy mit állít, örmester! Ha a hadnagy úr kijelenti, hogy az, akit keresnek, nincs itt, akkor úgy is van!

Örmester. Parancs, parancs!

Maróthy (még szólni akar, de Miklós leintí).

Miklós (csendörökhöz). Tegyük meg kötelességüket! (Liviához.) Az Istenért, menjenek innét! Ez nem maguknak való dolog!

Livia (meg sem mozdul). Itt maradok! (Szeretetteljesen, de szomorúan tekint Miklósról, aki elfordul.)

Maróthy (Adához). Igaza van Miklósnak! Az nem maguknak való dolog menjünk ki a kertbe . . . (Liviát és Adát a hátsó ajtón kituszkolja a kertbe; majd maga is követi őket.)

HETEDIK JELENET.

Voltak; Maróthy, Livia és Ada nélkül.

Örmester (körültekint, aztán egyenesen a hálókamra ajtajához megy. Mikor többszöri kopogtatás után látja, hogy az ajtó be van zárva, előre hajol). A törvény nevében, tessék kinyitni! (Mély csönd, szünet, mely után Miklóshoz fordul.) Engedelmet kérek, hadnagy úr, de — erőszakot kell alkalmaznom.

Miklós (nem felel).

Örmester (újából megkísérli az ajtó kinyitását, majd szuronyát elővéve, a csendörök segítségével felfeszíti az ajtót, mire a hálókamrából hangos sikoltás hallatszik. A csendörök berontanak a hálókamrába s a következő pillanatban a színpadra hurcolják a grófnét).

NYOLCADIK JELENET.

Voltak, grófné.

Grófné (védekezve, kiabálva). Eresszenek el! Eresszenek el!

Miklós (*elfordul s egyik kezét görcsösen a szeméhez nyomja*).

Grófné (*rákiált Miklósrá*). És te? Te ezt eltűröd? Nézheted? Miklós, segíts!

Örmester (*ki társaival együtt csak nehezen bír a grófnéval*). A törvény nevében . . .

Grófné (*közbekiált*). Mit törvény! (Ujból Miklós felé fordulva.) Te gyáva, alávaló fiú, te!

Miklós (*hátrafordul*). Kérem, ne . . .

Grófné (*magával rántva a csendőröket, fokozódó dühbel rátámad Miklósrá*). Félsz? Ugy-e félsz? Gögödben, önzésedben hagyod veszni az anyádat! És te akarod megmenteni a családi becsületet? Te? (*Izgalmas, rövid szünet*.)

KILENCEDIK JELENET.

Előbbiek, Livia, majd Ada és Maróthy.

Livia (*beront a közéapajtn; Miklóshoz*). Miki! Hát csináljon már valamit! Csak nem nézheti nyugodtan, hogy bántalmazták az anyját . . .

Miklós. Kérem, hercegnő ne avatkozzék ebbe a dologba. Ismételten kérem, távozzék innen! (*A közéapajtó hirtelen kinyílik, Ada, Maróthy által követve, felindultan beroban.*)

Grófné (*irtózáva néz rá, félig esztét vesztve*). Ada! Hát még a halottak is feltámadnak, hogy üldözzenek! El innen, el! Vezessenek a börtönbe! Akaszszanak fel . . . Megfulladok! (*A csendőrök kihurcolják.*)

Miklós (*néhány lépést tesz utána, elkezd tántorogni, torkához kap s aléltan az asztal mellett álló székbe dül*).

Ada és Livia (*szeretettel közelednek hozzá*).

Miklós (*fájdalmasan felkiált*). Mit akartok . . . ? Mit akartok itt egyáltalában . . . ?

Livia. Nézze, Miki, ne izgassa magát — —

Miklós (*felemelkedik, undorral és kétségbeeséssel a*

vonásaihan). Hagyjatok, kérlek, menjetek már! Mit akartok még tőlem, nyomorult kutyától?!

Livia. Miklós! Mit vétettem én magának . . . ?

Miklós *(ingerülten)*. Semmit. Kérem, menjen már, hercegnő, hisz magának itt igazán semmi keresnivalója sincs! *(Leül, fejét két kezébe temeli.)*

Livia *(megsemmisülten hol Adára, hol Maróthyra néz)*.

Ada *(Maróthyhoz lép és a fülébe súg valamit, mire ez helyeslőleg bólint és Liviához megy)*.

Maróthy. Kérem hercegnő, jöjjön . . .

Livia *(rövid habozás után követi Maróthyt, aki a közép üvegajtóhoz vezet s azt kinyitja előtte, mire mindketten a kert felé el)*.

TIZEDIK JELENET.

Voltak, Livia és Maróthy nélkül.

Ada *(utána megy Liviának és Maróthynak s az ajtóhoz érve; pillanatilag áll s utánuk néz)*.

Miklós *(ez alatt feláll, az íróasztalhoz tántorog, óvatosan a fiókba nyúl s forgópisztolyt vesz elő)*.

Ada *(a neszre hátrafordul, halk sikoltással Miklós-hoz rohan, kicsavarja kezéből a fegyvert s azt ismét beteszi a fiókba)*. Mit akartál tenni, szerencsétlen?

Miklós *(sötéten)*. Az egyetlen helyes dolgot az én helyzetemben. Mi marad hátra?

Ada. Miki! Nem ismerek rád! Hová lettek a szent célok, amelyekért szembe akartál szállni az egész világgal?

Miklós *(lemondóan)*. Beletörött a kardom egy küzdelembe, amelyet utópiáért folytattam . . . *(A közepra megy és székbe dül.)*

Ada. Akkor előbb-utóbb úgy is meg kellett történnie. Jobb, ha előbb túlestél rajta!

Miklós. Ugyan . . . ?

Ada. Vagy azt hiszed, hogy igazán megtaláltad

volna azt, amit kerestél, abban a körben, amelyben minden áron élni akartál? Hát azt hiszed, hogy el tudták volna felejtetni, hogy ki volt az anyánk?

Miklós. És Livia . . .

Ada. Livia egy bájos, aranyszívű gyermek, akinek semmi köze a környezetéhez. Szeret, nagyon szeret, tudom, látom. És ha mégis, engedve családjá akaratának, ő is csak elfordul tőled . . .

Miklós *(közbeszól).* Kérlek, ne folytasd. Ennek semmi értelme. Álom volt, gyönyörű, édes álom. Most vége . . . *(Felkel s lassú léptekkel az íróasztalhoz megy, ahol megáll s gépiesen rendezkedik.)* Bűn lett volna, ha magammal rántom abba a mocsárba, amelyben születtem, amelyben el kell merülnöm.

Ada *(fel kel és utána megy).* Értem elkeseredésedet, de nincs igazad. Tégy úgy, mint én! Szakíts a multtal, dobd el magadtól végre te is az előítéleteknek reád nehezedő bilincseit, felejtsd el a tradíciók értéktelen halmazát és légy ember! Az nagyobb, ez nemesebb feladat, mint egy rozsdás grófi korona fényét ismét feléleszteni! *(Miklós energia nélkül leül az íróasztal előtt.)* A mai világban egész más feladatok várnak egy olyan emberre, mint amilyen te vagy! Hajlamaid, tehetséged már régebben megmutatták az utat, amelyen haladni kell!

Miklós *(fellelkint).* Miről beszélsz tulajdonképen?

Ada. Miről? Hát munkáidról, kísérleteidről, tudom is én? Látom, hogy most is foglalkozol velük . . . *(A falon lévő rajzokra, majd a tárgyakra mutat, az íróasztalon.)*

Miklós *(csodálkozva tekint Adára, aztán az utóbbi által mutatott tárgyakat nézi, miközben nővére keze után nyúl).*

Ada. Ha ezeknek szentelnéd magadat, saját, érdekes eszméidnek, nagyobb szolgálatot tehetnél a Magnus névnek, több dicsőséget szerezhetnél neki s a Hazának, mint azzal, hogy hadnagy vagy egy huszárezredben . . .

Miklós. Voltam . . .

Ada. Jól van, voltál, hisz' én is belátom, hogy ezek után . . . de mindegy. Kiálltad a tűzpróbát és most nyitva van az út előtted egy nagy új világ felé. Szabad vagy!

Miklós *(újból feltekint; gépiesen ismétli).* Egy nagy, új világ felé . . . *(Maga elé néz, majd felkel.)* Ő is oda akart menni . . . *(Adához.)* Igazad van. *(Elszántan, nyugodtan.)* Kimegyek az új világba.

TIZENEGYEDIK JELENET.

Voltak, Livia, Maróthy.

Livia *(aki az utolsó szavakat hallotta, Maróthy által követve besurran a középén és Miklós nyakába borul).* Igen, igen, menjünk az új világba! Új életet kezdünk! *(Szeretettel a szemébe néz.)* Ugy-e, elviszel magaddal, ugy-e, hogy elviszel, Miki?

Miklós *(meglepetten rábámul Liviára, aztán magához szorítja és homlokon csókolja; sok bensőséggel).* Livia . . .

(Függöny.)

OSZK

OSZK

OSZK

